Bibliotek 1800

Agnes Grey

Anne Brontë

Anne Brontë

Agnes Grey

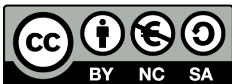
eBibliotek 1800

2024

Ophavsret og brugsbetingelser

Copyright and conditions of use

context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

1. Præstegården

Alle sande historier indeholder belæring, om også denne skat er vanskelig at finde i mange og af så ringe kvantitet, når man finder den, at den fortørrede, indskrumpede kerne næppe lønner umagen med at knække skallen. Om det er tilfældet med min historie eller ej, er jeg selv næppe berettiget til at bedømme. Jeg tænker, den kan være nyttig for nogle og underholdende for andre, men verden må selv finde ud af dette – beskyttet ved min beskedne stilling og de senere forløbne år og nogle falske navne, frygtede jeg ikke for at vove mig ud, og vil nu oprigtig forelægge publikum, hvad jeg ikke ville betro min fortroligste ven.

Min fader, en præst i det nordlige England, var med rette agtet af alle, der kendte ham, og levede i sine yngre dage såre behageligt af indkomsterne af et lille kald, i forbindelse med en anstændig privatformue. Min moder, som havde ægtet ham mod sin families ønske, var en datter af en rig godsbesidder og en fortræffelig kone. Forgæves forestillede man hende, at hun, når hun ægtede den fattige præst, måtte opgive sin ekvipage, sin kammerjomfru og alle velstandens yppigheder, som for hende næsten var livsfornødenheder. En vogn og en kammerjomfru er behagelige ting, men hun havde Gud være lovet, fødder, der kunne bære hende, og hænder, hun kunne tilfredsstille sit eget behov med. Et elegant hus og mange værelser var ikke at foragte, men hun ville hellere bo med

Richard Grey i en hytte end i et palads med nogen anden mand på jorden.

Da hendes fader fandt, at alle grunde var frugtesløse, sagde han endelig til de elskende, at de kunne ægte hinanden, hvis de ville, men at hans datter derved ville forskertse hele sin arv. Han ventede, at dette ville afkøle begges lidenskab, men han forregnede sig.

Min fader kendte min moders høje værd for godt til ikke at vide, at hendes person alene opvejede en hel formue, og sagde, at han, hvis hun blot ville samtykke i at forskønne hans beskedne arnested, ville være glad ved at ægte hende under enhver betingelse, mens hun på sin side foretrak at arbejde med egne hænder frem for at skilles fra den mand, hun elskede, for hvis lykke det ville være hendes glæde at virke, og som allerede var et med hende i sjæl og hjerte. Den for hende bestemte arv formerede derfor en klogere søsters, der havde ægtet en rig nabob, og hun begravede sig, til alle hendes bekendtes store forundring, i den simple landsbypræstegård i *** – og trods alt dette, trods min moders hårdnakkethed og min faders lune, tror jeg dog, at man kunne have gennemsøgt hele England, uden at finde et lykkeligere par.

Af seks børn var min søster Mary og jeg de eneste, som overlevede barndommens farer. Jeg, der kun var fem til seks år yngre end hun, blev stadig betragtet som *barnet* og familiens legetøj. Fader, moder, søster, alle forenede sig om at forvænne mig – ikke gøre mig ulydig og egensindig ved en ufornuftig overbærenhed, men ved en utrættelig godhed gøre mig hjælpeløs og afhængig af andre og udygtig til at bestå livets sorger og besværligheder.

Mary og jeg blev opdraget i den strengeste tilbagetrukkenhed. Min moder, det var rig på kundskaber og færdigheder og elskede beskæftigelse, tog hele opdragelsesbyrden på sig, med undtagelse af latinen, som min fader lærte os, så at vi ikke en gang besøgte nogen skole, og vor omgang med verden bestod i et nu og da stedfindende stift teselskab med omegnens fornemste godsbesiddere og embedsmænd, for ikke at blive udråbt for at besidde for megen stolthed til at omgås med vore naboer, samt i et årligt besøg hos vor bedstefader på min faders side, hvor da han, vor bedstemoder, en ugift tante og to eller tre aldrende damer og herrer var de eneste personer, vi nogen sinde så. Undertiden fortalte vor moder os historier og anekdoter fra sin ungdom, som både morede os kosteligt og desuden, hos mig i det mindste, vakte en ubestemt, hemmelig længsel efter at se noget mere af verden.

Jeg antog, at hun måtte have været meget lykkelig, men hun syntes aldrig at sande denne lykke. Min fader, hvis temperament af naturen ikke var roligt eller muntert, græmmede sig dog ofte dybt, når han tænkte på de ofre, hans kære kone havde bragt ham, og satte sig en mængde planer i hovedet til at formere sin lille formue, både for hendes og vor skyld. Forgæves forsikrede min moder ham om, at hun var fuldkommen tilfreds, og at vi alle, når han blot ville lægge lidt til side til børnene, nu og i fremtiden ville have vort rigelige udkomme, men sparsommelighed var ikke min faders svage side. Han ville ingen gæld gøre – i det mindste sørgede min moder for at han ingen gjorde – men så længe han havde penge, måtte han give dem ud. Han så gerne sit hus hyggeligt og sin

kone og sine døtre godt klædt og betjent, desuden var han tilbøjelig til godgørenhed og gav de fattige efter evne eller, som mange mente, mere end denne tillod.

Endelig foreslog en god ven ham et middel til med et slag at fordoble sin privatformue og senere forøge den til en umådelig højde. Denne ven var en købmand, en driftig spekulant og en mand af ubestridte talenter, der dog blev noget hæmmet i sine merkantile forretninger af mangel på kapital, men højhjertet tilbød min fader en billig part af sin gevinst, hvis han blot ville betro ham, hvad han kunne undvære. Han troede at kunne love med sikkerhed, at enhver sum, min fader overlod ham, ville indbringe hundrede procent. Den lille fædrenearv blev snart realiseret og overgivet til den venlige købmand, som straks traf anstalter til at indskibe sin ladning og forberede sig til rejsen.

Min fader var, som alle vi andre, henrykt over vore glimrende udsigter; for øjeblikket var vi vel nødt til at leve af de få indtægter af kaldet, men min fader syntes at tro, at det ikke var nødvendigt at rette vore udgifter samvittighedsfuldt efter dem, så at vi lod en regning løbe op hos mr. Jackson, en anden hos mr. Smith, en tredje hos mr. Hobson, og levede mere behageligt end før, skønt min moder påstod, at vi ville gøre rigtigt i at spare, da vore udsigter til rigdom dog kun var usikre, og at fader aldrig skulle føle sig genert, når han blot ville betro alt til hendes styrelse. Men ved denne lejlighed var han uforbederlig.

Hvilke lykkelige timer tilbragte ikke Mary og jeg, når vi sad med vort arbejde ved siden eller vandrede omkring på hedehøjene eller dvælede under det eneste betydelige store træ i haven, mens vi talte om fremtidig lykke for os selv og vore forældre og om, hvad vi ville gøre og se og besidde, uden at have

et fastere grundlag for vore luftslotte end de rigdomme, der skulle strømme ind over os af udbyttet af den vakre købmands spekulationer. Vor fader bar sig ufornuftigt ad, kun viste han det ikke så alvorligt, men udtrykte sine glimrende forhåbninger og sangvinske forventninger i spøg og skælmske indfald, som stadig forekom mig overordentlig vittige og åndrige. Vor moder lo henrykt, når hun så ham så lykkelig og forhåbningsfuld, men frygtede dog, at han knyttede sit hjerte for meget til sagen, og en gang hørte jeg hende hviske, da hun forlod værelset: "Gud give, han ikke må bedrage sig selv! Jeg ved ikke, hvorledes han ville bære det."

Han blev bedraget, og det bittert. Det traf os alle som et tordenslag, at skibet, som indeholdt vor formue, var strandet og gået under med hele sin ladning, nogle af matroserne og den ulykkelige købmand selv. Jeg var bedrøvet over denne sammenstyrten af alle vore luftkasteller, men rejste mig dog med ungdommens elasticitet snart efter slaget.

Om også rigdommen besad sine tillokkelser, var armoden dog intet skrækkeligt for en uerfaren pige som mig. Der lå, oprigtig talt, endog noget opmuntrende i tanken om at være kommet i trang og henvist til vore egne hjælpekilder. Jeg ønskede kun, at mine forældre og Mary måtte være af samme mening; så kunne vi alle, i stedet for at klage over den indtrufne ulykke, med frejdighed arbejde på at afhjælpe dens følger; og jo større vanskelighederne, jo hårdere vore nærværende savn var, desto større skulle også vor resignation være til at udholde de sidste, og vor kraft til at kæmpe mod de første.

Mary klagede ikke, men hun rugede bestandig over vor ulykke og sank hen i en sløv tilstand, som intet formåede at rive

hende ud af. Jeg kunne ikke bringe hende til at betragte sagen, således som jeg, fra den lyse side og frygtede så meget for at blive beskyldt for en barnagtig frivolitet, at jeg omhyggelig beholdt de fleste af mine frejdige tanker og anskuelser for mig selv.

Min moder tænkte kun på at trøste min fader og betale hans gæld og på alle mulige måder indskrænke vore udgifter, men min fader lå aldeles under for ulykken; sundhed, kraft og livslyst forsvandt, og forsvandt for altid. Forgæves stræbte moder at muntre ham ved at appellere til hans gudsfrygt, hans mod og kærlighed til hende og os; netop denne kærlighed var hans største kval, for vor skyld havde han så varmt ønsket at formere sin formue; det var vor fordel, der havde givet hans forhåbninger den skønneste glans, og det var dette, der gjorde hans smerte så bitter. Nu plagede han sig med anger over, at han ikke havde agtet på min moders råd, som i det mindste ville have befriet ham for den trykkende gæld – han gjorde sig mange bebrejdelser over, at han havde blottet hende for hendes tidligere stands værdighed, behagelighed og luksus og bragt armodens sorger og genvordigheder over hende. Det var galde for hans sjæl at se den skønne, højtdannede kvinde forvandles til en arbejdsom, sparsommelig husholderske, hvis hænder og hoved bestandig var beskæftiget med huslige sysler og bekymringer. Selv den beredvillighed, hun opfyldte disse pligter med, den sindsro, hun bar sin skæbne med, og den godhed, der afholdt hende fra at lade ham høre den mindste dadel, blev af den opfindsomme selvpiner forvandlet til nye kilder til lidelser. Således nagede ånden på legemet og bragte nervesystemet i uorden, indtil hans helbred endelig blev

alvorlig undergravet af denne virkning og modvirkning – og ingen af os kunne overbevise ham om, at vore udsigter ikke var halvt så mørke og langt fra så håbløse, som hans syge indbildningskraft udmalede sig dem.

Vor ponyvogn blev solgt og ligeledes den kraftige velnærede pony – den gamle favorit, som det altid havde været vor mening at beholde til dens dødsdag. Den lille remise og stalden blev udlejet, og vi måtte skille os af med karlen, samt den nyttigste, men dyreste af vore piger. Vore klæder blev udbedret til den yderste grad, omstændighederne tillod, vendte og stoppede, vor stedse simple næring yderligere simplificeret, med undtagelse af min faders yndlingsretter; vi omgikkes højst sparsommeligt med kul og lys – de to lys på bordet reduceredes til et, kullene blev omhyggeligt skrabet sammen i kaminen, især når fader var ude i embedsforretninger eller sygdom fængslede ham til sengen. Vi sad da med fødderne på kamingitret og ragede fra tid til anden op i ilden for at holde gløderne i brand. Hvad vore sengetæpper angik, blev de med tiden ganske tynde af slid, og endnu mere udbedrede og stoppede end vore klæder.

For at spare udgifterne til en gartner, påtog Mary og jeg os at holde haven i orden, og alt det køkken- og husarbejde, der ikke godt kunne besørges af en pige, blev forrettet af min moder og søster, hvorved jeg undertiden ydede dem lidt hjælp, men denne var kun ringe, for vel var jeg i mine egne tanker en stor pige, men i deres øjne endnu kun et barn. Min moder havde, som de fleste virksomme husmødre, ikke synderlig virksomme døtre, af den simple grund, at hun, den selv så dygtige og flittige, ikke følte sig tilbøjelig til at betro sine anliggender til andre, men tvært imod handlede og tænkte ligeså gerne for

dem som for sig selv, og hvilke forretninger, hun end havde for, så troede hun dog altid, at ingen kunne gøre det så godt som hun selv. Når jeg tilbød hende min hjælp, fik jeg derfor gerne til svar: "Nej, kære barn, det kan du virkelig ikke. Her er intet for dig at gøre; gå ind og hjælp din søster eller få hende til at spadsere med dig. Sig hende, at hun ikke må sidde så meget inde – det er intet under, at hun ser så mager og nedslået ud."

"Mary, mama siger, at jeg skal hjælpe dig eller få dig til at gå ud med mig. Hun siger, at det ikke er noget under, du ser så nedslået og mager ud, når du sidder så meget stille."

"Hjælpe mig kan du ikke, Agnes, og gå ud med dig kan jeg heller ikke. Jeg har alt for meget at bestille."

"Så lad mig hjælpe dig."

"Det kan du virkelig ikke, kære barn. Øv dig i musik eller leg med katten."

Der var altid meget at sy, men man havde ikke lært mig at klippe et eneste beklædningsstykke til, og jeg forstod næppe så meget som at sømme eller strikke, for begge påstod, at det var meget lettere at gøre arbejdet selv end lade mig forrette det; desuden var det dem langt kærere, når de så mig beskæftiget med mine studier eller med at more mig – det var tids nok at sidde bøjet over mit arbejde som en sat matrone, når min lille yndlingskilling var blevet en sat gammel kat.

Under sådanne omstændigheder var min lediggang, selv om jeg ikke gjorde synderlig mere nytte end katten, dog ikke så helt uden undskyldning.

Under al vor nød hørte jeg kun min moder klage en eneste gang over vor mangel på penge. Da sommeren stundede til, sagde hun en dag til Mary og mig:

"Hvor det ville være rart, om jeres papa kunne rejse til et badested for et par uger! Jeg er overbevist om, at søluften og de forandrede omgivelser ville være af uberegnelig nytte for ham. Men I ser desværre, at vi ingen penge har," tilføjede hun med et suk.

Vi ønskede begge så inderligt, at baderejsen kunne lade sig gøre, og beklagede dybt, at den var umulig.

"Nå, nå," sagde moder, "at klage hjælper intet – men måske der dog, når alt kommer til alt, kan gøres noget for at fremme planen. Mary, du tegner jo så smukt; hvad siger du om at male et par billeder endnu og lade dem sætte i ramme sammen med de akvareller, du allerede har færdig? Det var dog tænkeligt, at der fandtes en velvillig billedhandler, der har forstand nok til at erkende deres fortrin."

"Det skal jeg gøre med glæde, mama, hvis du tror, de kan sælges, og at betalingen vil lønne ulejligheden."

"I hvert tilfælde kan det aldrig skade at gøre et forsøg, kære barn; skaf du blot tegningerne, så skal jeg nok bestræbe mig for at finde en køber."

"Jeg ville ønske, jeg kunne gøre noget!" sagde jeg.

"Du, Agnes? Nå, hvem ved? Du tegner også tåleligt; hvis du vælger en simpel genstand, vil du måske også blive i stand til at tegne noget, som vi alle vil være stolte af at fremvise."

"Men jeg har en anden plan i hovedet, og det har jeg længe haft, men jeg har ikke villet tale om det."

"Virkelig? Nå, lad os høre, hvad det er?"

"Jeg ville gerne være guvernante."

Min moder udstødte et råb af forundring og lo. Min søster lod sit arbejde falde og udbrød forbavset:

"Du – guvernante? Hvad drømmer du om?"

"Nå, jeg ser intet overordentligt i det. Jeg tænker ikke på at ville informere store piger, men små kunne jeg dog sikkert lære noget, og jeg vil så gerne – jeg holder så meget af børn. Lad mig, kære mama!"

"Men endnu har du ikke lært at passe på dig selv, kære Agnes, og at opdrage små børn fordrer mere dømmekraft og erfaring end at lede ældre."

"Jeg er jo allerede fyldt atten år, mama, og er fuldkommen i stand til at holde orden på mig selv og andre. Du kender ikke halvdelen af den klogskab og forsigtighed, jeg besidder, fordi jeg endnu aldrig er blevet stillet på prøve."

"Tænk blot," sagde Mary, "hvad ville du vel kunne udrette i et hus fuldt af fremmede, hvor du hverken havde mig eller mama til at tale eller handle for dig – hvor du, foruden dig selv, oven i købet måtte passe på en børneflok og ikke havde nogen, du kunne vente råd af? Du ville jo ikke en gang være klar over, hvilke klæder du skulle tage på."

"I tror, at jeg ingen mening har, fordi jeg altid gør, hvad I befaler mig, men gør blot et forsøg med mig, mere forlanger jeg ikke, og I skal få at se, hvad jeg kan udrette."

I dette øjeblik trådte fader ind, og genstanden for vor diskussion blev ham straks meddelt.

"Hvad! Min lille Agnes guvernante?" råbte han og begyndte, trods sin nedslåethed, at le over ideen.

"Ja, papa, sig du blot intet imod det. Jeg ville så gerne, og jeg er overbevist om, at jeg ville kunne bestride en sådan plads fortræffeligt."

"Men, mit kære barn, vi kan ikke undvære dig!" og i hans øjne perlede en tåre, da han tilføjede: "Nej, nej, hvor dybt nedtrykt vi end er – så vidt er det dog endnu ikke kommet med os!"

"O, nej," sagde moder, "der er ikke den mindste nødvendighed for et sådant skridt. Det er kun et indfald af hende. Du må derfor holde din mund, du slemme pige, for er du end så villig til at forlade *os*, så ved du dog alt for godt, at vi ikke kan skille os ved dig."

Den dag og ofte senere blev jeg bragt til tavshed, men derfor opgav jeg dog ikke min yndlingsplan.

Mary tog sine tegneapparater frem og skred ivrigt til værket; jeg også til mit, men under arbejdet tænkte jeg på andre ting.

Hvor herligt ville det ikke være at beklæde en guvernantepost! At komme ud i verden, at begynde et nyt liv, handle for mig selv, øve mine færdigheder, prøve mine ukendte kræfter, tjene til mit eget livsunderhold og måske lidt til, som jeg kunne stå min fader bi med og befri ham, så vel som min moder og søster fra den byrde at give mig føde og klæder ... at vise papa, hvad hans lille Agnes kunne gøre, at bevise mama og Mary, at jeg ikke ganske var det hjælpeløse, tankeløse barn, de anså mig for, og desuden, hvor henrivende ville det ikte være at blive betroet børns opdragelse! Andre måtte sige, hvad de ville, jeg følte, at jeg var denne opgave voksen. Den klare erindring om mine egne tanker og følelser i min tidlige barndom ville være mig en mere sikker fører end de mest erfarne rådgiveres instrukser. Jeg behøvede blot at vende mig fra mine elever til mig selv i deres alder, og da måtte jeg straks vide, hvorledes jeg skulle erhverve mig deres hengivenhed og fortrolighed, hvorledes jeg skulle vække anger hos den vildfarende, opmuntre

den frygtsomme og trøste den bedrøvede, ligesom jeg også kunne fremstille dyden udførligt, kundskaber ønskværdigt og religionen elskværdig og forståelig.

Drevet af så mange bevæggrunde besluttede jeg at holde ud, om end frygten for at mishage min moder eller såre min faders følelser i flere dage hindrede mig i atter at optage temaet. Endelig omtalte jeg det igen og bragte med megen møje moder så vidt, at hun lovede at stå mig bi så godt hun kunne. Derpå skaffede jeg mig faders modstræbende samtykke, og nu så min kære, gode moder sig om efter en plads til mig, skønt Mary endnu stadig sukkede misbilligende. Hun skrev til min faders slægtninge og så efter i bladene – for med sin egen familie havde hun for længst opgivet alt samkvem; efter sit giftermål havde hun kun vekslet nogle formelle breve med dem og ville under ingen omstændigheder have henvendt sig til dem i en sag af denne beskaffenhed.

Mine forældre havde levet afsondret fra verden så længe, at fire uger forløb, inden der fandtes en passende ansættelse for mig. Endelig blev det til min store glæde afgjort, at jeg skulle have opsigten over en vis mrs. Bloomfields unge familie; min gode tante Grey havde kendt denne dame i sin ungdom, og det var, påstod hun, en meget agtværdig kone.

Hendes mand havde trukket sig tilbage fra forretningslivet og samlet sig en køn lille formue, men var ikke at bevæge til at give sine børns lærerinde en højere løn end fem og tyve pund om året. Jeg modtog dog stillingen med glæde for ikke at synes vægelsindet, ved at afslå den første plads, mine forældre anbefalede mig.

Men først måtte der anvendes nogle uger til forberedelser. Hvor uendelig længe forekom ikke disse uger mig – og dog var de i virkeligheden fulde af lykke, håb og forventning. Med hvilken ejendommelig glæde hjalp jeg ikke til ved forfærdigelsen af mine ny klæder og senere ved pakningen.

I denne sidste beskæftigelse blandede der sig dog en bitter følelse – og da alt var beredt til min afrejse næste dag, og den sidste nat i det fædrene hjem nærmede sig, fyldtes mit hjerte af en pludselig kval. Mine dyrebare forældre så så nedslået ud og talte så venligt til mig, at jeg næppe formåede at holde min gråd tilbage; dog lod jeg, som jeg var oprømt. Jeg havde foretaget min sidste spadseretur med Mary på heden, gennem haven og omkring huset; jeg havde for sidste gang sammen med hende fodret vore duer, som vi havde gjort så tamme, at de åd ærterne af vore hænder. Jeg havde, da de trængte sig sammen på mit skød, strøget deres silkebløde fjer til afsked; mine yndlinge, et par snehvide kropduer, havde jeg kysset ømt; jeg havde spillet min sidste melodi på det gamle familieklaver og sunget min sidste sang for fader – ikke den allersidste, håbede jeg, men dog den sidste for lang, lang tid, og når jeg atter foretog disse sysler, ville det måske blive med ganske andre følelser. Omstændighederne kunne have forandret sig og dette hus måske aldrig blive mit faste hjem mere.

Min kære veninde, kattekillingen, måtte da sikkert have forandret sig; den ville være blevet til en voksen kat, og når jeg kom tilbage – måske i et kort julebesøg – have glemt sin legekammerat og sine lystige spring. Jeg havde leget med den for sidste gang, og da jeg klappede dens glinsende pels, mens den lå på mit skød og spandt i søvne, gjorde jeg det med en

følelse af vemod, som jeg ikke let kunne skjule. Og da jeg om aftenen begav mig med Mary til vort lille, stille værelse, hvor min kommode allerede var ryddet og min part i bogreolen tom, og hvor hun fra nu af, som hun sagde, skulle sove i øde ensomhed, sank mit mod mere end nogen sinde; det var mig, som om jeg havde vist mig egennyttig og utaknemlig, da jeg nu skulle forlade hende; og da jeg endnu en gang knælede ned ved vor lille seng, bad jeg inderligere for hende og mine forældre, end det nogen sinde var sket tidligere.

For at skjule min bevægelse, begravede jeg ansigtet i hænderne, der snart var badede af tårer. Da jeg rejste mig, bemærkede jeg, at hun ligeledes havde grædt, men vi talte ikke; vi begav os stille til ro og klyngede os, i bevidstheden om den nære skilsmisse, tættere til hinanden.

Men morgenen bragte nyt håb og fornyet mod. Jeg skulle bryde tidlig op, for at vognen, der skulle føre mig bort, en af mr. Smith, landsbyens købmand, lejet gig – endnu samme dag kunne komme tilbage. Jeg stod op, vaskede mig, klædte mig på, nød en hastig morgenmad, modtog mine forældres og min søsters kærlige omfavnelser, kyssede katten, trykkede pigens hånd, steg op i giggen, trak sløret ned over ansigtet og brast nu, men også først nu, i en heftig gråd.

Giggen rullede bort – jeg så tilbage – min gode moder og søster stod endnu ved døren, så efter mig og vinkede mig deres farvel med lommetørklæderne. Jeg besvarede deres hilsen og bad af hjertet Gud velsigne dem. Vi forsvandt bag højen, og jeg kunne ikke se dem mere.

"Det er en kold morgen for Dem, frøken Agnes," bemærkede Smith, "og himlen ser truende ud. Måske vi dog kan nå frem,

inden det begynder at regne stærkt."

"Ja, jeg håber det," svarede jeg så roligt, jeg kunne.

"Ja."

"Det har også regnet i aftes."

"Men denne kolde vind holder måske regnen tilbage."

"Måske."

Hermed endte vor samtale. Vi kørte gennem dalen og begyndte at stige op ad højen på den modsatte side. Idet vi rullede langsomt af sted, så jeg mig endnu en gang tilbage. Landsbykirketårnet og den gamle, grå præstebolig blev oplyst af en solstråle, men landsbyen selv og de omliggende høje lå i skygge, og jeg hilste den svage stråle som et gunstigt varsel for fædrenehjemmet. Med foldede hænder bad jeg velsignelse over dets beboere og vendte mig hastig bort, for jeg bemærkede, at solstrålen forsvandt, og jeg undgik omhyggeligt oftere at se tilbage for ikke at se huset i den samme mørke skygge som den øvrige del af landskabet.

2. De første lektioner i opdragelseskunsten

Undervejs kom det gode lune atter over mig, og jeg gav mig med fornøjelse til at tænke over det nye liv, jeg skulle begynde. Skønt det først var midt i september måned, forenede de tunge skyer sig med den heftige nordostvind om at gøre vejret yderst koldt og trist, og rejsen syntes at være meget langvarig, for hjulsporene var, som Smith bemærkede, overordentlig dybe og hesten plump og klodset; den krøb op ad bakkerne og sneg sig ned ad dem igen på samme måde; den nedlod sig kun til en slags trav, hvor vejen var plan eller dog kun ubetydelig nedadgående, hvilket er en sjældenhed i denne bjergrige egn, således at klokken næsten blev et, inden vi kom til vort bestemmelsessted. Men da vi kom igennem den høje jernport og langsomt kørte op ad den glatte, godt vedligeholdte kørevej, hvor grønne græsplæner på begge sider var beplantet med unge træer, og nærmede os det ny, statelige herresæde, Wellwood, der knejsede op over den lave poppellund, da sank mit mod, og jeg ønskede, at vort mål måtte ligge endnu et par mil længere borte. Jeg måtte for første gang i mit liv stå alene – nu var det for sent at træde tilbage – jeg måtte ind i dette hus og træde frem for dets beboere, men hvorledes ville det ske? Vel var jeg næsten nitten år, men jeg vidste godt, at jeg, på grund af mit stille liv og min moders og søsters beskyttende omhu, besad mindre færdighed i at bevæge mig mellem fremmede og

mindre ro og selvtillid end mangen pige på femten. Dog, hvis mrs. Bloomfield var en god, moderlig kone, kunne jeg måske lidt efter lidt befinde mig ret vel her, og hvad børnene angik håbede jeg naturligvis snart at gøre mig fortrolig med dem – og mr. Bloomfield ville jeg vel ikke få synderligt at bestille med.

"Vær rolig, vær rolig, hvad der end sker!" sagde jeg til mig selv og holdt denne beslutning godt fast og var så udelukkende beskæftiget med at berolige mine nerver og dæmpe mit hjertes oprørske banken, at jeg, da jeg kom ind i huset og blev ført ind til mrs. Bloomfield, næsten glemte at besvare hendes heftige hilsen, ligesom det senere forekom mig, at det lidet, jeg havde sagt, var blevet udtalt i en tone, som om det kom fra en halvdød eller søvndrukken person. Det var en høj, mager, statelig dame med tykt, sort hår, falkegrå øjne og en i det grå spillende teint.

Hun viste mig med sømmelig høflighed mit soveværelse og lod mig blive der for at indtage nogle forfriskninger. Jeg blev, da jeg så mig i spejlet, noget forskrækket over mit ydre, – hænderne var blevet hovne og røde i den kolde vind, mit hår sad uordentligt, og mit ansigt blussede; hertil kom endnu, at min halskrave var afskyelig krøllet og min kjole stænket med snavs; på fødderne havde jeg tykke, ny lædersko, og da man endnu ikke havde bragt min kuffert op, lod dette sig ikke råde bod på. Efter at jeg havde strøget mit hår glat, så godt jeg kunne, og gentagne gange rykket kraven til rette, trippede jeg filosofisk ned ad trapperne og fandt med lidt besvær ind i det værelse, hvor mrs. Bloomfield ventede mig.

Hun førte mig ind i spisestuen, hvor familiemåltidet var anrettet. Man stillede bøfsteg og kolde kartofler hen for mig, og mens jeg spiste, sad hun over for mig, betragtede mig nøje, som

det syntes, og forsøgte at underholde mig med noget, der skulle ligne en samtale, men som kun bestod i en række hverdagsbemærkninger, der blev udtalt med iskold fornemhed. Dette var dog måske mere min skyld end hendes, for jeg var virkelig ikke i stand til at konversere. Min opmærksomhed var optaget næsten udelukkende af maden, ikke på grund af min stærke appetit, men på grund af den møje, jeg havde med det seje stykke bøf, og mine klamme hænder, som næsten var blevet lamme under den fem timer lange kørsel i det kolde vejr. Jeg ville gerne have spist kartoflerne uden at røre ved det øvrige, men da jeg havde taget et stort stykke kød på min tallerken, kunne jeg ikke være så uhøflig at lade det ligge; efter at jeg derfor havde gjort en mængde kejtede og frugtesløse forsøg på at skære det i stykker med kniven, rive det i stykker med gaflen eller flænge det itu med begge dele, mens jeg stadig forfulgtes af bevidstheden om, at den uhyggelige dame var øjenvidne til hele scenen, greb jeg endelig i min fortvivlelse kniv og gaffel med begge hænder, som et toårigt barn, og begyndte at file løs med hele den ringe kraft, jeg havde. Men dette fordrede en undskyldning, og med et svagt forsøg på at le sagde jeg:

"Mine hænder er så forkomne af kulde, at jeg næppe kan holde kniv og gaffel."

"Jeg kan tænke, at De har fundet det koldt," svarede hun med en kølig, uforandret alvor, der ingenlunde beroligede mig.

Da denne ceremoni var til ende, førte hun mig atter ind i dagligstuen, hvor hun ringede og sendte bud efter børnene.

"De vil ikke finde dem langt fremme," sagde hun, "for jeg har ikke selv haft megen tid til at undervise dem, og desuden har vi hidtil anset dem for at være for unge til at behøve en

guvernante, men jeg holder dem for gode, lærevillige børn, især den lille dreng, som er perlen iblandt dem – en fortræffelig, højhjertet dreng, som man må lede, men ikke drive, og som især udmærker sig ved, at han altid siger sandhed. Han synes at foragte usandhed," (dette var en god efterretning). "Hans søster Mary Ann vil behøve opsigt," fortsatte hun, "men i det hele er det en god lille pige, skønt jeg ønsker, at hun så meget som muligt må blive holdt borte fra ammestuen, da hun nu næsten er seks år gammel og kunne lære slette vaner af barnepigen. Jeg har beordret hendes seng opstillet i Deres værelse, og De vil være så god at besørge hendes vask og påklædning samt holde hendes garderobe i orden; med barnepigen behøver hun intet videre at have at bestille."

Jeg svarede, at jeg var fuldkommen beredt til dette, og i samme øjeblik trådte begge mine unge elever ind med deres to yngre søstre.

Master Tom Bloomfield var en høj, syvårig dreng, noget mager, med hørgult hår, blå øjne, lille opstående næse og lys ansigtsfarve. Mary Ann var ligeledes høj af sin alder, noget mørk ligesom moderen, men med et rundt, fyldigt ansigt og røde kinder. Den anden søster hed Fanny, en meget smuk lille pige; mrs. Bloomfield forsikrede mig, at hun var et overordentlig fromt barn og behøvede opmuntring; endnu havde hun intet lært, men om få dage var hun fire år gammel, og da kunne hun modtage den første undervisning i alfabetet og befordres til skolestuen. Den sidste var Harriet, en lille, bred, tyk, munter, skælmsk, næppe toårig pige, som jeg straks fik mere til overs for end for alle de andre – men med hende havde jeg intet at gøre.

Jeg talte til mine små elever, så godt jeg kunne, og søgte at gøre mig behagelig for dem, men kun med ringe held, er jeg bange for, thi moderens nærværelse pålagde mig en ubehagelig tvang. De var dog ganske fri for undseelse. Det syntes at være raske, muntre børn, og jeg håbede snart at komme på en fortrolig fod med dem, især med den lille dreng, som var blevet mig anbefalet så fordelagtigt af moderen.

Mary Ann havde et vist affekteret smil og en hang til at gøre sig bemærket, som jeg iagttog med beklagelse. Men hendes broder lagde beslag på hele min opmærksomhed for sig selv; han stillede sig ligesom en støtte, og med hænderne bag på ryggen, mellem mig og kaminen og talte som en magister, men afbrød nu og da sin tale med en skarp dadel over søstrene, hver gang de gjorde for megen larm.

"O, Tom, hvor er du dog en sød dreng! Kom og kys din mama!" udbrød hans moder. "Og vil du så ikke vise miss Grey din skolestue og dine smukke nye bøger?"

"Kysse dig vil jeg ikke, mama, men jeg vil vise miss Grey min skolestue og mine ny bøger."

"Og min skolestue – og mine ny bøger!" sagde Mary Ann. "Jeg har også part i dem."

"Det er mine," svarede han i en afgjort tone, "kom, miss Grey; jeg skal ledsage Dem."

Da skolestuen og bøgerne var blevet mig vist, ikke uden noget mundhuggeri mellem de to søskende, som jeg opbød alt for at gøre ende på, bragte Mary Ann mig sin dukke og begyndte at blive yderst snaksom angående dens kjoler, dens seng, dens kommode og andet bohave, men Tom sagde til hende, hun skulle holde mund, for at miss Grey kunne se hans

gyngehest, som han med de vigtigste gebærder hentede frem fra krogen og trak midt ud i værelset. Derpå befalede han søsteren at holde tøjlerne, steg op, og jeg måtte i ti minutter se på, hvor mandhaftigt han brugte pisk og sporer. Imidlertid beundrede jeg også Mary Anns dukke og alle dens ejendele, og sagde derpå til Tom, at han var en fortræffelig nytter, men at jeg håbede, han ikke ville bruge pisk og sporer så stærkt, når han en gang kom op på en virkelig hest.

"Jo, det vil jeg," svarede han og slog til med fordoblet iver, "jeg vil hugge den sønder og sammen som gammelt jern; jeg lover Dem, den skal komme til at svede!"

Det var afskyeligt, men jeg håbede at kunne bevirke en forbedring med tiden.

"Nu må De tage hat og sjal på," fortsatte den lille helt, "så skal jeg vise Dem min have."

"Og min," tilføjede Mary Ann.

Tom løftede den knyttede hånd med en truende bevægelse, og hun udstødte et højt, gennemtrængende skrig, løb om på min anden side og gjorde grimasser ad ham.

"Tom, du vil da ikke slå din søster? Jeg håber, jeg aldrig får det at se af dig."

"Somme tider får De det nok at se; jeg må gøre det en gang imellem for at holde hende i orden."

"Men du ved, at det ikke tilkommer dig at holde hende i orden – det tilkommer –"

"Nå, gå nu og tag din hat på!"

"Jeg ved ikke – det er så mørkt og koldt i vejret; det lader til at blive regn, og du ved, jeg har kørt en lang vej."

"Lige meget, du skal komme; jeg vil ingen undskyldning høre," svarede den egensindige lille fyr. Og da det var den første dag af vort bekendtskab, mente jeg, jeg kunne nok føje ham.

Det var for koldt for Mary Ann at vove sig ud, hvorfor hun blev hos sin moder, til stor glæde for Tom, som helst ville have mig for sig selv.

Haven var stor og smagfuldt anlagt. Foruden flere prægtige georginesorter blomstrede her også en mængde andre skønne planter, men drengen gav mig ingen tid til at betragte dem; jeg måtte med ham over det fugtige græs til en afsides liggende krog, der var den vigtigste del af anlæggene – fordi den indeholdt hans have. To runde bede var beplantede med forskellige blomster. I det ene stod en smuk lille rosenbusk, som jeg blev stående for at beundre.

"Bryd Dem aldrig om den!" sagde han foragteligt, "det er kun Mary Anns have, men se her, det er min."

Efter at jeg havde betragtet hver blomst og hørt afhandlinger over hver plante, fik jeg lov til at fjerne mig, men først plukkede han med store ophævelser en asters og gav mig den, som om han derved beviste mig en uhyre stor nåde. I græsset omkring hans have bemærkede jeg visse apparater, stokke og seglgarnstråde, og spurgte, hvad de var til.

"Snarer til at fange fugle i."

"Hvorfor fanger du dem?"

"Papa siger, de gør skade."

"Og hvad gør du med dem, når du har i fanget dem?"

"Mange forskellige ting. Sommetider giver jeg katten dem, sommetider skærer jeg dem i stykker med min pennekniv, men den næste, jeg får, vil jeg stege levende."

"Og hvorfor vil du gøre noget så afskyeligt?"

"Af to grunde. Først for at se, hvordan den vil smage."

"Men ved du ikke, at det er højst uartigt at gøre det? Tænk på, at fuglene føler lige så godt som du, og tænk derfor, hvordan det ville smage dig!"

"O, det er ingen ting; jeg er ingen fugl og kan ikke føle, hvad jeg gør ved dem."

"Men du vil komme til at føle det med tiden, Tom – du har hørt, hvor de ugudelige mennesker kommer hen, når de dør, og hvis du sådan bliver ved med at plage uskyldige fugle, så kan du være vis på, at du vil komme til samme sted og lide, hvad du lader dem lide her."

"Bah! Nej, der kommer jeg ikke. Papa ved, hvordan jeg behandler fuglene, og han har aldrig skændt på mig for det; han siger, at han gjorde det samme som dreng. Sidste sommer gav han mig en rede med spurveunger i, og han så, hvordan jeg rev benene og vingerne og hovederne af dem, men han sagde ikke andet end, at det var nogle grimme dyr og at de grisede alting til, hvor de kom frem, og onkel Robson sagde også, jeg var en flink dreng."

"Men hvad ville din mama sige?"

"Hun bryder sig aldrig om det – hun siger, at det er skade at slå de smukke sangfugle ihjel, men med spurvene og musene og rotterne kan jeg gøre, hvad jeg vil. De ser altså, miss Grey, at der ikke er noget ondt i det."

"Jeg tror endnu, som før, at der er meget ondt i det, Tom, og dine forældre ville vist sige det samme, hvis de tænkte så meget over det som jeg. Men lad dem sige, hvad de vil," tilføjede jeg

med bestemthed, "jeg har besluttet ikke at tillade dig sådan noget, så længe jeg har magt til at forhindre det."

Derpå førte han mig over grønsværen, for at lade mig se de der anlagte muldvarpesnarer, dernæst ind i stakhaven, hvor han viste mig sine væselfælder, hvoraf en til hans store glæde indeholdt en død væsel, og endelig ind i stalden, for at jeg der skulle bese, ikke hestene, men et lille ustyrligt føl der, som han meddelte mig, netop var blevet opdrættet for hans skyld, og som han skulle ride på, når det var blevet dresseret.

Jeg forsøgte at underholde den lille dreng og lyttede så venligt til hans sludren, som jeg kunne, for jeg tænkte, at hvis han overhovedet besad en venlig følelse, så ville jeg bestræbe mig for at uddanne den og med tiden måske blive i stand til at vise ham det forkerte i hans opførsel, men jeg ledte forgæves efter den ædle, højhjertede ånd, hans moder havde talt om, skønt jeg kunne se, at det ikke fattedes ham på en vis grad af skarpsindighed, når han havde lyst til at lægge denne egenskab for dagen.

Da vi atter kom ind, var det tetid. Tom fortalte, at da papa ikke var hjemme, skulle han, jeg og Mary Ann drikke te med mama. Kort efter teen gik Mary Ann i seng, men Tom lyksaliggjorde os lige til klokken otte med sit selskab og sin konversation. Efter at han havde fjernet sig, meddelte mrs. Bloomfield mig nærmere oplysninger om sine børns karakter og kundskaber, samt om hvad de skulle lære og hvorledes de skulle behandles, og formanede mig til aldrig at røbe deres fejl og forseelser for andre end hende. Min moder havde allerede forinden rådet mig til at skjule dem så meget som muligt for

hende, og deraf drog jeg den slutning, at jeg burde fortie dem aldeles.

Da klokken var blevet halv ti, indbød mrs. Bloomfield mig til at nyde et tarveligt aftensmåltid med hende. Jeg glædede mig, da det var forbi og hun tog sin lysestage, for at begive sig til ro; for skønt jeg ønskede at komme ud af det med hende i mindelighed, var hendes selskab mig dog yderst ubehageligt, og jeg kunne ikke betvinge den følelse, at hun var kold og frastødende – netop det modsatte af den venlige, varmhjertede dame, som mine forhåbninger havde udmalet sig.

3. Yderligere lektioner

Næste morgen stod jeg op med let sind, trods de illusioner, der allerede var blevet mig frataget, men jeg fandt, at det ingen let sag var at klæde Mary Ann på, da hendes yppige hår skulle gnides ind med pomade, deles i tre lange fletninger og forenes med båndsløjfer – en opgave, som mine uvante fingre kun formåede at løse med den største vanskelighed. Hun fortalte mig, at barnepigen kunne gøre det i den halve tid, som jeg brugte, og hendes uophørlige utålmodighed bevirkede, at det blev mig dobbelt svært at tilfredsstille hende. Da vi endelig var færdige, begav vi os ind i skoleværelset, hvor jeg traf min anden kvindelige elev, og jeg sad nu og talte med dem begge, til det var på tide at gå ned. Efter morgenmad forføjede vi os atter til skolestuen og påbegyndte dagens forretninger. Jeg opdagede, at begge pigerne var langt tilbage, og at Tom hverken besad evner eller lyst til noget som helst. Mary Ann kunne knap læse et ord og var så ligegyldig og uopmærksom, at jeg næppe kunne komme videre med hende. Med stor møje og tålmodighed lykkedes det mig dog i løbet af formiddagen at skabe lidt mere regelmæssighed i undervisningen, og derpå ledsagede jeg mine elever ned i haven og de tilstødende anlæg, for at skaffe dem en smule motion før bordet. Her kom vi tåleligt ud af det med hinanden med undtagelse af, at jeg fandt, at de ingen lyst havde til at gå med mig, hvorimod jeg måtte gå med dem, hvorhen det behagede dem at føre mig. Jeg måtte løbe, alt som de fandt for godt. Dette, tænkte jeg, var at vende op og ned på tingene, og så

vel ved denne som ved alle senere helligheder fandt jeg det dobbelt ubehageligt, at de netop valgte de smudsigste steder og de hæsligste beskæftigelser.

Men det fandtes der ingen midler imod, jeg måtte enten følge med dem eller holde mig fjernt fra dem og således tilsyneladende forsømme mine pligter. Denne dag viste de en speciel forkærlighed for en kilde ved den nedre ende af grønsværen, hvor de hårdnakket legede i mere end en halv time med småpinde og sten. Jeg svævede i en uophørlig frygt for at deres moder skulle se dem fra vinduet og dadle mig, fordi jeg tillod dem at smudse deres klæder således til og gøre deres fødder og hænder våde, men hverken forestillinger eller bønner formåede at lokke dem bort derfra. Men så hun det ikke, så gjorde en anden person det – en rytter var kommet gennem porten og nærmede sig ad kørevejen. I nogen afstand fra os gjorde han holdt, kaldte på børnene i en ærgerlig gennemtrængende tone og befalede dem at komme op fra vandet.

"Miss Grey," sagde han, "for jeg kan tænke, det er miss Grey – det forbavser mig, at De tillader børnene at svine deres klæder til på denne måde. Ser De ikke, hvor tilsølet miss Bloomfield allerede er blevet? Og at mr. Bloomfields strømper er dyngvåde? Og at ingen af dem har handsker på? Se, se, jeg må bede Dem om, at De for fremtiden sørger for at de ser anstændige ud."

Og dermed vendte han sig om og red videre.

Det var mr. Bloomfield. Jeg undrede mig over, at han kaldte sine børn mr. og miss Bloomfield, og endnu mere over, at han talte så uhøfligt til mig, deres guvernante, der var ham aldeles fremmed. Kort efter kaldte klokken os til bordet. Jeg spiste til

middag med børnene klokken et, mens han og hans kone nød deres lunch ved samme bord. Hans opførsel ved denne lejlighed hævede ham ikke meget i min agtelse. Han var en mand af middelhøjde, dog mere under end over, snarere mager end robust og tilsyneladende mellem tredive og fyrre år. Han havde en stor mund, bleg, smudsig teint, mælkeblå øjne, og hår, det lignede oppisket hampeseglgarn. Foran ham stod en stegt bedekølle. Han skar for til mrs. Bloomfield, børnene og mig, opfordrede mig til at være børnene behjælpelig med at skære kødet til for dem, drejede derpå bedekøllen i forskellige retninger, betragtede den fra forskellige sider, og erklærede endelig, at den var uspiselig og forlangte koldt oksekød.

"Hvad er der i vejen med bedekøllen, kære mand?" spurgte mrs. Bloomfield.

"Den er alt for stærkt stegt. Kan du ikke smage, at alt det gode er overstegt? Kan du ikke se, at alt det skære, røde kød er ganske udtørret?"

"Nå, men jeg tror nok, at oksekødet vil smage dig."

Oksekødet blev stillet for ham, og han begyndte at skære i det, men med det sørgeligste udtryk af utilfredshed.

"Hvad fejler oksekødet, mr. Bloomfield? Jeg troede virkelig, det var overordentlig godt."

"Det var også godt; et bedre stykke kunne næppe opdrives, men det er aldeles fordærvet," svarede han.

"Hvordan da?"

"Hvordan? Ser du ikke, hvorledes det er skåret? Du gode Gud, det er virkelig til at falde i staver over!"

"Så må det være blevet skåret sådan i køkkenet, for jeg ved, at jeg skar det ganske ordentligt til i går."

"Formodentlig! Det må være sket i køkkenet! Du gode Gud, har noget menneske vel set et så dejligt stykke oksekød blive så afskyeligt spoleret? Men husk på herefter, at ingen anstændig ret, som forlader dette bord, må blive rørt i køkkenet! Glem det ikke, mrs. Bloomfield!"

Trods oksekødets tilstand lykkedes det ham at skære nogle delikate stykker af, som han fortærede en del af i dyb tavshed.

Hans næste spørgsmål gik, i en mindre trættekær tone, ud på, hvad de skulle have til middag.

"Urhøns," lød det korte svar.

"Hvad mere?"

"Fisk."

"Hvad slags fisk?"

"Det ved jeg ikke."

"Du ved det ikke?" gentog han i en højtidelig tone, idet han så op fra sin tallerken og forbavset løftede kniv og gaffel i vejret.

"Nej, jeg har sagt til kokkepigen, at hun skulle besørge noget fisk købt – men jeg har ikke angivet arten."

"Nej, det går over alt begreb – en kone vil føre en husholdning og ved ikke en gang, hvad slags fisk der er at få! – Vil bestille fisk og siger ikke, hvad slags!"

"Måske du for fremtiden vil bestille maden selv, mr. Bloomfield."

Intet videre blev sagt, og jeg var glad over at komme ud af stuen med mine elever, for aldrig endnu havde jeg følt mig så ubehagelig stemt og så skamfuld over noget, hvori jeg selv ingen skyld havde.

Eftermiddagen anvendte vi ligeledes til lektioner, gik derpå ud, og drak senere te i skolestuen, hvorpå jeg klædte Mary Ann

på til dessert, og da hun og hendes broder var gået ned i spisesalen, greb jeg lejligheden til at påbegynde et brev til mine kære venner der hjemme, men børnene kom op, inden det endnu var halvt færdigt.

Klokken syv skulle jeg bringe Mary Ann til sengs; derpå legede jeg med Tom til klokken otte, hvorpå han ligeledes gik til ro og jeg fuldendte mit brev og pakkede mine klæder ud, hvilket jeg endnu ingen lejlighed havde haft til. Da det var sket, gik jeg selv i seng.

Men denne skildring af en dags begivenheder må betragtes som en ren undtagelse.

I stedet for at blive lettere, jo mere mine elever og jeg vænnede os til hinanden, blev min opgave som lærer- og opdragerinde langt tungere, alt som deres karakterer udviklede sig. Jeg fandt snart, at guvernantenavnet hos mig var aldeles illusorisk, for mine elever havde lige så lidt ide om lydighed som et vildt føl. Frygten for deres faders ærgerlige karakter og de straffe, han var vant til at pålægge dem, holdt dem nogenlunde i ro i hans umiddelbare nærværelse. Pigerne frygtede også til en vis grad for moderens vrede, og drengen lod sig undertiden bestikke ved håb om en belønning til at gøre, hvad hun befalede ham, men jeg havde ingen belønning at byde, og hvad straf angik, gav man mig at forstå, at forældrene forbeholdt sig selv denne forret; og dog ventede de, at jeg skulle holde mine elever i orden. Andre børn lader sig dog ofte lede af frygt for vrede og af begærlighed efter ros, men på disse havde hverken det ene eller det andet mindste indflydelse.

Tom lod sig ikke nøje med at være ustyrlig, men havde sat sig i hovedet at blive selvhersker; han var fast bestemt på at holde

sine søstre så vel som sin guvernante i orden ved en voldsom anvendelse af hænder og fødder, og da han var en stor, kraftig dreng, forårsagede dette mig ikke ringe ubehagelighed. Ét par behørige ørefigener ville ved sådanne lejligheder let have afgjort sagen, men da han i så fald ville have fortalt sin moder en løgnagtig historie, som hun sikkert havde troet, da hun nærede en så urokkelig tillid til hans sandhedskærlighed, der dog, som jeg allerede havde opdaget, ingenlunde var urokkelig, besluttede jeg ikke at banke ham, selv for at forsvare i mig, og under hans voldsomme luner bestod min eneste fremgangsmåde i at kaste ham på ryggen og holde hans hænder og fødder, til hans raseri havde lagt sig.

Til vanskeligheden af at hindre ham fra at gøre, hvad han ikke burde, kom umuligheden af at tvinge ham til at gøre hans skyldighed. Ofte vægrede han sig ubetinget ved at lære eller fremsige sine lektier, eller endog blot se i bogen. Her ville et dygtigt birkeris atter have været på rette plads, men da min magt var så indskrænket, måtte jeg benytte den, jeg besad, på det bedste. Da ingen bestemte timer var fastsat for undervisningen og legene, besluttede jeg at give mine elever en vis opgave, som de med tålelig opmærksomhed kunne lære i kort tid, og til dette var sket, skulle intet andet end forældrenes indblanden bevæge mig til at slippe dem ud af skolestuen, selv om jeg måtte stille min stol for døren for at holde dem derinde.

Tålmodighed, bestemthed og udholdenhed var mine eneste våben, og dem besluttede jeg at anvende til det yderste.

Jeg foresatte mig strengt at opfylde mine trusler og løfter, og måtte derfor være varsom med at true eller love noget, som jeg ikke kunne holde. Jeg måtte også omhyggeligt vogte mig for al

hidsighed og for et hvert udbrud af ondt lune. Når de opførte sig tåleligt, ville jeg være så venlig og føjelig imod dem, som det stod i min magt, for at gøre den størst mulige forskel mellem god og dårlig opførsel, og tale med dem så ligefremt og indtrængende som muligt. Dadlede jeg dem eller vægrede mig ved at opfylde deres ønsker, når de havde begået en stor fejl, skulle det ske mere i sorg end vrede; deres små salmer og bønner ville jeg gøre simple og klare for deres forstand; når de fremsagde dem om aftenen, ville jeg højtideligt minde dem om de synder, de havde begået i løbet af dagen. De uartige skulle fremsige bodssalmer, de forholdsvis gode derimod muntre vers, og enhver art af undervisning foresatte jeg mig at bibringe dem, så vidt muligt, i underholdende samtaler, som jeg tilsyneladende ingen anden hensigt havde med end at more dem.

Derved håbede jeg med tiden så vel at gavne børnene som også at vinde forældrenes bifald, og således overbevise mine venner derhjemme om, at det ikke, som de syntes at tro, fattedes mig på duelighed og klogskab. Jeg vidste, at de vanskeligheder, jeg havde at kæmpe med, var store, men jeg vidste også – eller i det mindste troede jeg det, – at uophørlig tålmodighed og udholdenhed kunne overvinde dem, og hver morgen og aften bad jeg Gud om at stå mig bi i mit værk.

Men enten var børnene så uforbederlige og forældrene så uforstandige, eller jeg selv så fejlagtig i mine anskuelser eller så udygtig til at udføre dem, at mine bedste hensigter og ivrigste anstrengelser intet bedre resultat syntes at frembringe end morskab for børnene, utilfredshed for forældrene og pinefulde kvaler for mig.

Undervisningsopgaven var lige så anstrengende for legemet som for ånden. Jeg måtte løbe efter mine elever for at indhente dem, føre eller slæbe dem til bordet og ofte holde dem fast der med magt, til timen var til ende.

Tom blev hyppigt stillet i en krog, og jeg satte mig på en stol foran ham og holdt den bog i hånden, hvori den lille opgave stod, som han skulle læse eller fremsige, inden han slap løs. Han var ikke stærk nok til at støde både mig og stolen bort og fordrejede derfor sit legeme og ansigt i de sælsomste former, der uden tvivl måtte være latterlige for en uinteresseret tilskuer, men ikke for mig; og desuden udstødte han lydelige klageskrig, som skulle forestille gråd, men dog aldrig var ledsaget af tårer. Jeg vidste, at han kun gjorde det for at ærgre mig, og bestræbte mig derfor mandelig, hvor stærkt jeg end hævede i mit indre af utålmodighed og vrede, for at undertrykke alle tegn på uvilje. Jeg sad der med tilsyneladende rolig ligegyldighed og ventede, til det ville behage ham at opgive dette tidsfordriv og gøre sig færdig til at løbe om i haven, idet han kastede sit blik på bogen og læste eller fremsagde de få ord, der blev forlangt af ham.

Undertiden besluttede han at skrive så slet som muligt, og da måtte jeg holde hans hånd, for at hindre ham fra med forsæt at klatte på papiret. Ofte truede jeg ham med at lade ham afskrive endnu en forskrift, hvis han ikke gjorde det bedre, og da vægrede han sig halsstarrigt ved at skrive, så at jeg endelig, for at holde mit ord, måtte bekvemme mig til at trykke hans fingre til penne, og med magt føre hans hånd frem og tilbage, indtil linjen, trods hans modstand, var blevet færdig på en eller anden måde.

Men Tom var ingenlunde den mest ulærvillige af mine elever; undertiden havde han, til min store glæde, forstand nok til at indse, at det var den bedste politik at ende sin opgave og gå ud for at more sig, indtil jeg kom til ham med hans søstre, hvilket ofte slet ikke skete, fordi Mary Ann i denne henseende sjældent fulgte hans eksempel. Hun syntes at foretrække berørelsen med gulvet frem for enhver anden forlystelse. Hun kastede sig ned som en blyvægt, og når det med stor møje lykkedes mig at få hende op igen, måtte jeg altid holde hende fast med den ene hånd, mens jeg holdt bogen, hun skulle læse fra eller bogstavere sit pensum, i den anden. Når byrden af den store seksårige pige blev mig for tung, lagde jeg hende på den anden arm, og når de begge var trætte af hende, bar jeg hende hen i en krog og sagde, hun kunne komme ud, når hun havde genvundet brugen af sine fødder og kunne stå op. Men hun foretrak tit at blive liggende som en klods lige til spisetid, da hun måtte løslades, siden jeg ikke kunne berøve hende hendes måltider, og kom så krybende frem med et triumferende grin på sit runde, røde ansigt.

Ofte vægrede hun sig hårdnakket ved at udtale et bestemt ord af sin lektie, og nu angrer jeg den frugtesløse umage, jeg gjorde mig, når jeg søgte at overvinde hendes halsstarrighed; havde jeg ladet det gå hen som en uvigtig sag, ville det have været bedre for os begge. Men jeg holdt det for min pligt at kvæle denne forkerte bestræbelse mens den var ny, og det ville den også være blevet, hvis jeg havde kunnet gøre det. Havde min magt været mindre indskrænket, ville jeg have kunnet tiltvinge mig lydighed, men nu var det kun en kraftprøve mellem hende og mig, hvori hun for det meste beholdt sejren,

og enhver sejr tjente kun til at opmuntre og styrke hende til en ny strid.

Forgæves var alle mine forestillinger, smigrerier, bønner, trusler og irettesættelser, forgæves hindrede jeg hende i at lege eller vægrede mig ved, når jeg ledsagede hende i en ferie, at lege med eller i det hele at indlade mig med hende; forgæves forsøgte jeg at forestille hende, hvor fordelagtigt det ville være at gøre, hvad der blev hende befalet, og som følge deraf blive elsket og venligt behandlet, og hvilken skade det ville bringe hende at fremture i hendes tåbelighed. Undertiden, når hun bad mig om at gøre noget for hende, svarede jeg:

"Ja, det vil jeg, Mary Ann, hvis du vil sige ordet. Sig det straks, så har du det overstået."

"Nej!"

"Så kan jeg heller intet gøre for dig."

For mig i hendes alder havde kulde og unåde været den skrækkeligste straf, men på hende gjorde de intet indtryk.

Til tider rystede jeg hende, opbragt til det yderste, heftigt ved skuldrene eller trak hende i det lange hår eller puttede hende hen i en krog – hvilket hun straffede mig for med et højt, hvinende, gennemtrængende skrig, der skar mig i øret. Hun vidste, at det var mig forhadt, og plejede, når hun havde gjort det, at se mig ind i ansigtet med hævngerrig tilfredshed.

Og nu skreg hun på ny, til jeg måtte holde hænderne for ørene. Ofte fik denne forfærdelige skrigen mrs. Bloomfield til at komme op og spørge om, hvad der var på færde.

"Mary Ann er uartig, frue."

"Men hvad betyder disse skrækkelige skrig?"

"Hun skriger af arrigskab."

"Jeg har aldrig hørt en så gruelig larm! Det er jo, som om De myrdede hende! Hvorfor er hun ikke ude med sin broder?"

"Jeg kan ikke få hende til at lære sin lektie."

"Men Mary Ann må være en god pige og lære sin opgave," sagde hun venligt til barnet, "og jeg håber, at jeg aldrig vil få en så rædsom skrigen at høre mere."

Og hun fæstede sine kolde øjne på mig med et betydningsfuldt blik, lukkede døren og fjernede sig.

Undertiden forsøgte jeg at overraske den lille hårdnakkede skabning og spørge hende om *ordet*, mens hun tænkte på noget andet. Hun begyndte da gerne at sige det, men holdt pludselig inde med et blik, som syntes at sige: "O, jeg er dig for snedig; du skal ikke få mig lokket med list."

Ved andre lejligheder lod jeg som om jeg havde glemt hele sagen og talte og legede med hende som sædvanlig indtil aften, og da jeg havde bragt hende til sengs, bøjede jeg mig over hende, mens hun lå der smilende og i godt humør, og sagde til hende, inden jeg gik min vej, i den samme gode og venlige tone som før:

"Nå, Mary Ann, sig mig nu ordet, inden jeg giver dig godnatkysset. Nu er du en god pige og vil naturligvis sige det."

"Nej, jeg vil ikke!"

"Så kan jeg heller ikke kysse dig."

"Det er jeg ligeglad med."

Forgæves udtrykte jeg min bedrøvelse, forgæves blev jeg stående, for at se et tegn på anger. Hun var virkelig ligeglad, og jeg forlod hende alene og i mørke, mens jeg undrede mig over dette egensind.

I min barndom havde jeg ingen større straf kunnet forestille mig, end hvis min moder ville have vægret sig ved at kysse mig ved sengetid. Allerede tanken var forfærdelig, men mere end tanken havde jeg heller aldrig følt, for heldigvis havde jeg aldrig begået nogen forseelse, der kunne anses for at fortjene en sådan straf. Men en gang husker jeg, at min moder på grund af en forseelse holdt det for passende at pålægge min søster denne straf. Hvad hun følte, kan jeg ikke sige, men mine deltagende tårer og mine lidelser for hendes skyld vil jeg ikke glemme så snart.

Et andet hæsligt træk hos Mary Ann var hendes uovervindelige hang til at løbe ind i ammestuen for at lege med sin lille søster og barnepigen. Dette var naturligt nok, men da det stred mod moderens udtrykkelige ønske, gjorde jeg mit yderste for at hindre hende i det og holde hende hos mig. Dette skærpede dog kun hendes lyst til ammestuen, og jo mere jeg bestræbte mig for at holde hende derfra, desto oftere gik hun derind og desto længere blev hun der, til stor utilfredshed for forældrene, der, som jeg godt vidste, ville tillægge mig hele skylden.

En anden af mine prøvelser var påklædningen om morgenen. Snart ville hun ikke lade sig klæde på, når hun ikke måtte bære en bestemt kjole, hvori jeg vidste at hendes moder ikke gerne så hende; snart skreg hun og løb sin vej, når jeg gjorde forsøg på at røre ved hendes hår, så at dette ofte kun var halvt opsat, når det endelig efter megen møje var lykkedes mig at bringe hende ned til morgenbordet, hvor der altid, selv om der ikke blev talt til mig, vankede mørke blikke af "mama" og spidse bemærkninger

af "papa", da intet kunne opbringe dem mere end mangel på punktlighed ved måltiderne.

Til de små ærgrelser hørte også min manglende dygtighed til at tilfredsstille mrs. Bloomfield med hensyn til datterens dragt, og Mary Anns hår var aldrig efter hendes smag. Undertiden forrettede hun så, når hun ville gøre mig en rigtig stærk bebrejdelse, en kammerpiges funktioner og beklagede sig derpå bittert over den møje, det voldte hende.

Da den lille Fanny blev befordret til skolestuen, håbede jeg, hun ville blive blid og i det mindste lydig, men få dage, om ikke få timer var tilstrækkeligt til at fratage mig denne vildfarelse. Jeg fandt i hende en ondskabsfuld, ustyrlig lille skabning, som trods sin ungdom var hengiven til løgn og bedrageri og som havde en ubeskrivelig forkærlighed for at anvende begge sine forsvars- og angrebsvåben: nemlig at skrige enhver i ansigtet, som vakte hendes mishag, og brøle som en tyr, når hendes ønsker ikke blev opfyldt. Da hun plejede at være temmelig rolig i forældrenes nærværelse og disse nærede den overbevisning, at det var et overordentlig blidt barn, blev hendes løgne også let troet, og hendes lydelige skrig fik dem til at formode en hård og uretfærdig behandling fra min side, og da hendes karakter endelig blev afsløret, selv for deres fordomsfulde øjne, følte jeg, at det kun var mig, man lagde alt til last.

"Fanny bliver en uartig pige!" plejede mrs. Bloomfield at sige til sin mand. "Bemærker du ikke, hvor hun har forandret sig, siden hun kom ind i skolestuen? Hun bliver snart lige så slem som begge de andre, og jeg må desværre erkende, at de har forværret sig betydeligt i den sidste tid."

"Det må du nok sige," var svaret, "jeg har allerede længe været af samme mening. Jeg troede, de ville bedre sig, når vi holdt en guvernante til dem, men i det sted bliver de værre, og værre. Jeg ved ikke, hvorledes det står til med deres kundskaber, men deres vaner har, som jeg ser, ingenlunde forbedret sig. De bliver for hver dag værre og værre, mere svinske og uanstændige."

Jeg vidste, at alt dette kun var sigtet på mig, og disse og lignende insinuationer berørte mig langt smerteligere, end en ligefrem klage ville have gjort, for imod denne ville jeg have kunnet forsvare mig, men nu holdt jeg det for det klogeste at undertrykke enhver lyst til modsigelse, enhver ømfindtlighed, og ufortrødent gøre mit bedste, for hvor ubehagelig min stilling end var, ønskede jeg at beholde den. Jeg tænkte, at børnene, når jeg med urokkelig fasthed og udholdenhed opfyldte min pligt, med tiden ville blive føjeligere og klogere; for et ni- eller tiårigt, lige så ustyrligt og heftigt barn som disse seks- og syvårige ville have været et sandt dårekistelem.

Jeg smigrede mig med, at jeg ved at blive kunne gavne mine forældre og mine søstre, for hvor ringe lønnen end var, tjente jeg dog noget og kunne ved streng økonomi let få noget til overs til dem, hvis de ville modtage det af mig.

Desuden havde jeg frivilligt modtaget pladsen, forsætligt bragt denne stilling over mig, og var bestemt på at bære den. Ja, endnu mere, jeg beklagede ikke en gang det skridt, jeg havde gjort, og længtes efter at vise min familie, at jeg virkelig var i stand til at beklæde posten og skille mig med ære fra den lige til enden. Hvis jeg nogen sinde skulle føle det nedværdigende at underkaste mig, eller hvis det blev mig utåleligt at anstrenge mig så uophørligt, ville jeg vende mig med tankerne mod

hjemmet og sige i mit stille sind: "De kan knuse mig, men de skal ikke bøje mig. Jeg tænker på jer, og ikke på dem."

Hen ad jul blev det mig tilladt at aflægge et besøg hjemme, men kun på fjorten dage.

"For," sagde mrs. Bloomfield, "jeg tror ikke, et længere ophold kan være Dem magtpåliggende, da det jo er så kort siden, De forlod Deres venner."

Jeg lod hende beholde denne tro, men hun anede ikke, hvor dræbende denne fjorten ugers fraværelse havde været mig, med hvilken inderlig længsel jeg havde imødeset min ferie og hvor dybt denne korte varighed bedrøvede mig. Imidlertid kunne jeg ikke dadle hende for det. Jeg havde aldrig meddelt hende mine følelser, og det var ikke at vente, at hun skulle gætte dem; jeg havde endnu ikke været hos hende et halvt år, og hun var derfor i sin ret til ikke at tilstå mig fuld ferietid.

4. Bedstemoderen

Jeg vil skåne mine læsere for en skildring af min henrykkelse ved min hjemkomst, af min lykke, mens jeg befandt mig der og i et kort tidsrum nød ro og frihed på det gamle, fortrolige sted mellem kære, elskede mennesker, og af min smerte, da jeg blev nødt til på ny at sige dem et langt farvel.

Jeg vendte dog tilbage til mit arbejde med uformindsket kraft – en tungere opgave end nogen kan tænke sig, som ikke kender den ulykke at skulle lede og styre en flok uvorne unger, som ens yderste anstrengelser ikke kan bringe til erkendelse af deres pligter, mens man på samme tid står en højere magt til ansvar for deres opførsel, en magt, som forlanger, hvad der ikke kan præsteres uden en foresats mægtigere autoritet, og som nægter vedkommende denne myndighed. Jeg kan næppe tænke mig en mere pinefuld stilling end den, hvori man, hvor meget man end bestræber sig for at opfylde sin pligt, dog ser alle sine anstrengelser tilintetgjort af sine undergivne og uretfærdigt dadlet og falsk bedømt af sine foresatte.

Jeg har ikke opregnet halvdelen af mine elevers urolige tilbøjeligheder eller af de sorger, mit tunge ansvar førte med sig, for ikke at sætte læserens tålmodighed for meget på prøve, hvilket jeg måske allerede har gjort, men min hensigt med dette afsnit ikke været at underholde, men at gavne dem, det kan anvendes på. Den, der ingen interesse har for sådanne ting, har uden tvivl forbigået det med et flygtigt blik, måske med en vis ærgrelse over forfatterens vidtløftighed, men hvis blot et eneste

forældrepar derved har fået et gavnligt vink eller en eneste ulykkelig guvernante den fjerneste nytte, er jeg fuldkommen belønnet for min møje.

For at undgå forvirring har jeg omtalt den ene af mine elever efter den anden og beskrevet deres forskellige egenskaber, men dette kan ikke give en tilstrækkelig forestilling om, hvad det vil betyde at blive pint af dem alle tre tilsammen, når de alle, hvad der hyppigt skete, var bestemt på at være uartige og plage miss Grey og gøre hende vred.

Tit opstod ved sådanne lejligheder pludselig den tanke hos mig: om de nu kunne se dig! hvorved jeg naturligvis mente mine venner derhjemme, og tanken om, hvorledes de ville beklage mig, indgød mig så megen medlidenhed med mig selv, at det blev mig yderst vanskeligt at undertrykke mine tårer, men jeg holdt dem tilbage, til mine små plageånder havde begivet sig til desserten eller til sengs – mine eneste udsigter til forløsning – og overlod mig da til ensomhedens fulde nydelse gennem en ustandselig tårestrøm. Men dette var en svaghed, som jeg ikke ofte tillod mig; mine pligter var for talrige, mine ledige øjeblikke for kostbare, til at jeg kunne anvende megen tid på frugtesløse klager.

Jeg husker navnlig en stormfuld eftermiddag i januar måned, kort efter min tilbagekomst. Børnene havde, da de kom op fra bordet, lydeligt erklæret, at de ville være uartige og havde til punkt og prikke udført deres beslutning, selv om jeg havde talt mig hæs og udmattet i enhver muskel i min strube under frugtesløse forsøg på at bringe dem til fornuft. Jeg holdt Tom fast i en krog, hvorfra han, som jeg sagde ham, ikke skulle slippe løs, førend han havde lært sin lektie. Imidlertid havde

Fanny bemægtiget sig min sypose, plyndret den og spyttet i den. Jeg befalede hende at lade den ligge, men naturligvis forgæves.

"Brænd den, Fanny!" skreg Tom, og denne befaling skyndte hun sig at adlyde. Jeg sprang til for at rive den ud af ilden, og Tom styrtede hen til døren.

"Mary Ann, kast hendes skrivepult ud ad vinduet!" råbte han, og min kære skrivepult, som indeholdt mine breve og papirer, mit lille pengeforråd og alt, hvad der var mig dyrebart, svævede allerede over vindueskarmen. Jeg ilede til for at frelse den, og imidlertid forlod Tom værelset og stormede, fulgt af Fanny, ned ad trappen.

Da jeg havde bragt min skrivepult i sikkerhed, løb jeg efter dem for at fange dem, og Mary Ann løb bagefter. Alle tre undslap mig og ilede ud i haven, hvor de vadede omkring i sneen og udstødte jublende skrig.

Hvad skulle jeg gøre? Fulgte jeg dem, var jeg efter al sandsynlighed ikke i stand til at fange en af dem og jog blot de andre længere bort. Hvorledes skulle jeg få dem ind? Og hvad ville deres forældre tænke om mig, når de så børnene springe omkring i den dybe, bløde sne uden hatte, handsker eller støvler?

Mens jeg stod i denne forlegenhed og søgte at bringe dem til lydighed ved vrede blikke og ord, hørte jeg en stemme bag ved mig råbe i en rå, gennemtrængende tone:

"Miss Grey – er det muligt! Hvad Djævelen tænker De på?"

"Jeg kan ikke få dem ind," sagde jeg, idet jeg vendte mig om og fik øje på mr. Bloomfield, hvis hår stod stive på hovedet, og hvis lyseblå øjne syntes at ville springe ud af deres huler.

"Men jeg *forlanger*, at de skal ind!" råbte han med et virkelig gruopvækkende blik og kom nærmere.

"Så må De selv have den godhed at kalde på dem, sir; mig vil de ikke høre," svarede jeg og trådte tilbage.

"Kom ind, I svinebæster, eller I får alle af ridepisken!" brølede han, og børnene adlød øjeblikkelig.

"Der ser De, de kommer ved det første ord!"

"Ja, når De taler."

"Og det er såre mærkeligt, at De ikke, når De har opsigt med dem, udøver større magt over dem. Nu er de der – de er gået op med deres smudsige, gennemblødte fødder. Gå De nu bagefter og sørg dog for Himlens skyld for, at de atter kommer til at se anstændige ud."

Den gang opholdt mr. Bloomfields moder sig i huset, og da jeg gik op ad trappen og kom forbi døren til dagligstuen, havde jeg den tilfredsstillelse at høre den gamle dame tiltale sin svigerdatter på følgende måde – jeg kunne kun opfange de eftertrykkeligste ord:

"Du gode Gud – ikke i mit hele liv – få en svindsot på halsen, så vist som – tror du, kære barn, det er en *anstændig* person? – Du kan være rolig for –"

Jeg hørte ikke mere.

Den gamle mrs. Bloomfield havde været meget høflig og opmærksom imod mig, og jeg havde hidtil anset hende for en godhjertet, snakkesyg kone. Hun kom ofte op til mig og talte da fortroligt og nikkede og rystede på hovedet og gjorde tegn med hænder og øjne, som en vis klasse gamle damer plejer at gøre, skønt jeg aldrig har kendt nogen, der drev denne ejendommelighed så vidt. Hun beklagede endog det besvær, jeg

havde med børnene, og lod sig ofte ved halve sætninger, ledsaget af nik og betydningsfulde vink, mærke med hvor ufornuftig deres moders opførsel var, når hun således indskrænkede min magt og undlod at hjælpe mig. En sådan måde at udtrykke sin misbilligelse på behagede mig ikke, og jeg vægrede mig i almindelighed ved at tage mig af den eller at forstå mere, end der blev sagt lige ud. I det mindste gik jeg ikke videre, end at jeg på en ubestemt måde erklærede mig enig med hende i, at hvis sagerne var ordnet på en anden måde, ville min opgave blive mindre vanskelig og jeg bedre i stand til at lede og opdrage mine elever, men nu måtte jeg være dobbelt forsigtig. Hidtil havde jeg vel set, at den gamle dame havde sine mangler – af hvilke én var en hang til at udbasunere sine fuldkommenheder – men ønsket at undskylde dem og tiltro hende alle de dyder, hun bekendte sig til, samt forestille mig andre, endnu uomtalte. Den venlighed, jeg var blevet behandlet med i så mange år, var i den senere tid blevet mig så ganske nægtet, at jeg med taknemmelig glæde modtog det ringeste tegn på noget sådant. Det var altså intet under, at jeg holdt af den gamle dame, altid blev glad, når hun kom, og beklagede hendes bortgang.

Men nu havde de få ord, som jeg lykkelig- eller ulykkeligvis hørte i forbigående, frembragt en fuldstændig revolution i mine tanker om hende. Nu betragtede jeg hende som en hyklerisk smigrerske, som en, der belurede mine ord og handlinger. Uden tvivl ville det have været til min fordel, om jeg endnu stadig var kommet hende i møde med det samme muntre smil og havde bibeholdt min tidligere ærbødige og hjertelige tone, men det kunne jeg ikke, selv om jeg havde villet. Min opførsel

forandrede sig med mine følelser og blev så kold og tilbageholdende, at hun ikke kunne undgå at mærke det. Hun mærkede det også snart, og hendes opførsel forandrede sig ligeledes. Det fortrolige nik forvandledes til et stift buk, det nådige smil blev afløst af et rasende blik, hendes livlige konversation blev fra mig overført på den kære dreng og pigerne, som hun nu smiskede for og føjede i en endnu tåbeligere grad, end moderen nogen sinde havde gjort.

Jeg tilstår, at denne forandring foruroligede mig; jeg frygtede følgerne af hendes uvilje og gjorde sågar nogle forsøg på at genvinde det tabte terræn og, som det syntes, med bedre held, end jeg havde kunnet vente. En gang spurgte jeg af almindelig høflighed til hendes hoste, og øjeblikkelig indfandt et smil sig på hendes lange ansigt, og hun lyksaliggjorde mig med en udførlig historie om denne og hendes øvrige skrøbeligheder, hvorpå der fulgte en skildring af hendes fromme tålmodighed, der blev afgivet på hendes sædvanlige højtravende maner.

"Men vi har et middel mod alt, min kære, og det er hengivenheden" (hun kastede hovedet tilbage), "hengivenheden i Himlens vilje" (hun løftede sine hænder og øjne). "Den har stadig opretholdt mig i alle mine prøvelser og vil stadig gøre det" (hun nikkede en halv snes gange med hovedet). "Men det kan ikke enhver sige om sig selv" (hun rystede på hovedet). "Men jeg et en af de fromme, miss Grey," (et såre betydningsfuldt nik med hovedet og nakkeslag), "og Himlen være lovet, jeg har altid været det" (atter et nik), "og jeg regner mig det til ære" (hun foldede hænderne betydningsfuldt og rystede på hovedet). Og efter at hun havde citeret eller anvendt forskellige bibelsteder og udstødt en mængde hjertesuk,

fjernede hun sig, knejsende med nakken, i det bedste lune af verden – tilfreds med sig selv i det mindste, og jeg håbede, at hun dog, når alt kom til alt, måske var mindre ondskabsfuld end svag.

Ved hendes næste besøg i Wellwood House gik jeg så vidt, at jeg sagde, at det glædede mig at se hende så vel. Virkningen af disse ord var magisk. Hun optog dem ikke som en almindelig høflighed, men som en smigrende kompliment, hendes ansigt opklaredes, og fra det øjeblik blev hun så nådig og velvillig, som jeg kunne ønske, i det mindste tilsyneladende, og efter hvad jeg så hos hende og hørte af børnene, vidste jeg, at jeg, for at vinde hendes hjertelige venlighed, blot ved enhver passende anledning behøvede at indsmugle en smiger, men da dette stred mod mine grundsætninger, berøvede den lunefulde gamle dame mig snart igen sin gunst og gjorde mig, som jeg tror, hemmeligt megen skade.

Hun kunne vel ikke hidse sin svigerdatter meget op imod mig, fordi der mellem dem herskede en gensidig antipati. Men hos sin søn havde den gamle dame bedre held; han hørte på alt, hvad hun sagde ham, når hun kun forskånede hans irritabilitet og afholdt sig fra at fortrædige ham med egne påfund, og jeg har grund til at tro, at hun i høj grad bestyrkede hans fordomme mod mig. Hun plejede at fortælle ham, at jeg forsømte børnene skændigt, at selv hans kone ikke viste dem den opmærksomhed hun burde, og at han derfor selv måtte holde øje med dem, hvis de ikke skulle styrtes i den visse fordærvelse.

Således ansporet gjorde han sig ofte den ulejlighed at iagttage dem fra vinduerne, når de legede. Undertiden fulgte

han dem gennem gården og traf dem kun alt for ofte, når de plaskede i den forbudte kilde, talte med kusken i stalden eller sprang omkring i hønsegårdens snavs, og jeg stod tavs hos dem, efter at jeg forinden havde udtømt al min energi i frugtesløse forsøg på at få dem ind; kun alt for ofte stak han hovedet ind i skolestuen, mens børnene sad ved deres måltider og så, hvorledes de sølede bordet og sig selv til med mælk, rodede med fingrene i deres egne eller de andres tallerkener eller sloges om maden som en flok hunde.

Forholdt jeg mig rolig i et sådant øjeblik, så blev jeg beskyldt for at se igennem fingre med deres usømmelige opførsel – hævede jeg stemmen, som oftest var tilfældet, så anvendte jeg utilbørlig magt og gav ved strengheden i tone og ord pigerne et dårligt eksempel.

Jeg husker endnu en eftermiddag i foråret, da de ikke kunne gå ud, fordi det regnede, men dog endelig var kommet til ende med deres lektier og havde afholdt sig fra at løbe ned for at plage deres forældre, hvilket jeg kun sjældent kunne hindre dem i på regndagene, fordi de der fandt noget nyt at underholde sig med, især når der var gæster i huset, og fordi deres moder, skønt hun befalede mig at beholde dem i skolestuen, aldrig skændte på dem, når de forlod den og lige så lidt gjorde sig den ulejlighed at sende dem tilbage. Men denne dag syntes de at være tilfredse med deres opholdssted og, hvad der var endnu mærkeligere, tilbøjelige til at lege med hinanden uden at forlange underholdning af mig og uden at slås med hinanden. Deres beskæftigelse er ikke let at beskrive: de sad på gulvet ved vinduet omkring en del ituslået legetøj og en mængde fugleæg eller rettere æggeskaller, da deres indhold

lykkeligvis var taget ud. Disse skaller havde de knust og stødt, i hvilken hensigt kunne jeg ikke forestille mig, men så længe, de holdt sig stille og ingen skade gjorde, bekymrede jeg mig ikke om det. Jeg satte mig med en følelse af usædvanlig ro ved kaminen, syede på en kjole til Mary Anns dukke og havde besluttet, når det var sket, at skrive et brev hjem til min moder.

Men pludselig åbnedes døren, og mr. Bloomfields rødlige hoved kiggede ind i stuen.

"Her er jo alt roligt nu; hvad bestiller I?" spurgte han.

"I dag i det mindste intet ondt," sagde jeg.

Men han var af en anden mening. Han gik hen til vinduet, og da han så børnenes leg, råbte han ærgerlig:

"Hvad i al verden har I for?"

"Vi maler æggeskaller, papa!" råbte Tom.

"Hvor tør I vove at drive et sådant svineri, I små djævle? Ser I ikke, hvor afskyeligt I har sølet tæppet til?" (Det var et simpelt brunt stykke tøj). "Miss Grey, vidste De, hvad børnene foretog sig?"

"Ja, sir."

"De *vidste* det?"

"Ja!"

"De *vidste* det! Og De blev dog siddende der og lod børnene gøre, hvad de ville uden at irettesætte dem med et eneste ord?"

"Jeg troede ikke, det var noget urigtigt, de havde for."

"Noget urigtigt! Se da her – betragt en gang dette tæppe og sig mig, om man nogen sinde har set noget lignende i et kristeligt hus! Det er intet under, at værelset ser værre ud end en svinesti – intet under, at Deres elever er værre end en flok grise – intet under! O, det er til at miste tålmodigheden over!"

Og han fjernede sig og slog døren så hårdt i efter sig, at børnene lo over spektaklet.

"Ja, det er virkelig til at miste tålmodigheden over," mumlede jeg, idet jeg rejste mig, greb ildrageren, fo'r gentagne gange i kullene med den og skød dem med usædvanlig heftighed frem og tilbage for at give min harme luft under påskud af at passe ilden.

Fra nu af kiggede mr. Bloomfield bestandig ind for at se, om skolestuen var i orden, og da børnene stadig kastede stumper af ødelagt legetøj, kviste, sten, halmstrå, blade og andre sager på gulvet, som jeg hverken kunne forhindre dem fra at bære ind eller tvinge dem til at skaffe bort igen, og som tjenestefolkene vægrede sig ved at feje væk, måtte jeg tilbringe en betydelig del af min kostbare fritid med selv at bringe alt i orden igen. En gang sagde jeg til dem, at de ikke fik deres aftensmad, før de havde samlet alt op fra tæppet.

Mærkeligt nok gav pigerne sig i færd med arbejdet, men Tom var så rasende, at han sprang op på bordet, kastede brød og mælk på gulvet, slog søsteren, væltede kulkassen og prøvede på også at vælte borde og stole, men jeg greb ham, sendte Mary Ann af sted for at kalde på sin moder og holdt ham fast trods hans spark, slag og forbandelser, til mrs. Bloomfield kom.

"Hvad har min søn gjort?" spurgte hun. Og da hun havde fået det forklaret, gjorde hun intet andet ved den lille laban, end at hun lod barnepigen komme for at bringe værelset i orden igen og hente frisk aftensmad til den unge herre.

"Der har vi det!" råbte Tom triumferende, idet han så op fra retterne og talte med munden fuld, "der har vi det. Miss Grey!

De ser, at jeg dog får aftensmad til trods for Dem, og uden at jeg har taget et eneste halmstrå op fra gulvet!"

Den eneste person i huset, der havde medlidenhed med mig, var barnepigen. Hun havde gået lignende genvordigheder igennem, skønt i ringere grad, da hun ikke havde noget med undervisningen at bestille, og man ikke gjorde hende så ansvarlig for børnenes opførsel som mig.

"O, miss Grey," plejede hun at sige, "De har rigtignok Deres nød med ungerne!"

"Ja, Betty, og du ved vist, hvad det har at betyde."

"Det ved jeg, men jeg plager mig ikke med dem som De – jeg giver dem en på øret en gang imellem, og de mindste klapser jeg nu og da ordentlig igennem – de lystrer kun prygl. Men nu har jeg da også mistet min plads."

"Virkelig, Betty? Jeg har nok hørt, at du skulle bort, men –"

"Jo, fruen sagde mig op allerede for tre uger siden. I julen lod hun mig vide, hvad jeg havde at vente, hvis jeg bankede dem oftere, men jeg kunne ikke lade være. Hvordan De kommer ud af det, forstår jeg ikke, for Mary Ann er da endnu værre end søsteren."

5. Onklen

Foruden den gamle dame var der endnu en slægtning af familien, hvis besøg voldte mig ærgrelse, og det var "onkel Robson", en høj, indbildsk person med mørkt hår og grå ansigtsfarve ligesom søsteren, opstoppernæse og små, grå øjne, som han ofte lukkede halvt med et udtryk af ægte dumhed og påtaget foragt for alt omkring sig. Han var en undersætsig, stærkt bygget mand, men havde fundet midler til at presse sig sammen til et påfaldende ringe omfang, hvilket i forening med figurens unaturlige stivhed røbede, at han, den ophøjede, mandhaftige mr. Robson, det kvindelige køns foragter, bar snøreliv.

Han nedlod sig sjældent til at tage notits af mig, og gjorde han det, så skete det med en vis fornem, treven tone og væsen, som overbeviste mig om, at han ikke var nogen gentleman, skønt han tilsigtede den modsatte virkning. Men det var ikke så meget derfor, at hans ankomst var mig ubehagelig, som for det ondes skyld, som han anstiftede hos børnene, idet han opmuntrede alle deres slette tilbøjeligheder og i løbet af få minutter nedrev alt det gode, som det havde kostet mig månedlang møje at opbygge.

Han nedlod sig sjældent til at tage notits af Fanny og den lille Harriet, men Mary Ann var hans yndling. Han bestyrkede hende bestandig i hendes hang til et affekteret væsen, som jeg havde gjort mig den største umage for at undertrykke, talte om hendes smukke ansigt og fyldte hendes lille hjerne med alle

mulige ideer om hendes personlige udseende. Jeg har aldrig set et barn mere modtageligt for smiger end hende. Alt, hvad der vat urigtigt hos hende eller hendes broder, opmuntrede onklen ved sin latter, om end ikke ved åbenbare lovtaler, og man aner ikke, hvilken skade man tilføjer børn, når man ler ad deres fejl og betragter som spøg, hvad deres sande venner har bestræbt sig for at indgyde dem afsky for.

Var mr. Robson end ikke ligefrem en drukkenbolt, plejede han dog at tylle store mængder vin i sig og nød med stor fornøjelse nu og da et glas punch. Han lærte sin nevø at efterligne sig i dette, så godt han kunne, og at tro, at jo mere vin og andre spirituøse drikke, han kunne svælge, og jo mere behag han fandt i det, desto tydeligere lagde han en mandig og rask karakter for dagen og hævede sig over sine søstre. Mr. Bloomfield sagde ikke meget imod det. Hans yndlingsdrik var genever og vand, som han hver dag ekspederede et betydeligt kvantum af, hvilket jeg først og fremmest betragtede hans usunde ansigtsfarve og irritable luner som resultatet af.

Mr. Robson opmuntrede endvidere Toms lyst til at pine de lavere skabninger, dels ved sine lærdomme, dels ved sit eksempel.

Da han hyppigt kom til sin svoger for at jage på hans enemærker, bragte han sine favorithunde med og behandlede dem så brutalt, at jeg, så fattig jeg var, gerne ville have givet en dukat for at se en af dem bide ham, hvis dyret havde kunnet gøre det ustraffet. Undertiden, når han befandt sig i en føjelig stemning, gik han ud med børnene for at plyndre fuglereder, hvilket opbragte og ærgrede mig ubeskriveligt, fordi jeg smigrede mig med, at jeg ved hyppige, vedholdende

formaninger så temmelig havde vist dem det syndige i dette tidsfordriv og håbede med tiden at bibringe dem et mindelig følelse af retfærdighed og menneskelighed, men ti minutter, som de tilbragte med onkel Robson på jagt efter fuglereder, ja, selv hans latter ved min fortælling om deres tidligere barbarier, var nok til at tilintetgøre virkningen af alle mine møjsommelige forestillinger. Heldigvis fandt de dog i dette forår, med undtagelse af en eneste gang, intet andet end tomme reder eller æg, da de var for utålmodige til at lade dem ligge, til ungerne var født. Men en gang kom Tom, som havde været med sin onkel i den nærliggende planteskole, under høj jubel løbende ind i haven med en rede fuld af spæde unger i hånden.

Mary Ann og Fanny, som jeg netop havde bragt ud, beundrede hans erobring og bad hver især om en unge.

"Nej, ikke en eneste!" råbte Tom. "De er alle sammen mine – en, to, tre, fire, fem – onkel Robson har givet mig dem," fortsatte han triumferende, idet han lagde reden ned på jorden, stillede sig over den med udspilede ben, stak hænderne i bukselommerne, strakte hovedet fremad og fortrak ansigtet til alle mulige grimasser.

"Men I skal se, hvorledes jeg skal bære mig ad med dem."

"Men, Tom," sagde jeg, "jeg vil ikke tillade dig at pine disse fugle. De må enten hurtigt dræbes eller bringes tilbage til det sted, hvor du har taget dem, for at de gamle fugle kan blive ved at fodre dem."

"Men De ved ikke, hvor det er. Ingen ved det uden jeg og onkel Robson."

"Hvis du ikke siger mig det, vil jeg selv ombringe dem, hvor forhadt det end er mig."

"Det tør De ikke! De vover ikke at røre dem, forbi De ved, at papa og mama og onkel Robson bliver vrede! Ha, ha! Der fangede jeg Dem, miss."

"Jeg vil i et tilfælde som dette gøre, hvad jeg holder for rigtigt uden at spørge noget menneske om det! Billiger dine forældre det ikke, så vil det gøre mig ondt at krænke dem, men din onkels anskuelser kommer mig naturligvis slet ikke ved."

Hermed tog jeg, drevet af pligtfølelse og med fare for at skade mig selv ved at vække mine foresattes vrede, en stor, flad sten op, der blev benyttet af gartneren som musefælde, og spurgte den lille tyran, efter at jeg endnu en gang forgæves havde bestræbt mig for at overtale ham til at lade fuglene bringe tilbage, hvad han agtede at gøre med dem.

Han begyndte at opregne et antal forskellige pinsler, og allerbedst som han talte, lod jeg stenen falde ned på hans udsete ofre og knuste dem.

På denne forvovne forbrydelse fulgte et højt skrig og høje forbandelser. Onkel Robson kom netop op ad havegangen med sin bøsse og var blevet stående et øjeblik for at give sin hund et spark. Tom fo'r hen til ham og ville have ham til at sparke mig i stedet for Juno. Mr. Robson lænede sig til sin bøsse og lo ad sin nevøs heftige vrede og de bitre forbandelser og skældsord, han overvældede mig med.

"Nå, du er en dygtig dreng!" råbte han endelig, idet han atter vendte sig mod huset. "Knøsen har mod! Fanden tage mig, om jeg nogen sinde har set en raskere lille krabat! Han er allerede vokset fra skørteregimentet – moderen, bedstemoderen, guvernanten, dem alle byder han trods! Ha, ha, ha! Det gør ingen ting, Tom, i morgen skal jeg skaffe dig en anden rede!"

"Hvis De gør det, mr. Robson, vil jeg gøre det samme ved ungerne som i dag," sagde jeg.

"Hm!" svarede ham og efter at have beæret mig med et stift blik, som jeg udholdt uden at blinke, vendte han sig bort med den dybeste foragt og stoltserede ind i huset, og Tom gik til sin moder for at klage over mig, hvilket havde de sædvanlige følger.

"Det gør mig ondt, miss Grey, at De har anset det for nødvendigt at forstyrre min søns leg. Han er meget bedrøvet over, at De ombragte fuglene."

"Når hans fornøjelse består i at pine levende skabninger," svarede jeg, "anser jeg det for min pligt at træde imellem."

"De synes at have glemt," sagde hun rolig, "at disse skabninger alle er skabt til vor fornøjelse."

Jeg tænkte nok, at denne læresætning var tvivl underkastet, men svarede kun:

"Selv om dette er tilfældet, har vi dog derfor ingen ret til at pine dem for morskabs skyld."

"Efter min mening," indvendte hun, "må et barns morskab vel kunne veje op mod et ufornuftigt dyrs velvære."

"Men barnet bør ikke heller for sin egen skyld opmuntres til sådan morskab," bemærkede jeg så ydmygt, jeg kunne for om muligt at formilde virkningerne af en så usædvanlig hårdnakkethed fra min side. "Salige er de barmhjertige, for dem skal vises barmhjertighed."

"Ja, vist så, men det har kun hensyn til vor opførsel mod hinanden indbyrdes."

"Den retfærdige forbarmer sig over sit kvæg," tillod jeg mig endnu at tilføje.

"Jeg finder ikke, De har vist megen barmhjertighed," svarede hun med en kort, bitter latter, "idet De dræbte de stakkels fugle på denne forfærdelige måde og voldte min kære dreng så megen smerte blot for et lunes skyld."

Så holdt jeg det for klogest ikke at fortsætte.

Dette var den eneste lille ordstrid, jeg nogen sinde har haft med mrs. Bloomfield og den længste samtale, jeg havde ført med hende siden min ankomst.

Men mr. Robson og den gamle bedstemoder var ikke de eneste gæster, hvis besøg i Wellwood House bragte mig ubehageligheder. Jeg kom mere eller mindre i uro ved hvert besøg, ikke så meget fordi de besøgende så mig overhovedet, skønt deres opførsel også i denne henseende forekom mig mærkelig og krænkende, som fordi det var mig umuligt at holde mine elever borte fra dem, hvilket man dog forlangte af mig. Tom måtte tale med dem alle og Mary Ann lægges mærke til, men hverken han eller hun vidste, hvad det var at føle den ringeste undseelse eller blot endog almindelig beskedenhed. På en uanstændig og larmende måde afbrød de ældre folks samtale, plagede dem med de næsviseste spørgsmål, tog herrerne i kraven, klatrede uanmodet op på deres knæ, hængte sig ved deres skuldre eller plyndrede deres lommer, trak damerne i kjolerne, bragte deres hår i uorden, krøllede deres hår og tiggede på en påtrængende måde om deres smykker.

Mrs. Bloomfield havde forstand nok til at ærgre sig og blive vred over det, men manglede energi til at forhindre det. Hun ventede, at jeg skulle gøre det, men hvor var det mig muligt? Jeg anstrengte mig af bedste evne for at gøre det, men børnene

kendte ingen skam og foragtede den autoritet, som ikke blev understøttet af skræk.

Mine prøvelser i denne familie fik dog snart ende, endog før jeg havde ventet og ønsket det. En smuk aften i slutningen af maj, da jeg glædede mig over feriens nærhed og ønskede mig til lykke med, at jeg dog havde haft nogle fremskridt med mine elever, lod mrs. Bloomfield mig kalde og sagde mig roligt, at hun efter St. Hansdag ikke behøvede min tjeneste mere. Hun forsikrede mig, at min karakter og almindelige opførsel var ulastelig, men at børnene siden min ankomst kun havde gjort ringe fremgang, og at mr. Bloomfield og hun anså det for deres pligt at søge anden undervisning. Hvad børnenes evner angik, var de vel nok de fleste børn overlegne, men de stod langt tilbage i kundskaber, deres manerer var udannede og deres karakter ustyrlig, og alt dette tilskrev hun mangel på fasthed og udholdende, alvorlig omhu fra min side.

Urokkelig fasthed, udholdende flid, iver og omhu var netop de egenskaber, jeg hemmeligt havde været stolt af, og som jeg med tiden havde håbet at overvinde alle vanskeligheder og nå et resultat med. Jeg ønskede derfor at sige noget til min retfærdiggørelse, men da jeg forsøgte at tale, følte jeg, at min stemme ville bæve, og for ikke at vise min bevægelse eller lade mine tårer strømme over, som allerede begyndte at samle sig i mine øjne, foretrak jeg at tie og tåle alt som en overbevist forbryderske.

Således blev jeg afskediget og søgte atter hjem. Ak, hvad ville de tænke om mig, nu da jeg, trods min pralen, ikke havde været i stand til at beholde min plads så meget som et år hos tre små børn, hvis moder, som min egen tante påstod, var en meget

vakker kone! Efter at jeg var blevet således vejet og fundet for let, turde jeg ikke håbe, at de atter ville forsøge det med mig, og dette var en uvelkommen tanke, for hvor meget man end havde ærgret, plaget og skuffet mig i mine forventninger, og hvor højt jeg end havde lært at elske og skatte mit hjem, var jeg dog endnu ikke ked af eventyret. Jeg vidste, at ikke alle forældre lignede Bloomfields og var overbevist om, at ikke alle børn lignede deres. Den næste familie måtte være anderledes, og enhver forandring måtte være en forbedring. Jeg var modnet i genvordighedens og erfaringens skole og længtes efter at genvinde min tabte ære i deres øjne, hvis gode mening var mig mere dyrebar end hele den øvrige verdens!

6. Atter i præstegården

I nogle måneder blev jeg roligt hjemme i fredelig nydelse af frihed og ægte venskab, som jeg så længe havde måttet undvære og fortsatte i denne tid ivrigt mine studier for at indhente, hvad jeg havde glemt i Wellwood House.

Min faders helbred var endnu meget svagt, men dog ikke dårligere end før, og jeg glædede mig over, at det stod i min magt at opmuntre ham ved min tilbagekomst og underholde ham ved at synge hans yndlingssange.

Ingen gjorde sig lystig over mit uheld eller sagde, at jeg havde gjort bedre i at følge hans eller hendes råd og blive roligt hjemme. Alle var glade over at have mig igen og ødslede større godhed på mig end nogen sinde før for at trøste mig for de lidelser, jeg havde gennemgået, men ingen ville røre en shilling af, hvad jeg med så megen glæde havde tjent og så omhyggeligt sammensparet i håb om, at jeg kunne dele det med mine kære.

Ved indskrænkninger og økonomi var næsten hele vor gæld blevet betalt. Mary havde gjort lykke med sine tegninger, men fader havde holdt på, at også hun skulle beholde sin flid for sig selv. Han sagde, at alt, hvad vi ikke behøvede til vor beskedne garderobe og tilfredsstillelsen af vore små fornødenheder, skulle vi sætte i sparekassen, idet han beråbte sig på, at vi ikke kunne vide, hvornår vi ene og alene ville blive henvist til det, hvad vort livsophold angik, da han ikke ville blive længe hos os, og hvad der skulle blive af os og moder, når han var borte, det vidste kun Gud.

Den kære fader! Havde han blot bekymret sig mindre om de sorger, der truede os efter hans død, er jeg overbevist om, at denne frygtede begivenhed ikke ville have fundet sted så snart. Moder ville aldrig tillade ham at ruge over dette tema, når hun på nogen måde kunne hindre det.

"Richard," sagde hun en gang, "hvis du blot kunne slå disse mørke tanker af hovedet, ville du overleve os alle – i det mindste ville du opleve at se pigerne gift og dig selv som en lykkelig bedstefader med en rørig, gammel kone ved din side."

Moder lo og fader også, men hans latter gik snart over til et bedrøvet suk.

"*Dem* gift – de stakkels uformuende væsener!" sagde han. "Jeg gad nok vide, hvem der ville tage dem."

"Ingen skal få dem, som ikke takker sin Gud for dem. Var jeg ikke også blottet for al formue, da du tog mig? Og du *lod* i det mindste, som om du var overordentlig tilfreds med mig. Men det er det samme, om de gifter sig eller ej. Vi kan tænke tusinde ærlige måder at tjene vort brød på, og det undrer mig, Richard, at du kan finde på at plage dig selv med tanken om vor fattigdom, når du dør – som om *det* ville være noget i sammenligning med den ulykke at miste dig – en ulykke, der, som du godt ved, ville være værre end alle andre, og som du må gøre dit bedste for at skåne os for. Og til at holde legemet frisk og sundt findes der intet bedre end et muntert sind."

"Jeg ved, det er urigtigt af mig at græmme mig, således som jeg gør, Alice, men jeg kan nu en gang ikke andet, og du må bære over med mig."

"Jeg *vil* ingen overbærenhed have med dig, hvis jeg kan få dig forandret," svarede min moder, men det hårde i hendes ord blev

modsagt af den inderlige kærlighed i hendes tone og det venlige smil, som bevægede fader til at smile på ny, mindre mørkt og flygtigt, end han plejede.

"Moder," sagde jeg, så snart jeg fandt lejlighed til at tale alene med hende, "jeg har kun nogle få penge og kan ikke holde længe ud. Kunne jeg formere dem, ville det i det mindste i en henseende formindske faders bekymringer. Jeg kan ikke tegne så godt som Mary, og det bedste for mig vil derfor være, at jeg atter ser mig om efter en plads."

"Du tænker virkelig på at forsøge det endnu en gang, Agnes?"

"Ja, jeg vil, moder."

"Man skulle dog tro, du havde fået nok af det."

"Jeg ved," sagde jeg, "at ikke alle ligner Bloomfields."

"Mange er værre," afbrød moder mig.

"Ikke mange, håber jeg, og jeg er overbevist om, at ikke alle børn ligner deres. Mary og jeg var da ikke sådan – vi gjorde altid, hvad du sagde os, ikke sandt?"

"I almindelighed, ja, men jeg forkælede jer heller ikke, og når alt kom til alt, var I dog ingen engle. Mary havde en god portion halsstarrighed, og du gik og så surt somme tider, men i det hele var I ret gode børn."

"Jeg ved, jeg gik og surmulede somme tider, og jeg ville have været glad, hvis disse børn havde gjort det samme, så havde jeg dog kunnet forstå dem, men det gjorde de aldrig, for det var umuligt at fornærme dem, krænke dem eller gøre dem skamfulde. De kunne på ingen måde føle sig ulykkelige, undtagen når de var vrede."

"Nej, hvis det var umuligt, kunne de jo ikke gøre for det. Du kan ikke vente, at stenen skal være så blød som leret."

"Nej, men dog er det yderst ubehageligt at leve med sådanne ufølsomme, ubegribelige skabninger. Man kan ikke komme til at elske dem, og selv om man kunne, ville den kærlighed være rent spildt. De ville hverken være i stand til at besvare, skatte eller begribe den. Men selv om jeg skulle træffe på en lignende familie igen, hvad der dog er ganske usandsynligt, så har jeg nu mine erfaringer og vil nok gøre det bedre. Lad mig derfor prøve det en gang endnu."

"Nå, min kære pige, jeg ser, det er ikke let at tage modet fra dig, og det glæder mig. Men jeg må sige dig, at du er langt blegere og magrere, end da du tog hjemme fra, og vi kan ikke tillade, at du undergraver din sundhed for at skrabe penge sammen til dig selv og andre."

"Mary siger også, at jeg har forandret mig. Og det undrer mig just ikke, da jeg levede hver dag fra morgen til aften i uro og bekymring. Men næste gang har jeg besluttet at tage sagen med større ro."

Ester endnu nogle ord lovede moder at hjælpe mig, når jeg kun ville vente og være tålmodig, og jeg overlod til hende at forelægge fader sagen, når og således som hun holdt det for rådeligst. At hun var i stand til at opnå hans samtykke, tvivlede jeg ikke om.

Imidlertid gennemgranskede jeg med stor interesse de ledige pladser i bladene og skrev brev til hvert eneste tilbud om guvernanteplads, der syntes at være passende, men alle de svar, jeg modtog, blev pligtskyldigst forevist moder, der til min fortrydelse befalede mig at forkaste den ene plads efter den anden. Nogle var for simple folk, andre fordrede for meget, og atter andre var for knappe i deres tilbud om honorar.

"Du har talenter, som ikke enhver præstedatter besidder, Agnes," plejede hun at sige, "og de må ikke spildes. Husk på, at du har lovet mig tålmodighed, du behøver ikke at overile dig – du har tid nok for dig, og det fattes dig ikke på udsigter."

Endelig rådede hun mig til selv at indrykke en annonce i bladene, hvori jeg angav mine færdigheder osv.

"Musik, sang, tegning, fransk, latin og tysk," sagde hun, "findes ikke ofte forenede. Mange vil være glade ved at træffe alt dette samlet hos en lærerinde, og denne gang skulle du prøve din lykke i en fornemmere familie, for kun der kan du vente at blive behandlet med tilbørlig agtelse og hensyn. Jeg har kendt mange blandt de højere klasser, som har behandlet deres guvernanter ganske som medlemmer af familien, skønt jeg må tilstå, at de ikke alle sammen er ens i denne henseende."

Annoncen blev straks skrevet og afsendt. Af de to personer, der besvarede den, ville kun den ene give mig den løn, som jeg forlangte. Jeg betænkte mig alligevel på at modtage pladsen, da jeg var bange for, at børnene skulle være for gamle, og at deres forældre ville have en mere erfaren, om end ikke mere dannet person end mig, men moder frarådede at afslå tilbuddet af denne grund og mente, at jeg ville komme godt ud af det, når jeg kun ville aflægge min undseelse og tilegne mig nogen mere selvtillid. Jeg skulle give en simpel, sandfærdig skildring af mine kundskaber og færdigheder, nævne mine betingelser og derefter afvente resultatet.

Den eneste betingelse, jeg vovede at stille, var den, at det skulle tillades mig at holde ferie to måneder årlig for at besøge mine venner i midsommeren og julen. Den ukendte dame havde i sit svar intet at indvende mod dette og erklærede, at

hun, hvad mine kundskaber angik, ikke tvivlede på, at jeg ville være i stand til at tilfredsstille hende, men ved at antage en guvernante betragtede hun disse ting som rent underordnede punkter, da hun boede i nærheden af Oxford og kunne få lærere derfra, som kunne råde bod på alle mangler i så henseende. Efter hendes anskuelse var en blid og munter karakter, føjelighed samt en ulastelig moralitet de væsentligste fordringer.

Dette behagede aldeles ikke moder, og hun fremkom med en mængde indvendinger mod pladsen som hun blev varmt understøttet i af min søster. Men da jeg ikke endnu en gang ville se mine planer ryge i vasken, overstemte jeg dem alle og skrev, efter at have fået faders samtykke, som først kort i forvejen var blevet underrettet om sagen, et højst forbindtligt svar, hvorpå sagen snart gik i orden.

Det blev bestemt, at jeg den sidste dag i januar skulle tiltræde min ny plads som guvernante i mr. Murrays familie, der boede i Horton Lodge ved Oxford. Godset lå henved 70 mile fra vor landsby – for mig en uhyre afstand, da jeg under hele mit tyveårige ophold på jorden aldrig havde været mere end tyve mile borte fra hjemmet, hvortil kom, at hvert eneste individ i denne familie og hele nabolaget var mig, såvel som alle mine gamle bekendte, aldeles fremmed. Men dette gjorde det kun så meget mere tiltrækkende for mig. Jeg havde nogenlunde aflagt den undseelse, som tidligere havde været mig så pinefuld. Dog, der lå noget behageligt tiltrækkende i tanken om at skulle betræde ukendte egne og begynde min løbebane alene blandt disse fremmede mennesker. Jeg smigrede mig med, at jeg ville se noget af verden – mr. Murrays gods lå i nærheden af en stor

by og ikke i et fabriksdistrikt, hvor folk intet andet havde at gøre end at tjene penge. Efter alt, hvad jeg kunne slutte, syntes hans rang at være højere end mr. Bloomfields, og uden tvivl hørte han til en af de ægte, gamle gentlemen, min moder havde talt om, og som ville behandle sin guvernante med behørig agtelse, som en respektabel, velopdragen dame, sine børns lærerinde og vejlederinde, og ikke som et slet og ret højerestående tyende. Endvidere ville mine elever være ældre og derfor fornuftigere, lettere at belære og volde mig mindre besvær end de forrige. De ville holde sig mindre til skolestuen og ikke kræve det stadige arbejde og den uafladelige opsigt, og endelig blandede der sig glimrende syner i mine forhåbninger, som opsigten over børnene og guvernantepligterne havde lidet eller intet at gøre med, så at læseren vil se, at jeg ikke kunne gøre fordring på at blive betragtet som en martyr for den barnlige kærlighed, der drog ud at ofre fred og frihed ene og alene for at samle forråd til sine forældres understøttelse, skønt min faders vel og min moders tilkommende betryggelse unægtelig havde stor del i mine beregninger, og min løn forekom mig at være en meget stor sum. Jeg måtte have anstændige klæder, som passede til min stilling; jeg måtte formodentlig lade fremmede besørge min vask og selv betale de halvårlige rejser mellem Horton Lodge og hjemmet, men med streng sparsommelighed kunne tyve pund eller lidt mere dog vist dække disse omkostninger, og så var der tredive eller dog næsten tredive til overs til sparekassen. Jeg måtte prøve at beholde denne plads, den måtte være så beskaffen, som den ville, ikke blot for at hævde min ære i mine venners øjne, men

også for de væsentlige tjenesters skyld, jeg kunne yde dem ved at blive i pladsen.

7. Horton Lodge

Den 31. januar var en stormfuld, ubehagelig dag; en stærk nordenvind blæste, og store sneflager fo'r hen over jorden og hvirvlede gennem luften. Mine forældre ville have, at jeg skulle opsætte afrejsen, men da jeg frygtede for, at en sådan mangel på punktlighed, allerede lige i begyndelsen, kunne vække en fordom mod mig hos mit ny herskab, modstod jeg alle bønner og brød op.

Jeg vil ikke trætte mine læsere med en skildring af min afrejse hjemmefra den kolde vintermorgen, de ømme afskedsord, den lange, lange rejse til O., den ensomme venten i gæstgivergårdene, på vogn eller i tog – der fandtes allerede enkelte jernbaner den gang – og endelig mit sammentræf i O. med mr. Murrays tjener, det var sendt over med en kalechevogn for at befordre mig til Horton Lodge.

Jeg vil kort sige, at den dybe sne havde lagt såvel hestene som dampmaskinerne sådanne hindringer i vejen, at det allerede havde været mørkt nogle timer, da jeg nåede mit bestemmelsessted, og til allersidst rejste der sig en storm, der gjorde de få mile mellem O. og Horton Lodge til en lang, besværlig rejse.

Endelig gjorde vi holdt, og på kuskens kalden åbnede nogen den knagende haveport. Derpå kørte vi ad en jævnere vej, hvorfra jeg nu og da så en stor, grå masse skimte frem gennem mørket og forestillede mig, at det måtte være dele af et snedækket træ.

Det varede temmelig længe, inden vi atter gjorde holdt udenfor den elegante søjlehal i et stort hus med lange vinduer lige til jorden.

Jeg rejste mig med besvær og steg ud af vognen, idet jeg ventede, at en venlig, gæstfri modtagelse skulle holde mig skadesløs for dagens møje og anstrengelser. En sortklædt mand åbnede døren, gennem hvilken jeg kom ind i en rummelig hal, som var oplyst af glaslampe, der hang ned fra loftet. Gennem hallen nåede vi endelig, efter en lang vandring, en gang, hvor han åbnede døren til et bagværelse med de ord, at dette var skolestuen. Jeg trådte ind og fandt to unge damer og to drenge – mine fremtidige elever, tænkte jeg. Efter en formel hilsen spurgte den ældste pige, der var beskæftiget med et stykke kanvas og en kurv, fyldt med broget bomuld, om jeg ønskede at gå op på mit værelse.

Jeg svarede naturligvis ja.

"Mathilde, tag et lys og vis hende op til kammeret," sagde hun.

Miss Mathilde, en kraftig pige på henved fjorten år, med en kort kjole og benklæder, trak på skuldrene og gjorde en grimasse, men tog dog lyset og gik foran mig op ad den lange, stejle bagtrappe og gennem en lang, smal korridor ind i et lille, men ret hyggeligt værelse. Derpå spurgte hun mig, om jeg ville nyde te eller kaffe. Jeg var allerede ved at sige nej til begge dele, men kom i rette tid til at huske på, at jeg intet havde nydt siden klokken syv om morgenen og sagde derfor, at jeg ville drikke en kop te. Den unge dame svarede, at hun ville sige det til "Brown" og fjernede sig. Da jeg endelig var blevet af med min tunge våde kåbe, min hat, mit sjal osv., kom en moderne klædt

kammerjomfru og sagde, at de unge damer ønskede at vide, om jeg ville drikke te her eller i skolestuen. Jeg foretrak det første, da jeg var så træt. Hun gik og kom noget efter tilbage med et lille teservice, som hun stillede på som toiletbord tjenende kommode. Efter at have takket hende høfligt, spurgte jeg til hvilken tid man ventede, at jeg stod op om morgenen.

"De unge damer og herrer spiser morgenmad klokken halv ni," svarede hun. "De står tidligt op, men da de sjældent læser før morgenmad, tror jeg, det vil være mere end tids nok, når De står op lidt over syv."

Jeg bad hende derfor vække mig klokken syv. Jeg gav mig derpå i gang med en kop te og et tyndt stykke smørrebrød, satte mig hen ved den mere ulmende end brændende ild, græd, fremsagde min bøn og gjorde mig med en følelse af lettelse i stand til at gå til ro. Men da jeg fandt, at intet af mit tøj endnu var bragt op, ledte jeg efter klokkestrengen, tog, da jeg intet spor af en sådan kunne opdage i nogen krog af værelset, mit lys i hånden og begav mig på en opdagelsesrejse gennem den lange gang og ned ad den stejle trappe. Undervejs mødte jeg et velklædt fruentimmer, som jeg meddelte, hvad jeg søgte. Det viste sig at være fruens kammerjomfru, og med en mine, som om hun viste mig en overordentlig gunst, nedlod hun sig til at love at sende mig mine sager op. Efter at jeg atter var kommet ind i mit værelse og havde ventet længe og allerede begyndte at frygte for, at hun havde glemt sit løfte eller forsømt at udføre det og ikke vidste, om jeg skulle vente længere eller gå til sengs eller gå ned igen, blev mit håb endelig genoplivet ved lyden af stemmer og latter i korridoren. Min bagage blev bragt ind af en

karl og en pige, som just ikke lagde synderlig respekt for dagen i deres opførsel imod mig.

Jeg lukkede døren i efter dem, pakkede nogle af mine ting ud og begav mig endelig med glæde til sengs, for jeg var træt både på sjæl og legeme.

Næste morgen vågnede jeg med en blandet følelse af ensomhed og med en ingenlunde glad nysgerrighed med hensyn til, hvad der ville ske; jeg glemmer ikke så snart den ejendommelige stemning, jeg trak rullegardinerne op med og så ud i den ukendte verden. Et vildnis var alt, hvad der mødte mit blik. Skov og mark var rundt omkring indhyllet i et tykt snetæppe, jeg gik just ikke med nogen videre lyst ned i skolestuen, skønt jeg på en vis måde glædede mig til at se, hvad et nærmere bekendtskab ville åbenbare mig.

Jeg vil nødig trætte læseren og vil derfor heller ikke give nogen udførlig beskrivelse af alle mine opdagelser og begivenhederne på denne og de følgende dage. Det vil uden tvivl være nok at give en let skitse af de forskellige familiemedlemmer og en almindelig oversigt over de første par år af mit ophold her.

Jeg begynder med familiens overhoved. Murray var, så vidt jeg kunne skønne, en larmende, munter godsejer, en ivrig rævejæger, en dygtig hestekender, en virksom, praktisk landmand og en lystig levemand – så vidt jeg kunne skønne, for med undtagelse af om søndagen, når han gik i kirke, så jeg ham ofte ikke i hele måneder, det skulle da være, at en høj, kraftig mand med skarlagenrøde kinder og en purpurrød næse nu og da, når jeg kom gennem hallen eller gik og spadserede, kom farende forbi mig, ved hvilken lejlighed et hastigt nik, ledsaget

af et "morgen, miss Grey!" eller en anden lignende kort hilsen blev mig til del. Hans lydelige latter hørte jeg ofte i det fjerne, og endnu oftere hørte jeg ham bande og tordne mod tjenerne, staldkarlene, kusken og andre ulyksalige undergivne.

Mrs. Murray var en smuk fyrreårig, elegant dame, som hverken behøvede vat eller sminke til at forhøje sine yndigheder med, og hvis hovednydelser bestod eller syntes at bestå i at give eller deltage i hyppige selskaber og klæde sig efter nyeste mode.

Jeg så hende først henved klokken elleve om formiddagen efter min ankomst, da hun beærede mig med et besøg, omtrent som når min moder trådte ud i køkkenet for at bese en ny pige – men dog heller ikke således, for min moder ville være gået ud til hende umiddelbart efter hendes ankomst og ikke have ventet til næste dag, og desuden ville hun have tiltalt hende med nogle venlige ord og ligefremt forklaret hende hendes pligter; men mrs. Murray gjorde hverken det ene eller det andet.

På sin tilbagevej fra husjomfruens værelse kom hun i forbigående ind i skolestuen, sagde god morgen, stod et par minutter ved kaminen, sagde nogle ord om vejret og den noget ubehagelige rejse, jeg måtte have haft, klappede sit yngste barn på hovedet, en tiårig dreng, der netop havde tørret sin mund og sine hænder af i hendes kjole efter først at have fortæret en fed bid fra husjomfruens spisekammer, fortalte mig, hvilken sød dreng det var og sejlede derpå ud igen med et selvbehageligt smil, idet hun uden tvivl tænkte, at hun for øjeblikket havde gjort mere end nok og oven i købet været yderst nedladende. Hendes børn var øjensynlig af den samme anskuelse, og kun jeg tænkte anderledes.

Derpå besøgte hun mig et par gange i mine elevers fraværelse for at oplyse mig om mine pligter imod dem. Hvad pigebørnene angik, syntes hun kun at være betænkt på at gøre dem så overfladisk tiltrækkende og dannede, som det lod sig gøre uden besvær eller ubehagelig anstrengelse, og jeg skulle rette mig efter dette – bestræbe mig for at underholde og more dem, belære, forfine og polere dem, uden at de i mindste måde behøvede at anstrenge sig, og uden at jeg i nogen henseende måtte bruge magt. Med hensyn til begge drengene gik visen omtrent på samme melodi; kun skulle jeg proppe dem den størst mulige mængde latinsk grammatik i hovedet for at forberede dem til gymnasiet – i det mindste så stor en mængde, som det kunne lade sig gøre uden at anstrenge drengene.

John var måske, hed det, noget overmodig og Charles noget ængstelig og tungnem.

"Men i alle tilfælde, miss Grey, håber jeg, at De vil bevare Deres rolighed og altid være blid og tålmodig især mod den kære lille Charles, der er så ualmindelig nervesvag og ømfindtlig og kun vant til den skånsomste behandling. De vil undskylde, at jeg taler således til Dem, men jeg har hidtil i denne henseende fundet alle guvernanter, selv de bedste af dem, mangelfulde. De manglede den milde, rolige ånd, der, som Matthæus eller en anden siger, er bedre end skønne klæder – ja, De må kende stedet bedre end andre, da De jo er præstedatter, men jeg tvivler ikke på, at De vil tilfredsstille mig i denne henseende som i alt det øvrige. Og husk på ved alle lejligheder, når et af børnene gør noget ubehørigt, og formaninger og blide forestillinger ikke hjælper, at De da meddeler mig det ved et af de andre børn, da jeg kan tale mere

frit med Dem, end det vil passe sig for guvernanten. Gør dem så lykkelige, som De formår, miss Grey, så tænker jeg nok, vi vil komme godt ud af det med hinanden."

Jeg lagde mærke til, at mrs. Murray, mens hun så så meget på sine børns lykke og bestandig talte om den, ikke en eneste gang omtalte min velfærd, skønt børnene dog befandt sig i hjemmet og var omgivet af deres venner, hvorimod jeg levede som en fremmed blandt fremmede, og jeg kendte endnu ikke verden tilstrækkelig til ikke at undre mig højligt over denne urimelighed.

Miss Murray eller Rosalie var, da jeg kom, henved seksten år og en særdeles smuk pige. I løbet af to år blev hun, alt som tiden mere og mere udviklede hendes figur og forædlede hendes holdning og bevægelser, sjældent skøn. Hun var høj og slank, men ikke mager, havde fuldendte former og en meget hvid teint, som det dog ikke fattedes på en sund, blomstrende farve. Hendes hår, som hun bar i lokker, var lysebrunt og spillede stærkt i det blonde. Hendes øjne var lyseblå, men så rene og strålende, at kun få ville have ønsket dem mørkere og hendes øvrige træk små, ikke ganske regelmæssige, men heller ikke i en påfaldende grad det modsatte, så at man i det hele ikke kunne betænke sig på at kalde hende afgjort smuk. Jeg ville ønske, jeg kunne sige lige så meget til gunst for hendes i ånd og karakter som for hendes ansigt.

Man må dog ikke tro, at jeg i denne henseende har forfærdelige skildringer at give; hun var munter, oprømt og kunne være såre venlig mod dem, der ikke krydsede hendes vilje. Mod mig var hun, da jeg kom, kold og stolt, senere overmodig, men ved nærmere bekendtskab aflagde hun lidt

efter lidt sit overmod og blev mig med tiden så hengiven, som det var hende muligt at blive en person af min stand og karakter, for hun tabte sjældent den omstændighed af øje længere end i en halv times tid ad gangen, at jeg var en fattig, lønnet præstedatter. Men i det hele tror jeg, hun agtede mig mere, end hun selv vidste, for jeg var den eneste person i huset, der bekendte sig til faste, gode grundsætninger, stadig talte sandhed og bestræbte sig for at underordne mine tilbøjeligheder under pligten. Jeg siger naturligvis ikke dette for at rose mig selv, men for at vise den families ulyksalige tilstand, hvem jeg nu havde helliget min tjeneste. Der var intet medlem af den, jeg beklagede denne sørgelige mangel på grundsætninger mere hos end miss Murray selv, ikke blot fordi hun havde fattet en slags hengivenhed for mig, men også fordi hun besad så meget behageligt og indtagende i sit væsen, at jeg, trods hendes mangler, virkelig havde hende kær, når hun ikke vakte min harme eller opbragte mig ved en alt for stærk ytring af sine fejl. Men jeg overtalte mig let til at tro, at disse mere var en følge af hendes opdragelse end af hendes karakter; man havde aldrig bibragt hende noget fuldkomment begreb om forskellen mellem ret og uret. Hun havde, ligesom sine søskende, fra barndommen af haft lov til at tyrannisere barnepiger, guvernanter og tjenestefolk. Man havde ikke lært hende at tøjle sine ønsker, luner eller vilje eller at ofre sine egne glæder for andres bedste. Da hendes gemyt af naturen var godt, viste hun sig aldrig sur eller voldsom, men var, som en følge af overbærenhed og tilvant ringeagt for fornuften, ofte opbrusende og lunefuld. Hendes ånd var aldrig blevet dyrket, hendes forstand var, for at bruge det mildeste ord, overfladisk,

hun besad en betydelig livlighed, en temmelig hurtig opfattelsesevne og noget talent for sprog og musik, men havde lige til sit femtende år ikke gjort sig den ulejlighed at lære noget.

I denne alder var hendes evner imidlertid blevet vakt af kærlighed til glans, hvad der havde bevæget hende til at være flittig, men kun i de mere prunkende studier, og da jeg kom, var det lige sådan. Hun forsømte alt undtagen fransk, tysk, musik, sang, dans, broderi og tegning, det vil sige den slags tegning, som med det letteste arbejde gør den største effekt, og hvoraf hovedbestanddelene derfor gerne blev udført af mig. I musik og sang nød hun, foruden min uregelmæssige undervisning, information af egnens bedste lærer, og deri, såvel som i dans, opnåede hun unægtelig stor færdighed. Hun anvendte en alt for stor del af sin tid på musikken, men hendes moder mente med hende, at hun, når hun havde anlæg og lyst til det, ikke kunne anvende for megen tid på at tilegne sig en så tiltrækkende færdighed.

Broderi forstod jeg kun så meget af, som jeg lærte af min elev og ved egen iagttagelse, men næppe var jeg blevet indviet i kunsten, førend hun vidste at bruge mig på tyve forskellige måder. Alle de kedelige dele af hendes arbejde blev læsset på mine skuldre, og jeg måtte udspænde rammen, tegne mønstrene, sortere ulden og silken, tælle stingene, rette fejlene og fuldende de stykker, som hun var blevet træt af.

I sit syttende år var miss Murray noget vild, men dog ikke mere, end det var naturligt og tilladeligt for en pige i hendes alder.

Men nu begyndte denne tilbøjelighed, som alt andet, at afløses af dominerende lidenskaber og navnlig af ærgerrighed, af lyst til at blænde og indtage det andet køn. Dog nok om hende; vi vil nu vende os til søsteren.

Miss Mathilde var en yderst vilter pige, som kun behøver en kort beskrivelse. Hun var halvtredje år yngre end Rosalie, hendes træk var stærkere og hendes ansigtsfarve mørkere. Hun kunne måske blive en køn kvinde med tiden, men hun var alt for svær og plump til nogen sinde at kunne kaldes smuk, og endnu brød hun sig heller ikke om det.

Rosalie kendte alle sine yndigheder og holdt dem endog for større, end de var og skattede dem højere, end hun burde have gjort, selv om de havde været tre gange så store. Mathilde mente, hun var god nok, som hun var og rettede sig efter denne opfattelse. Den måde, hvorpå hun lærte sine opgaver og udførte sin musik, måtte bringe enhver guvernante til fortvivlelse. Så korte og lette disse opgaver end var, blev de dog, hvis de overhovedet blev lært, gennemjaget til enhver tid og på enhver måde, men i almindelighed i de ubelejligste timer og på den for hende selv mindst nyttige og for mig mindst tilfredsstillende maner, samtidig med at hun i den halve time, hun trommede på klaveret, skændte ubarmhjertigt på mig, fordi jeg enten afbrød hende med rettelser eller også ikke rettede hendes fejl, uden de blev begået eller gjorde eller undlod at gøre et eller andet.

Et par gange tillod jeg mig at gøre hende bebrejdelser i anledning af denne uforstandige opførsel, men ved disse lejligheder blev der gjort mig sådanne indvendinger af

moderen, at jeg snart fattede, at jeg måtte lade Mathilde gå videre på sin egen boldgade, hvis jeg ville beholde min plads.

Når hendes undervisning var endt, ophørte også gerne hendes ublide stemning, og når hun tumlede sin fyrige pony eller sprang omkring med hundene eller sine søskende, men især med sin yndlingsbroder John, var hun så munter som en lærke. Hun vær fuld af liv, kraft og smidighed – men af et fornuftigt væsen at være var hun uvidende til dumhed, ulærvillig, letsindig og uforstandig og derfor yderst vanskelig at omgås for dem, hvis kald det var at uddanne hendes tænkekraft, forbedre hendes manerer og hjælpe hende til at erhverve sig de talenter, som hun, i modsætning til søsteren, foragtede lige så meget som alt andet. Hendes moder kendte en del af hendes mangler og holdt en mængde forelæsninger for mig om, hvorledes jeg skulle bestræbe mig for at forme hendes smag, vække og nære hendes slumrende forfængelighed og ved kloge smigrerier henlede hendes opmærksomhed på genstandene for vore ønsker – hvilket jeg imidlertid ikke ville gøre – og hvorledes jeg skulle glatte og jævne dannelsens sti for hende, således at hun kunne glide hen over den uden anstrengelse for hende selv – hvilket jeg ikke *kunne* gøre, da der intet nyttigt lader sig lære uden nogen anstrengelse fra elevens side.

I moralsk henseende var hun hensynsløs, halsstarrig, voldsom og ikke til at bringe til fornuft. Et bevis på hendes ånds beklagelsesværdige tilstand var, at hun, efter sin faders eksempel, havde lært at bande som en landsknægt.

Hendes moder var yderst ked af denne slemme vane og forstod ikke, hvorledes hun kunne have tilegnet sig den.

"Men De kan snart vænne hende af med det, miss Grey," sagde hun. "Det er kun en vane og når De erindrer hende mildt om det, hver gang hun gør det, vil hun snart lægge det af."

Jeg erindrede hende ikke alene mildt om det, men forsøgte også at indprente hende, hvor urigtigt det var, og hvor ubehageligt det lød i anstændige menneskers øren, men alt omsonst, og hun svarede mig kun med en letsindig latter.

"O, miss Grey, hvor det glæder mig, at De er så oprørt!" eller: "Jeg kan nu en gang ikke lade være; fader skulle ikke have lært mig det. Jeg har lært det alt sammen af ham og måske også lidt af kusken!"

Hendes broder John, også kaldet master Murray, var, da jeg kom, henved elleve år gammel, en smuk, kraftig, sund dreng, som i det hele var frimodig og godhjertet og kunne have været en rar dreng, hvis han var blevet opdraget på rette måde. Men nu var han rå som en bjørneunge, larmende, ulydig, uvidende og ulærvillig – i det mindste hvor en guvernante havde med ham at bestille i forældrenes hus. Lærerne i skolen var ulige bedre i stand til at styre ham, og til min største trøst blev han også sat i skole et år efter min ankomst, unægtelig sørgeligt uvidende i latinen og andre nyttige videnskaber, hvilket uden tvivl blev tilskrevet den omstændighed, at hans opdragelse var blevet betroet en uvidende lærerinde, der havde påtaget sig noget, som langt oversteg hendes kræfter. Fra hans broder blev jeg befriet et år efter, da han i samme sørgelige uvidenhed som den første ligeledes blev sat i skole.

Master Charles var sin moders specielle kæledægge. Han var næppe et år yngre end John, men langt mindre, blegere og mindre robust, en gnaven, fej, lunefuld, egoistisk lille krabat,

der kun var virksom i at stifte ondt og kun flink til at finde på løgne, ikke blot for at skjule sine fejl, men også for af ren ondskab at skade andre. Kort sagt, master Charles plagede mig ubeskriveligt; det var en tålmodighedsprøve at leve i fred med ham, bevogte ham var endnu vanskeligere og at undervise ham eller dog lade, som om man underviste ham, gik over alle begreber.

I sit ellevte år kunne han endnu ikke læse den letteste linje i en bog rigtigt, og da, ifølge moderens grundsætninger, ethvert ord måtte siges ham, inden han fik tid til at betænke sig eller stave sig frem, og det ikke en gang måtte fortælles ham for at opmuntre ham til flid, at andre drenge var længere fremme end han, så vil man ikke forbavses, når jeg tilstår, at han kun gjorde såre ringe fremskridt i de to år, jeg havde med hans opdragelse at gøre.

Hans små opgaver i den latinske grammatik osv. måtte fremsiges ham, indtil det behagede ham at sige, at han kunne dem, og da måtte man hjælpe ham at stave ordene frem; begik han fejl i sine lette regnestykker, skulle de straks vises ham og det rette facit udregnes i stedet for at overlade til ham selv at øve sine evner ved at regne dem rigtigt ud, så at han naturligvis ingen umage gjorde sig for at undgå fejl, men ofte satte sine tal hen på må og få uden overhovedet at anstille nogen beregning.

Men jeg indskrænkede mig ikke altid til disse regler, det stred mod min samvittighed at gøre det. Dog kunne jeg sjældent tillade mig at afvige det ringeste derfra uden at vække min lille elevs vrede og følgelig også hans moders, som han meddelte mine synder, ondskabsfuldt overdrevne eller smykket med egenhændige forskønnelser, og jeg stod derfor tit i begreb med

at miste eller opgive min plads, men for min families skyld undertrykte jeg min stolthed og min harme og kæmpede mig igennem, til min lille plageånd blev sat i skole, idet hans fader erklærede, det var klart at se, at den huslige opdragelse ikke passede for ham, at hans moder forvænte ham, at det var en spot og skam, og at hans guvernante ikke forstod at tumle ham.

Endnu nogle bemærkninger om Horton Lodge og livet der, og jeg er færdig med mine tørre beskrivelser.

Huset var meget pænt og overgik mr. Bloomfields i alder, størrelse og indretning. Haven var ikke så smagfuldt anlagt, men i stedet for plænerne, de unge, af stakitter beskyttede træer, den lille poppellund og fyrreplantagen, havde vi her en stor park med dåvildt. Også den omliggende egn var så behagelig, som frugtbare marker, skønne træer og regelmæssige, grønne hække, omkranset med blomsterrige enge, kunne gøre den, men sørgeligt flad for den mellem bjerge fødte og opdragne.

Vi havde næsten to mil til landsbykirken, og familiekareten blev derfor taget i brug hver søndag morgen og undertiden oftere.

Mr. og mrs. Murray plejede at anse det for tilstrækkeligt, når de viste sig i kirken en gang i løbet af dagen, men ofte foretrak børnene at tage dertil endnu en gang frem for at løbe omkring i parken hele dagen uden beskæftigelse.

Når mine elever gik til fods og tog mig med, var det godt for mig, for i vognen blev jeg altid trykket ind i en krog med ryggen mod hestene, hvilket altid gjorde mig syg, og om jeg end ikke ligefrem måtte forlade kirken midt under prædikenen, blev min andagt dog forstyrret af en følelse af mathed og ildebefindende

samt af en pinlig frygt for, at det kunne blive værre, og en utålelig hovedpine forfulgte mig gerne den hele dag, som ellers skulle have været viet til velkommen ro og from, stille glæde.

"Det er besynderligt, miss Grey, at De altid bliver upasselig i vognen. *Mig* gør det aldrig noget," bemærkede miss Mathilde.

"Heller ikke mig," sagde hendes søster, "men jeg tror nok, det ville gå mig lige sådan, hvis jeg sad, hvor hun sidder – det undrer mig, at De kan blive på den hæslige, afskyelige plads, miss Grey."

Jeg kunne have svaret: "Jeg er jo nødt til det, da jeg intet valg har," men af hensyn til deres følelser svarede jeg blot: "O, vejen er kun kort, og når jeg blot ikke bliver syg i kirken, bryder jeg mig ikke om det."

Hvis jeg blev opfordret til at give en beskrivelse af dagens sædvanlige inddeling og anvendelse, ville det falde mig meget vanskeligt. Jeg nød alle mine måltider i skolestuen med mine elever på de tider, de selv fandt for godt. Undertiden ringede de efter middagsmaden, inden den endnu var halvt færdig, undertiden lod de den også stå over en time på bordet og blev siden misfornøjede, fordi kartoflerne var kolde eller suppen dækket med et tykt lag fedt; undertiden lod de teen bringe ind klokken fire, ofte skændte de på tjenestefolkene, fordi den ikke blev bragt præcis klokken fem, og når denne befaling blev efterkommet, lod de den stå på bordet til syv eller otte for at opmuntre deres punktlighed.

Deres undervisningstimer var omtrent ordnet på samme måde, og min mening eller bekvemmelighed blev aldrig rådspurgt. Undertiden besluttede Mathilde og John sig til at få arbejdet overstået før morgenmad, og uden betænkning eller

undskyldninger sendte de da pigen op for at vække mig klokken halv seks. Sommetider sagde man til mig, jeg skulle være parat klokken seks, og når jeg da havde skyndt mig med påklædningen, var værelset tomt ved min indtrædelse, og først efter at have ventet en lang tid opdagede jeg, at de var kommet på andre tanker og lå i sengen endnu. Var morgenen smuk, kom Brown for at sige mig, at de unge damer og herrer havde besluttet at holde ferie og var gået ud, og da måtte jeg vente på frokosten, til jeg var nær ved at falde i afmagt, mens de havde styrket sig med spise og drikke, inden de gik.

Ofte foregik undervisningen i det fri, hvilket jeg intet havde at indvende imod, undtagen at jeg tit forkølede mig ved at sidde i det fugtige græs. På dem havde aftenduggen eller den stærke træk derimod ingen virkning. Det var naturligvis godt nok, at de hærdede sig, men de burde have taget lidt hensyn til andre, som ikke var så stærke. Men det tør jeg ikke dadle dem for, da det til dels var min egen skyld, for jeg havde aldrig noget synderligt at indvende imod at sætte mig, hvor de forlangte det og var tåbelig nok til at lade det komme an på følgerne hellere end at støde dem ved modsigelser.

Den upassende måde, de modtog min undervisning på, var lige så påfaldende som den lunefuldhed de lagde for dagen ved valget af tid og sted. Mens undervisningen stod på, eller de fremsagde, hvad de havde lært, lå de på sofaen eller gulvtæppet, strakte sig, gabede, talte med hinanden eller så ud ad vinduet, hvorimod jeg ikke kunne rage op i ilden eller tage et lommetørklæde op uden at måtte høre af dem for min uopmærksomhed.

Tyendet, som så, i hvilken ringe agtelse guvernanten stod såvel hos forældrene som børnene, rettede deres opførsel derefter.

Jeg forsvarede dem ofte med fare for at skade mig selv mod deres unge herrers og herskerinders tyranni og uretfærdighed og bestræbte mig stadig for at gøre dem så lidt ulejlighed som muligt, men de forsømte mig ganske, ringeagtede mine anmodninger og brød sig ikke om mine tilrettevisninger.

Undertiden følte jeg mig nedværdiget ved det liv, jeg førte og skammede mig ved at måtte tåle så megen ringeagt. Til andre tider holdt jeg mig selv for en stor tosse, at jeg tog mig så meget af det, og frygtede for, at det måtte fattes mig på ydmyghed og den kærlighed, der lider længe og er sagtmodig, ikke søger sit og ikke let lader sig henrive til ivrighed, men bærer alt og tåler alt.

Med tiden begyndte tingenes tilstand lidt efter lidt, rigtig nok næsten umærkeligt, at antage et andet udseende. Jeg blev mine mandlige elever kvit, hvilket allerede i og for sig var en ikke ringe fordel, og pigerne blev, som jeg allerede har bemærket om den ene, mindre urimelige og begyndte at vise enkelte spor af agtelse.

Miss Grey var en besynderlig skabning. Hun smigrede aldrig og roste dem ikke halvt så meget, som de fortjente, men når hun talte godt om dem eller om noget, der angik dem, kunne de være vis på, at hun var oprigtig.

Hun var i det hele meget føjelig, rolig og fredelig, men der fandtes dog noget, som opbragte hende. Vel bekymrede de sig ikke stort om det, men det var dog bedre at holde hende i godt humør, da hun i denne stemning talte med dem og undertiden

kunne være meget behagelig og underholdende – på sin egen vis rigtig nok, som afveg betydeligt fra moderens, men som dog en gang imellem til afveksling kunne være ret interessant. Hun havde sine egne anskuelser om alt og holdt ubetinget fast ved dem – ofte var det meget ubekvemme anskuelser, da hun altid tænkte på, hvad der var ret, og hvad der var uret, nærede en mærkelig ærbødighed for religiøse ting og fandt et uforklarligt velbehag i gode mennesker.

8. Det første bal

Med det attende år skulle miss Murray fra skolestuens stille mørke træde ud i modeverdenens fulde glans, i det mindste i så meget af den, som fandtes uden for London, da hendes fader ikke ville lade sig overtale til at forlade sine landlige glæder og forretninger for at tilbringe endog kun nogle få uger i hovedstaden.

Hun skulle gøre sin debut den tredje januar på et storartet bal som hendes moder agtede at give for hele adelen og det højere bourgeoisi i mange miles omkreds. Hun imødeså det naturligvis med utålmodighed og med højtflyvende forventninger.

"Miss Grey," sagde hun en aften, en måned før den vigtige dag, mens jeg gennemlæste et yderst interessant brev fra min søster, som jeg om morgenen kun havde kastet et flygtigt blik på for at forvisse mig om, at det ingen slemme efterretninger indeholdt, og som jeg havde gemt til nu, da jeg ikke tidligere havde fundet noget roligt øjeblik til at læse det i, "miss Grey, læg det dumme, kedelige brev bort og hør, hvad jeg har at sige. Jeg er overbevist om, at min passiar må være langt mere interessant end det."

Hun satte sig på den lave skammel ved mine fødder, og jeg undertrykte et fortrydeligt suk og begyndte at lægge brevet sammen.

"De skulle sige til de gode folk derhjemme, at de ikke må plage Dem med så lange breve," fortsatte hun, "og særlig

indskærpe dem ikke at skrive på de store ark. De skulle se de nydelige små breve, moder skriver til sine veninder."

"De gode folk hjemme," svarede jeg, "ved, at de er mig desto kærere, jo længere de skriver brevene. Det ville gøre mig meget ondt, om jeg kun fik et lille brev fra dem."

"Jeg sagde det ikke for at ærgre Dem, men nu ville jeg gerne tale om ballet og sige Dem, at De absolut må opsætte Deres ferie, til det er forbi."

"Hvorfor? *Jeg* overværer jo ikke ballet."

"Nej, men De vil se værelserne blive smykket, inden det begynder og høre musikken og frem for alt se mig i min pragtfulde dragt. Jeg vil blive så henrivende, at De sikkert vil kunne tilbede mig – De må virkelig blive!"

"Jeg ville unægtelig gerne se Dem, men jeg vil få mange lejligheder til at gøre det ved de utallige baller og selskaber, De vil komme til at deltage i i sæsonen. Desuden kan jeg ikke skuffe mine venners forventninger ved at opsætte min hjemkomst så længe."

"Tænk ikke på Deres venner! – Sig dem, at vi ikke vil slippe Dem!"

"Men sandt at sige ville *mine* forventninger ligeledes blive skuffet. Jeg længes måske endnu mere efter dette gensyn end de selv."

"Men det er jo dog blot en kort udsættelse."

"Det er næsten hele fjorten dage, og for resten kan jeg ikke udholde tanken om at tilbringe julen andet steds end hjemme. Min søster skal desuden giftes."

"Virkelig? Hvornår?"

"Først i næste måned, men jeg vil gerne være til stede for at hjælpe hende med hendes tilberedelser og nyde godt af hendes selskab, så længe vi beholder hende."

"Hvorfor har De ikke sagt mig det før?"

"Jeg har først fået efterretning om det i dette brev, som De kalder dumt og kedeligt og ikke vil lade mig læse."

"Hvem skal hun giftes med?"

"Med mr. Richardson, kapellan i et nærliggende sogn."

"Er han rig?"

"Nej – kun velhavende."

"Er han smuk?"

"Nej – men heller ikke."

"Ung?"

"Nej – midaldrende."

"Himmel, hvilket fugleskræmsel! Hvad er det for et hus?"

"En rolig lille præstebolig med en veranda beklædt med vedbend, en gammeldags have og –"

"O, hold op! De gør mig syg! Hvorledes finder hun sig i det?"

"Jeg håber, at hun ikke blot finder sig i det, men også vil blive meget lykkelig. De har ikke spurgt mig, om mr. Richardson er en god, fornuftig eller elskværdig mand. På alle disse spørgsmål havde jeg kunnet svare ja – i det mindste er det Marys mening, og jeg håber, at hun ikke vil blive skuffet."

"Men den ulykkelige skabning! Hvorledes kan hun tænke på at tilbringe sit liv der hos den afskyelige gamle mand, indespærret og uden udsigter til forandring?"

"Han er ikke gammel, han er kun seks- eller syvogtredive år, og hun selv er otteogtyve og så sat, som om hun var halvtreds."

"Nå, det er bedre – de passer altså godt sammen. Men kalder man ham Deres velærværdighed?"

"Det ved jeg ikke, men gør man det, tror jeg, han fortjener titlen."

"Himmel, hvor rædsomt! – Og hun skal bære hvidt forklæde og bage postejer og buddinger?"

"Om det hvide forklæde ved jeg intet, men at hun nu og da vil lave postejer og buddinger, tror jeg nok. Det vil ingen stor ulykke være for hende, da hun allerede er vant til det."

"Og vil hun løbe omkring i et stort sjal, med en vældig stråhat på hovedet og uddele prædikener og suppe mellem sin mands fattige skriftebørn?"

"Det har jeg intet klart begreb om, men jeg tror, hun vil gøre sit bedste for at følge moders eksempel og hjælpe dem til legemligt og åndeligt velvære."

9. Ballet

"Nå, miss Grey," råbte miss Murray øjeblikkelig, da jeg ved min tilbagekomst fra den fire uger lange ferie trådte ind i skolestuen efter at have skilt mig ved hat og kåbe, "luk nu døren til og sæt Dem, så skal jeg fortælle Dem, hvordan det løb af med ballet."

"Nej – Gud fordømme mig, nej!" skreg miss Mathilde, "kan du ikke holde mund? Jeg vil fortælle hende om min ny hoppe – der skulle De se et dyr, miss Grey, – en herlig fuldblodshoppe –"

"Vær dog rolig, Mathilde, og lad mig først fortælle mine nyheder."

"Nej, nej, Rosalie, det varer så djævleblændt længe med dit vrøvl – først skal hun høre mig – Fanden tage mig, om hun ikke skal!"

"Det gør mig ondt at høre, at De endnu ikke har aflagt den afskyelige vane, miss Mathilde."

"Det er mig ikke muligt, men jeg skal aldrig sige et ugudeligt ord mere, hvis De vil høre på mig og sige til Rosalie, at hun holder sin forbandede kæft."

Rosalie ville ikke give efter, og jeg troede de ville rive mig i stykker, men da miss Mathilde havde den kraftigste stemme, føjede hendes søster sig endelig og lod hende fortælle sin historie først. Jeg måtte altså høre en lang beskrivelse af hendes prægtige hoppe, dens stamtavle, dens bevægelser og gode egenskaber, dens ild osv. og om hendes egen forbavsende færdighed og det mod, hun havde lægt for dagen ved at ride den, indtil hun endelig sluttede med den påstand, at hun kunne

sætte over en mandshøj marklåge som ingen ting, at hendes fader havde sagt, hun måtte tage del i den næste jagt, og at hendes moder havde bestilt en glimrende, skarlagenrød ridekjole til hende.

"O, Mathilde, hvad er det for løgne!" udbrød hendes søster.

"Nå," svarede hun uden ringeste skamfuldhed, "jeg ved, jeg *kunne* sætte over en mandshøj låge, hvis jeg forsøgte det, og fader *vil* sige, at jeg må være med på jagten, og moder *vil* bestille kjolen, hvis jeg beder hende om det."

"Nå, gå nu blot," sagde miss Murray, "og jeg beder dig, kære Mathilde, opfør dig noget anstændigere! Jeg håber, De vil sige til hende, miss Grey, at hun ikke må tage så afskyelige ord i sin mund mere. Hun kalder altid sin hest en hoppe – det er ubeskrivelig simpelt! Og så betjener hun sig af sådanne lave udtryk i sin beskrivelse! Hun må have lært det af staldkarlene. Jeg får næsten krampe, blot hun lukker munden op."

"Jeg har lært det af fader og hans lystige venner, dit æsel!" sagde Mathilde, idet hun knaldede stærkt med en jagtpisk, som hun bar i hånden, "jeg er lige så god kender af hestekød som de bedste af dem."

"Gå nu din vej, dit afskum, jeg får krampe, hvis du bliver ved. Og nu, miss Grey, hør nu, hvad jeg har at fortælle Dem om ballet. Jeg ved, De længes rasende efter at høre alt. O, hvilket bal! De har aldrig set eller hørt eller læst eller drømt om noget lignende i hele Deres liv! Dekorationerne, maden, musikken – alt var ubeskriveligt! Og så var der to lorder, tre baroner og fem damer af den højeste adel og en utallig mængde andre damer og herrer. Damerne var naturligvis uden betydning i mine øjne – undtagen for at more mig, idet de viste, hvor grimme og

kejtede de fleste af dem var. Moder sagde, at de bedste med al deres skønhed intet havde at betyde mod *mig*. Hvor det gør mig ondt, at de ikke så mig, miss Grey! Jeg var henrivende – var jeg ikke, Mathilde?"

"Så, la, la!"

"Jo, det var jeg virkelig – i det mindste sagde moder det – og Brown og Williamson. Brown sagde, hun var overbevist om, at ingen herre kunne kaste sine øjne på mig uden øjeblikkelig at blive dødelig forelsket, og derfor må en smule forfængelighed vel være tilladt. Jeg ved, at De holder mig for en afskyelig, indbildsk, frivol pige, men De må også vide, at jeg ikke skriver *alt* på mine personlige egenskabers regning. Jeg må også lade frisøren vederfares retfærdighed – og også min dejlige dragt – De skal få den at se i morgen; hvid gaze over rosa atlask – o, hvor himmelsk! Og et halsbånd og armbånd af skønne, store perler!"

"Jeg betvivler ikke, at De så henrivende ud, men kan det gøre Dem så lykkelig?"

"O, nej – ikke det alene, men man beundrede mig så meget, og jeg gjorde så mange erobringer den ene aften, at De ville forbavses, hvis De hørte det."

"Men hvad kunne det nytte Dem?"

"Hvad det kunne nytte mig? Man skulle ikke tro, at en kvinde kunne spørge om sådan noget."

"Jeg skulle mene, at en erobring måtte være tilstrækkelig – ja, selv en for mange, hvis følelsen ikke var gensidig."

"De ved jo, at vi aldrig bliver enige i dette kapitel. Vent nu lidt, så skal jeg nævne Dem mine fornemste beundrere, Dem, som den aften og senere – for jeg har senere været i to selskaber

foruden – særligt har udmærket sig. Ulykkeligvis var begge lorderne – lord G. og lord F. – gifte mænd, ellers havde jeg kunnet nedlade mig til at være mere end almindelig nådig imod dem. Men nu var jeg det ikke, skønt jeg øjensynlig gjorde et dybt indtryk på lord G., der hader sin kone. Han engagerede mig to gange til dans – han dansede, i forbigående sagt, mesterligt, men det gør jeg med –. De, kan ikke forestille Dem, hvor godt jeg kom fra det, jeg var forbavset over mig selv. Mylord komplimenterede mig flere gange, og jeg holdt det for passende at være noget kold og frastødende, men jeg havde den fornøjelse at se, hvorledes hans grimme, arrige kone var ved at briste af ærgrelse og harme."

"Miss Murray, De vil dog ikke påstå, at sligt virkelig kan fornøje Dem? Hvor arrig, hun end –"

"Jeg ved, at det er højst urigtigt – men det gør intet til sagen, jeg skal nok blive god med tiden – hold nu blot ingen forelæsninger og vær en god pige. Jeg har endnu ikke fortalt Dem det halve. Lad mig se – jeg ville sige Dem, hvor mange umiskendelige beundrere jeg havde. Sir Thomas Ashby var den ene, sir Hugh Melton og sir Broadley Wilson er gamle svende, som kun passer sig til selskab for fader og moder. Sir Thomas er ung, rig, og munter, men utilgivelig grim, men moder mente at det ville jeg ikke bryde mig om, hvis jeg først havde kendt ham i nogle måneder. Så var der Henry Melton, sir Hughs yngre søn en ret køn fyr, som man godt kan kokettere med, men da han er yngre søn, duer han ikke for det første –, og så er der den unge mr. Green, som er rig nok men af temmelig ringe fødsel og ser ud som en rigtig bonderose. Endelig er der vor gode pastor, mr. Hatfield, der egentlig burde betragte sig som en *ydmyg*

beundrer, men jeg er bange for, at han har glemt at regne ydmygheden med blandt sit forråd af fristelige dyder."

"Var mr. Hatfield på ballet?"

"Vist var han det – troede De måske, han var for god til at komme der?"

"Jeg troede, det ville anses for stridende mod det gejstlige kald."

"Ingenlunde. Han har ikke vanhelliget sin sorte kjole ved at danse, men den stakkels mand kunne kun med møje afholde sig fra det. Han så ud, som om han længtes rasende efter at engagere mig, om det så kun var til en eneste runddans, og – men det er sandt, han har fået en ny kapellan: den fedtede, gamle hugaf, mr. Bligh, har endelig fået sit længe ønskede kald og er borte."

"Og hvorledes ser den ny ud?"

"O, som et dyr! Han hedder Weston. Jeg kan give Dem hans portræt i tre ord: en ufornuftig, grim og enfoldig dumrian! Det er rigtig nok fire, men det gør intet til sagen. Men nok om ham!"

Og nu vendte hun tilbage til ballet og fortsatte skildringen af sin egen opførsel på ballet og i de to selskaber, hun senere havde været til samt gav mig yderligere oplysninger om de herrer Melton, Green og Hatfield og om det uudslettelige indtryk, hun havde gjort på dem alle.

"Nu, hvem af de fire behager Dem bedst?" spurgte jeg, idet jeg undertrykte mit tredje eller fjerde anfald af gaben.

"Jeg afskyr dem alle," svarede hun og rystede sine kønne lokker med et udtryk af ringeagt. "Eller måske med andre ord: de behager mig alle – men hvem især?"

"Nej, jeg afskyr dem virkelig alle, men Harry Melton er dem smukkeste og mest underholdende, sir Thomas den ondskabsfuldeste, mr. Hatfield den klogeste og mr. Green den dummeste. Den, jeg vil tage, hvis min skæbne fører det med sig, at jeg skal falde en af dem i hænderne, bliver dog sandsynligvis sir Thomas Ashby."

"Virkelig? Skønt han er så ondskabsfuld, og De ikke kan lide ham?"

"Jeg bryder mig ikke om hans ondskab; netop derfor lider jeg ham bedre, og hvad det angår med denne liden eller ikke-liden, ville jeg ikke have synderligt at indvende mod at blive lady Ashby til Ashby Park, når jeg dog skal giftes en gang, men kunne jeg altid blive ved at være ung, ville jeg aldrig gifte mig. Jeg ville ønske at nyde livet og kokettere med hele verden, indtil jeg stod på det punkt, da man bliver kaldt en gammel jomfru. Så ville jeg, for at undgå skandalen ved dette navn, efter at jeg havde gjort ti tusinde erobringer, knuse alles hjerter på et nær, idet jeg ægtede en højbåren, rig, overbærende mand, som et halvt hundrede damer stredes om."

"Bevar i hvert tilfælde Deres frihed, så længe De nærer denne anskuelse og gift Dem aldrig, ikke en gang for at undgå den skam at blive kaldt gammel jomfru."

10. Kirken

"Nå, miss Grey, hvad synes De om den ny præst?" spurgte miss Murray, da vi om søndagen, efter at jeg på ny havde tiltrådt mit arbejde, var kommet hjem fra kirke.

"Det kan jeg næppe sige," var mit svar, "jeg har endnu ikke hørt ham prædike."

"Men De har dog set ham."

"Ja, men jeg tør ikke driste mig til at bedømme en mands karakter efter et flygtigt blik på hans ansigt."

"Men er han ikke grim?"

"Mig er han ikke forekommet grim. Den slags ansigtsudtryk mishager mig ikke, men det eneste, jeg sagde mærke til hos ham, var den måde, han læste på. Den forekom mig meget god – i det mindste uendelig meget bedre end mr. Hatfields. Han læste, som om det var hans agt at give hver sætning dens behørige eftertryk. Selv den ligegyldigste syntes ikke at kunne undlade at være opmærksom, ligesom den mest uvidende ikke kunne tage fejl af, hvad han mente, og da han læste bønnen, gjorde han det, som om han slet ikke læste, men bad inderligt og oprigtigt af sit hjertes dyb."

"Ja vel, men det er også alt, hvad han duer til. Han kan holde en gudstjeneste ret tåleligt, men ud over det har han ikke en eneste tanke."

"Hvor kan De vide det fra?"

"Jeg ved det kun alt for godt; i de dele er jeg en udmærket kender. Så De, hvorledes han stoltserede ind og ud af kirken,

som om der intet menneske fandtes på jorden uden ham? Hvorledes han hverken så til højre eller venstre og øjensynlig ikke tænkte på andet, end hvorledes han skulle komme ud af kirken og måske hjem til middagsbordet? Hans store, dumme hoved kunne ingen anden idé indeholde."

"De havde formodentlig gerne set, at han havde kastet et blik til godsejerens stol?" sagde jeg, smilende over hendes fjendtlige tænkemådes heftighed.

"Nej, det ville have harmet mig grueligt, hvis han havde vovet det," svarede hun og slog med nakken, men derpå tilføjede hun efter et øjeblik, "han kan vel være god nok til den plads, han beklæder, men jeg et glad over, at jeg ikke afhænger af ham, hvad min underholdning angår, det er det hele. Så De, hvorledes mr. Hatfield ilede ud for at få et nik af mig og være så betids til stede, at han kunne hjælpe mig op i vognen?"

"Ja," svarede jeg og tilføjede i tankerne, og jeg holdt det ingenlunde for overensstemmende med hans værdighed som gejstlig mand, at han fo'r ud af sakristiet for at veksle håndtryk med godsejeren og hjælpe hans kone og døtre op i vognen, og jeg finder det meget upassende, at han nær havde lukket mig ude af vognen, for skønt jeg stod lige for ham, tæt ved vogntrinnet, og ventede, til jeg kunne stige ind, var han dog i begreb med at lukke døren, indtil en af familien standsede ham med det udråb, at guvernanten ikke var kommet med – hvorpå han fjernede sig uden et eneste undskyldende ord, ønskede dem god morgen og overlod det til tjenerne at gøre resten. Notabene, mr. Hatfield har ikke talt til mig en eneste gang, og det har heller ikke sir Hugh eller lady Melton eller mr. Green

eller hans søster eller nogen af de personer, der besøger denne kirke eller omgås med beboerne i Horton Lodge!

Om eftermiddagen bestilte miss Murray atter vognen til sig og sin søster. Hun sagde, det var for koldt til at hun kunne more sig i haven, og desuden troede hun, at Harry Melton ville være i kirken.

"For," sagde hun, idet hun skælmsk smilede til sit billede i spejlet, "han er i de senere uger blevet en eksemplarisk kirkegænger. Man skulle fro, han var blevet en god kristen; og De kan følge med os, miss Grey, jeg ville gerne have, at De skulle se ham. Han har forandret sig i den grad til sin fordel siden hans tilbagekomst fra fastlandet, at De næppe kan forestille Dem det. Desuden vil De få lejlighed til at se den nydelige mr. Weston og høre ham prædike."

Jeg hørte ham prædike og glædede mig højligt over hans læres evangeliske sandhed såvel som over hans væsens inderlige jævnhed og hans foredrags klarhed og kraft.

Det var virkelig oplivende at høre en sådan prædiken, efter at man så længe havde måttet døje den tidligere kapellans tørre, udtværede udlæggelser.

Hvad mr. Hatfield angik, kom han gennem kirkegangen som en hvirvelvind; hans svære silkekjole flagrede efter ham som et slæb og raslede mod stoledørene. Han besteg prædikestolen som en erobrer bestiger sin triumfvogn, sank derpå hen på fløjlspuden, blev liggende en kort tid stum, fremmumlede kollekterne, udsnadrede sit fadervor, rejste sig, trak en lavendelgrøn handske af hånden for at lade menigheden beundre hans funklende ringe, fo'r med fingrene gennem det krøllede hår, svingede sit lommetørklæde, reciterede et kort

sted eller vel endog kun en talemåde af den hellige skrift som tekst for sin prædiken og holdt derpå en tale, der som sådan vel måske kunne være god, men var alt for studeret og forskruet til at kunne behage mig.

Lærdommene blev godt fremsat, beviserne logisk ført, og dog faldt det mig undertiden vanskeligt at høre det hele uden at lægge lidt utålmodighed eller misbilligelse for dagen.

Hans yndlingstema var kirkedisciplinen, skikke og ceremonier, den apostoliske efterfølgelse, ærefrygts- og lydighedspligten mod gejstligheden, det ubetinget nødvendige i at iagttage alle fromme former, de individers dadelværdige formastelighed, der dristede sig til selv at tænke i religionssager eller lade sig lede af deres egne fortolkninger af den hellige skrift og nu og da også – for at smigre sine rige tilhørere – nødvendigheden af de fattiges ærbødige lydighed mod de rige, hvorfor han altid smykkede sine maksimer og formaninger med citater af kirkefædrene, som han syntes at kende langt bedre end apostlene og evangelisterne, og hvis vigtighed han, som det forekom mig, i det mindste anså for lige så stor som disses.

Af og til holdt han dog prædikener af en anden beskaffenhed, som mange muligvis holdt for gode, men de var mørke og strenge og fremstillede guddommen mere som en frygtelig tugtemester end som en kærlig fader.

Så længe jeg hørte på ham, var jeg tilbøjelig til at tro, at manden var oprigtig i alt, hvad han sagde, at han måtte have forandret sine anskuelser og være blevet afgjort religiøs, streng og asketisk, men sådanne illusioner blev sædvanligvis forstyrrede, når jeg ved udtrædelsen af kirken hørte hans

stemme i munter samtale med Meltons, Greens eller med Murrays selv, hørte, hvorledes han lo over sin egen prædiken og håbede, at han havde givet pøbelen noget at tænke på. Han godtede sig måske også ved den tanke, af gamle Betty Holmes nu ville ophøre med sin syndige tobaksrygen, der havde været hendes daglige nydelse i over tredive år, at Georges Higgins ville blive afskrækket fra sine spadsereture på hviledagen og Thomas Jackson foruroliget i sin samvittighed og rystet i sit sikre og visse håb om en salig opstandelse på dommens dag.

Jeg måtte derfor antage, at mr. Hatfield hørte til dem, som lægger tunge, utålelige byrder på andre menneskers skuldre, mens de selv aldrig vil bevæge dem med en finger, og som ved deres fortolkninger gør Guds ord magtesløse, idet de lærer menneskenes bud. Jeg glædede mig over, at den ny kapellan, så vidt jeg kunne se, ikke lignede ham i nogen af disse henseender.

"Nå, miss Grey, hvad tænker De nu om ham?" spurgte miss Murray, da vi satte os i vognen efter gudstjenesten.

"Endnu intet ufordelagtigt," svarede jeg.

"Ufordelagtigt!" gentog hun studsende. "Hvad mener De med det?"

"Jeg mener, at jeg ikke tænker værre om ham nu end før."

"Ikke værre! Det skulle jeg sandelig også, tro! Netop det modsatte! Har han ikke forbedret sig betydeligt?"

"Jo, overordentligt," svarede jeg, for jeg opdagede nu, at hun mente Harry Melton og ikke mr. Weston. Han havde trængt sig ivrigt på for at komme til at tale med de unge damer, hvilket han næppe ville have gjort, hvis deres moder havde været til stede, endvidere havde han høfligt hjulpet dem op i vognen; han havde ikke forsøgt at udelukke mig som mr. Hatfield, men

naturligvis heller ikke tilbudt mig sin bistand – jeg ville ikke have modtaget den, hvis han havde gjort det. Så længe døren var åben, var han blevet stående ved den for at konversere damerne og havde derpå taget sin hat af til afsked og fjernet sig. Jeg havde for resten næppe lagt mærke til ham. Men mine ledsagerinder havde været mere opmærksomme. Mens vi kørte hjemad, omtalte de ikke alene hans blik, ord og handlinger, men også hvert træk i hans ansigt og hver del af hans klædning.

"Du skal ikke have ham alene for dig selv," sagde miss Mathilde mod slutningen af denne diskussion, "han behager mig – jeg ved, at jeg i ham vil få en rask og munter selskabsbroder."

"Du må gerne have ham for mig," svarede hendes søster med påtaget ligegyldighed.

"Og jeg er overbevist om," fortsatte den anden, "at han beundrer mig lige så meget som dig – ikke sandt, miss Grey?"

"Det ved jeg ikke; jeg er ikke kendt med hans følelser."

"Men han gør det dog!"

"Kære Mathilde, ingen vil beundre Dem, førend De har vænnet Dem af med Deres rå, upassende manerer."

"Passiar! Harry Melton finder behag i sådanne manerer og faders øvrige venner ligeså."

"Dit vil måske kunne fængsle gamle mænd og yngre sønner, men jeg er overbevist om, at ingen ellers vil finde behag i dig."

"Det bryder jeg mig ikke om; jeg ser ikke altid efter penge som du og moder. Når min mand er i stand til at holde et par gode hunde og heste, er jeg fuldkommen tilfreds, og alt andet må for mig gerne rejse Fanden i vold."

"Men når du bruger sådanne afskyelige udtryk er jeg overbevist om, at ingen ægte gentleman nogen sinde vil vove at nærme sig dig. De skulle virkelig forbyde hende det, miss Grey."

"Jeg er ikke i stand til at hindre det, miss Murray."

"Og du tager højligt fejl, Mathilde, når du tror, at Harry Melton beundrer dig; jeg forsikrer dig, at det aldrig kunne falde ham ind."

Mathilde ville netop give et hidsigt svar, men lykkeligvis var vor rejse til ende, og striden blev afbrudt ved, at lakajen åbnede vogndøren og slog trinnet ned.

11. Husmandsenken

Da jeg nu kun havde en regelmæssig elev – skønt hun voldte mig lige så mange bryderier som tre eller fire andre, og søstrene endnu tog information i tysk og tegning – fik jeg betydelig mere tid til min egen rådighed, end jeg nogen sinde havde haft, siden jeg påtog mig guvernanteåget, og jeg helligede den dels til brevveksling med min familie, dels til lekture, studeringer og musikøvelser, dels også til spadsereture omkring i parken eller de omliggende marker – med mine elever, hvis de forlangte det – ellers alene.

Ofte, når de ingen behageligere beskæftigelse havde, morede de sig med at besøge de fattige husmænd på deres faders gods for at modtage deres smigrende hyldning eller høre på de gamle sladdersøstres ungdomshistorier og skandaløse nyheder eller måske også for at gøre de stakkels mennesker lykkelige ved deres opmuntrende nærværelse og deres så letgivne og så taknemmeligt modtagne gaver. Undertiden blev jeg opfordret til at ledsage en af søstrene eller dem begge på disse besøg, og ikke sjældent forlangte de, at jeg skulle gå alene for at opfylde et eller andet løfte, som de havde været villigere til at give end at udføre, hvad enten det nu bestod i en lille foræring eller i at læse for de syge. Ved disse lejligheder stiftede jeg bekendtskab med nogle husmandsfamilier og besøgte dem undertiden på egne vegne.

Det var mig i almindelighed kærere at gå alene end med nogen af de unge damer, da de, især på grund af deres

mangelfulde opdragelse, opførte sig mod ringere på en måde, som var mig højst ubehagelig at overvære. De satte sig aldrig i tankerne i deres sted og tog derfor heller intet hensyn til deres følelser, men betragtede dem som hørende til en fra dem aldeles forskellig menneskeklasse.

De iagttog de stakkels mennesker ved deres måltider, mens de gjorde yderst uhøflige bemærkninger angående deres næringsmidler og måde at spise på. De lo ad deres simple ideer og bondske udtryk, så at mange af dem næppe vovede at tale i deres nærværelse. De kaldte de alvorlige, aldrende mænd og koner lige i øjnene gamle narre og enfoldige, gamle tosser – og alt dette uden egentlig at ville fornærme dem.

Jeg kunne se, at folkene tit følte sig såret af denne opførsel og ærgrede sig over den, skønt deres frygt for de fornemme damer hindrede dem fra at vise deres fortrydelse, men de bemærkede det aldrig. De troede, at disse husmænd som fattige og vankundige også måtte være dumme og dyriske, at så længe de, deres foresatte, nedlod sig til at tale med dem og give dem penge og klædningsstykker, så havde de også ret til at more sig på deres bekostning, og at almuen måtte betragte dem som to lysets engle, der nedlod sig til at tilfredsstille deres fornødenheder og forherlige deres beskedne boliger med deres nærværelse.

Jeg gjorde en mængde forsøg på at betage mine elever disse fejlagtige anskuelser uden at såre deres stolthed, der let lod sig krænke, men ikke formilde igen – dog, som det syntes, kun med ringe held, og jeg ved virkelig ikke, hvem af dem der var værst.

Mathilde var mere rå og larmende, men af Rosalies modnere alder og finere ydre skulle man have ventet sig noget bedre, og dog var hun så letsindig og ubetænksom som et tolvårigt barn.

En skønne dag i den sidste uge af februar gik jeg og spadserede i parken og glædede mig over den tredobbelte nydelse, jeg havde i ensomheden, en god bog og det smukke vejr. Mathilde var ude på sin daglige ridetur, og miss Murray var kørt ud med sin moder for at aflægge nogle besøg. Men det faldt mig ind, at jeg burde forlade disse glæder og begive mig til en husmandsenke, hvis søn arbejdede på marken hele dagen, og som led af en øjenbetændelse, der i nogen tid til hendes store bedrøvelse – for hun var en kone af en alvorlig, tænkende karakter – havde berøvet hende læseevnen.

Jeg gik derfor til hende og fandt hende som sædvanlig alene i hendes lille, snævre, mørke hytte, der lugtede af røg og indelukket luft, men dog var så net og renlig, som det stod i hendes magt at gøre den. Hun sad ved siden af den beskedne ild – den bestod i nogle få gløder – strikkede flittigt og havde en lille sækkelærredspude foran sig, hvorpå katten hvilede. Den havde snoet sin lange hale om sine fløjlsbløde poter og stirrede med halvlukkede øjne på den lave ildbuk.

"Nå, Nancy, hvorledes har De det i dag?"

"Ret vel, frøken. Mine øjne er endnu ikke bedre, men jeg er dog langt roligere end ellers," svarede hun, idet hun rejste sig for at byde mig velkommen med et tilfreds smil, som jeg iagttog med fornøjelse, da Nancy i den senere tid havde lidt af en vis religiøs melankoli.

Jeg ønskede hende til lykke med forandringen; hun var enig med mig i, at det var en stor velsignelse og sagde, at hun

takkede Gud for det.

"Hvis det behager ham," tilføjede hun, "at skåne mine øjne og atter sætte mig i stand til at læse Bibelen, tror jeg, jeg vil blive så lykkelig som nogen dronning."

"Jeg håber, han vil gøre det, Nancy," svarede jeg, "og indtil da vil jeg komme til Dem af og til, når jeg har tid til overs."

Den stakkels kone ville, idet hun udtrykte sin taknemmelige glæde, hente mig en stol, men da jeg sparede hende ulejligheden, gav hun sig til at rage i ilden sammen og lægge noget mere kvas på de ulmende kul, hvorpå hun tog sin gamle bibel ned fra hylden, støvede den omhyggeligt af og rakte mig den.

Da jeg spurgte hende, om hun ønskede, jeg skulle læse hende et bestemt sted, svarede hun:

"Hvis De ikke har noget imod det, miss Grey, ønskede jeg gerne at høre det kapitel i Johannes' første brev, hvor der siges: Gud er kærligheden, og hvem der bliver i kærligheden, bliver i Gud og Gud i ham."

Efter nogen søgen fandt jeg disse ord i fjerde kapitel. Da jeg kom til det syvende vers, afbrød hun mig og bad mig under unødvendige undskyldninger over den frihed, hun tog sig, om at læse det meget langsomt, for at hun kunne forstå det til fulde, og dvæle ved hvert ord; hun håbede, sagde hun, at jeg ville undskylde hende, da hun kun var en enfoldig person.

"Det viseste menneske," svarede jeg, "ville kunne tænke en time over hvert af disse ord for at drage den fulde nytte af dem, og jeg vil hellere læse dem langsomt end hurtigt."

Jeg endte derfor kapitlet så langsomt, som det var nødvendigt og med så meget eftertryk, som det stod i min

magt.

Min tilhørerinde lyttede med den største opmærksomhed og takkede mig oprigtigt, da jeg var kommet til ende med læsningen. Jeg sad ganske stille en halv times tid for at give hende ro til at tænke over det, hvorpå hun til min forundring spurgte, hvad jeg syntes om mr. Weston.

"Jeg ved ikke," svarede jeg, bragt lidt ud af fatning ved dette pludselige spørgsmål, "jeg tror, han prædiker meget godt."

"Ja, det gør han, og han taler også godt."

"Så?"

"Ja, måske De endnu ikke har set ham – eller talt med ham?"

"Nej, jeg taler sjældent med andre end de unge damer hjemme."

"Ja, det er vakre, gode, unge damer, men de kan ikke tale som han."

"Han kommer altså på besøg hos Dem, Nancy?"

"Ja, frøken, og det er jeg ham overordentlig taknemmelig for. Han besøger alle os syge folk langt oftere end mr. Bligh eller pastoren, og det er godt, at han gør det, for han er altid velkommen, og det kan vi ikke sige om mr. Hatfield – mange siger, at de er bange for ham. Når han kommer ind i et hus, siger de, at han altid finder noget forkert og begynder at skænde på folkene, så snart han er kommet over dørtærsklen, men måske han anser det for en pligt at sige dem, hvad der er uret, og tit kommer han kun for at irettesætte dem, fordi de ikke besøger kirken eller knæler og står som andre folk, eller fordi de går i metodistkapellet eller lignende, men jeg kan ikke sige, at han nogen sinde har fundet meget at udsætte på hos mig. Et par gange besøgte han mig, da jeg var urolig i mit sind,

og da det stod så dårligt med mit helbred, tog jeg mig den frihed at sende bud efter ham – og han kom virkelig også. Jeg var såre bekymret, miss Grey – Gud være lovet, det nu er forbi – men når jeg tog min bibel, kunne jeg slet ikke finde nogen trøst i den. Det kapitel, De nu har læst op for mig, voldte mig mere uro end alt andet. "Hvem der ikke elsker, ham kender Gud ikke." Det lød frygteligt, for jeg følte, at jeg hverken elskede Gud eller menneskene, som jeg burde og heller ikke *kunne* gøre det, om jeg gjorde mig nok så megen umage, og i det foregående kapitel hedder det: "Hvem der er født af Gud, kan ikke synde," og på et andet sted står der skrevet: "Kærligheden er lovens opfyldelse," og der var så mange, mange andre steder, frøken – jeg ville kede Dem, hvis jeg fortalte Dem alt –, men alle syntes de at fordømme mig og sige til mig, at jeg ikke var på den rette vej. Og da jeg ikke vidste, hvorledes jeg skulle komme på den, lod jeg Bill gå over for at bede mr. Hatfield være så god at besøge mig en gang, og da han kom, betroede jeg ham al min nød."

"Og hvad sagde han, Nancy?"

"Han syntes at gøre nar ad mig, frøken; jeg tog måske fejl, men han fløjtede, og jeg så et halvt smil på hans ansigt, da han sagde "O, det er alt sammen nonsens! I har været hos metodisterne, min gode kone!" Men jeg svarede ham, at jeg aldrig var kommet metodisterne nær. "I må gå i kirke," sagde han, "hvor I vil høre den hellige skrift behørigt fortolket, i stedet for at sidde hjemme og ruge over Bibelen." Men jeg svarede, at jeg altid havde gået i kirke, når mit helbred tillod det, men i denne gruelig kolde vinter turde jeg næppe vove mig så vidt, især da gigten plagede mig så forfærdeligt. "Det vil gøre Jeres gigt godt, at I humper til kirke," sagde han, "der gives intet

bedre middel mod reumatisme end bevægelse. I kan jo mageligt gå omkring i huset, hvorfor kan I så ikke også besøge kirken? I bliver for doven; det er altid let at finde på undskyldninger, når man vil unddrage sig sin pligt!" Men De ved, miss Grey, at det ikke var tilfældet. Jeg sagde ham dog, at jeg ville forsøge det. "Men, sir," sagde jeg, "hvad vil det nytte mig at gå i kirke? Jeg ønsker mine synder udslettet, jeg ønsker at have vished for, at de ikke længere bliver mig tilregnet, og at Guds kærlighed bor i mit hjerte, og når jeg intet godt kan have af at læse min bibel og fremsige mine bønner hjemme, hvad vil da kirkegangen nytte mig?" "Kirken," sagde han, "er det af Gud til hans tilbedelse bestemte sted. Det er Jer pligt at besøge den, så ofte I kan; forlanger I trøst, må I søge den på pligtens vej!" Og han sagde endnu mere, men jeg kan ikke huske alle hans ord. Imidlertid gik det hele ud på, at jeg skulle gå i kirke, så tit det var mig muligt og tage min bønnebog med og gentage alle svarene og stå og knæle og sidde på behørig måde og gå til Herrens bord ved enhver lejlighed og høre på hans og mr. Blighs prædikener –, så ville alt komme i orden; hvis jeg blev ved at gøre min pligt, ville jeg til sidst kunne blive salig. "Men hvis I ingen trøst får på den måde," sagde han, "er alt håb ude." "Og så ville De tro, at jeg var en ugudelig?" spurgte jeg. "Hvis I gør Eders bedste for at komme i Himlen," svarede han, "og ikke kan bringe det dertil, må I være en af dem, som søger at trænge sig frem til den rette port, men ikke er i stand til det." Og så spurgte han mig, om jeg havde set damerne fra gården den morgen, og jeg sagde ham altså, hvor jeg havde set de unge frøkener, hvorpå han gav min stakkels hat et spark, så den fløj hen i den anden ende af stuen, og ilede ud efter damerne, munter som en lærke, men jeg var

såre bedrøvet. Hans sidste ord trængte mig ind i hjertet og lå der som en klump bly, indtil jeg næppe formåede at holde det ud længere. Men jeg fulgte dog hans råd; jeg troede, han kun ville mit bedste, om han også havde en egen måde at vise det på, men De ved, frøken, han er ung og rig, og sådan mennesker kan ikke sætte sig rigtigt ind i en fattig, gammel kones tanker. Alligevel opbød jeg alt for at gøre, hvad han anbefalede mig – men jeg plager Dem vist med min snak, frøken!"

"O, nej, Nancy, bliv kun ved, fortæl mig det hele."

"Med min gigt bedrede det sig. Jeg ved ikke, om det kom af kirkegangen eller ej, men en søndag morgen kom kulden mig i øjnene. Betændelsen kom ikke på en gang, den kom først lidt efter lidt – men det var ikke mine øjne, jeg ville tale om –, jeg talte om min indre uro, og når jeg skal være oprigtig, miss Grey, tror jeg ikke, at kirkegangen lettede mig – i det mindste ikke meget. Mit helbred blev stærkere, men det nyttede ikke min sjæl. Jeg hørte og hørte atter præsten og læste og læste i min bønnebog, men det var alt sammen som lydende malm og klingende bjælder. Prædikenerne kunne jeg ikke forstå, og bønnebogen viste mig kun, hvor ugudelig jeg var, når jeg kunne læse så gode ord uden at blive bedre af dem. Så det forekom mig ikke som et tungt arbejde i stedet for som en velsignelse og forret, som det er for alle gode kristne. Det var mig, som om alt var mørkt og ufrugtbart for mig og så de forfærdelige ord: "Mange skal søge at komme ind, men ikke kunne." – Disse ord syntes at ville udtørre ånden i mig. Men en søndag, da mr. Hatfield uddelte sakramentet, hørte jeg, at han sagde: "Er der en imellem Eder, der ikke kan berolige sin samvittighed, men har videre trøst og råd behov, da lad ham komme til mig eller en

anden af Guds tjenere og klage sin nød." Næste søndag, før gudstjenesten, gik jeg altså ind i sakristiet og begyndte atter at tale til præsten. Jeg kunne næppe bringe det over mit hjerte at tage mig en sådan frihed, men jeg tænkte, at jeg ikke turde lade mig afskrække af sådanne småting, hvor min sjæl stod på spil. Men han sagde, at han ingen tid havde til at høre på mig. "Og egentlig," sagde han, "har jeg intet videre at fortælle Jer, andet end hvad jeg allerede har sagt, nemlig, at I nyder sakramentet flittigt og bliver ved at gøre Jer pligt, og hvis det ikke hjælper Jer, så hjælper intet. Plag mig derfor ikke mere!" Dermed måtte jeg gå. Men jeg hørte mr. Weston – mr. Weston var der; frøken, det var hans første søndag i Horton – han befandt sig netop i sakristiet og hjalp pastoren hans talar på ..."

"Ja vel, Nancy!"

"Jeg hørte ham spørge mr. Hatfield, hvem jeg var. "Å," svarede han, "det er en skinhellig gammel tosse!" Jeg var såre bedrøvet, miss Grey, men jeg gik hen i min stol og forsøgte at gøre min pligt som før, men jeg fandt ingen fred, og jeg nød også sakramentet, men det var mig, som om jeg spiste og drak det til min egen fordømmelse. Jeg gik hjem i en gruelig anger. Men næste dag, inden jeg endnu var ganske påklædt – for jeg havde ikke en gang mod til at feje eller gøre rent eller vaske op og satte mig derfor ned i alt smudset – hvem kom da ind andre end mr. Weston? Jeg blev ganske forskrækket og begyndte at feje og arbejde og ventede allerede, at han skulle skænde på mig over min skødesløshed, som mr. Hatfield ville have gjort, men jeg tog fejl, og han ønskede mig blot god morgen på en rolig og kærlig måde. Jeg støvede en stol af til ham og rømmede op i kaminen, men jeg havde ikke glemt præsten ord og sagde

derfor: "Det undrer mig, sir, at De gør Dem den ulejlighed at gå så langt for at se til en sådan skinhellig, gammel tosse som mig." Det syntes at skræmme ham tilbage, men han ville have mig til at tro, at pastoren kun havde spøgt, og da det ikke gik, sagde han: "Nuvel, Nancy, I må ikke tænke så meget på det, mr. Hatfield var ikke i godt humør, og I ved, at ingen af os er fuldkomne – selv Moses har talt overilet. Sæt Jer nu ned et par minutter og betro mig al Eders tvivl og alle Eders bekymringer, så vil jeg forsøge at befri Jer for dem." Jeg satte mig altså hen hos ham. Han var mig aldeles fremmed, som De ved, miss Grey, og han er endnu yngre, formoder jeg, end mr. Hatfield. Desuden forekom han mig ikke så smuk som pastoren og i begyndelsen endog noget harsk, men han talte så høfligt, og da katten, det stakkels dyr, sprang op på hans knæ, klappede han den og smilede til den. Det tog jeg for et godt tegn, for en gang, da den gjorde det samme ved pastoren, stødte han den fra sig med harme og foragt. Men man kan ikke vente, at en kat skal være manerlig som et kristenmenneske, kan man vel, miss Grey?"

"Nej, naturligvis, Nancy. Men hvad sagde så mr. Weston?"

"Han sagde intet, men han hørte så tålmodigt på mig og viste ikke det mindste spor af ringeagt, og jeg blev ved og fortalte ham alt, ligesom nu Dem og endnu mere. "Nå," sagde han, "mr. Hatfield havde fuldkommen ret, da han sagde, I skulle blive ved at gøre Eders pligt, men da han rådede Eder til at gå i kirke og overvære gudstjenesten osv., mente han ikke med det, at dette var en kristens hele pligt. Han mente kun, at I der ville lære, hvad der videre var at gøre, og at det kunne bringe Eder til at finde fornøjelse i disse religiøse øvelser i stedet for at se en

byrde og et arbejde i dem. Og hvis I havde bedt ham om at forklare Eder disse ord, der piner Eder så grusomt, tror jeg, han ville have sagt Eder, at når mange søger at komme ind ad den snævre port og ikke kan, da forhindrer deres egne synder dem i det, ligesom et menneske med en stor sæk på ryggen ville finde det umuligt at gå igennem en trang låge, når han ikke lod sækken blive tilbage; men I, Nancy, har vist ingen synder, som I ikke gerne ville aflægge, når I vidste hvorledes." – "Der talte De et sandt ord," svarede jeg. "Nu vel," fortsatte han, "I kender det første og store bud og det andet, som ligner det, og i begge disse bud indeholdes hele loven og profeterne. I siger, at I ikke kan elske Gud, men det forekommer mig, at I ikke vil kunne lade være, når I alvorligt betænker, hvem og hvad han er. Han er Eders fader, Eders bedste ven. Enhver velsignelse, alt godt, behageligt og nyttigt kommer fra ham, og alt ondt, alt, hvad I har grund til at hade, sky og foragte, kommer fra Djævelen, der lige så vel er hans fjende som vor, og af *den* grund har Gud mærket sig i kødet for at kunne forstyrre Djævelens værk. Med et ord, Gud er *kærligheden*, og jo mere kærlighed vi har i os, desto nærmere er vi ham, og desto mere af hans ånd ejer vi." – "Ja, sir," sagde jeg, "når jeg altid kan tænke på disse ting, tror jeg nok, jeg ville kunne elske Gud. Men hvorledes kan jeg elske mine medmennesker, når de ærgrer mig og er så syndige, som mange af dem forekommer mig?" – "Det kan vel synes os vanskeligt," svarede han, "at elske vor næste, der er opfyldt med så meget ondt, og hvis fejl så ofte vækker det i os slumrende onde, men betænk, at *han* har skabt dem, at *han* elsker dem, og den, som elsker Skaberen, må også elske hans skabning. Og siden Gud har elsket os så højt, at han har ladet sin enbårne søn

gå i døden for os, bør vi også elske hinanden. Om I end ikke kan føle sand kærlighed til dem, der ikke bekymrer sig om Eder, kan I i det mindste forsøge at gøre mod dem, hvad I vil, at de skal gøre mod Eder; I kan bestræbe Eder for at føle medlidenhed med deres fejl og undskylde deres forseelser og gøre alt det gode, der står i Eders magt, mod dem, der omgivet Eder. Og når I vænner Eder til det, Nancy, vil allerede forsøget bevirke, at I lidt efter lidt kommer til at elske dem – for ikke at tale om den gode vilje, Eders godhed vil vække til live hos dem, om der end hidtil ikke var meget godt hos dem. Når vi elsker Gud og tjener ham, må vi forsøge at blive ham lig, gøre hans værk, arbejde for hans herlighed, som er menneskenes bedste og fremme hans riges domme, som består i hele verdens fred og lykke –, hvor magtesløse vi end kan forekomme os selv, kan dog selv de ringeste af os, når de bliver ved at gøre alt det gode, de formår, bidrage meget til det, og vi vil blive i kærligheden, for at han kan blive i os og vi i ham. Jo mere nytte vi udbreder, desto mere vil vi modtage allerede her, og desto større vil vor løn blive i Himlen." – Det var, tror jeg, hans egne ord, frøken, for jeg har ofte tænkt over dem. Og derpå tog han Bibelen og læste et stykke hist og et stykke her og udlagde det så klart som dagen, og det var mig, som et nyt lys trængte ind i min sjæl, og jeg følte, at jeg blev ganske varm om hjertet og ønskede blot, at den stakkels Bill og hele verden havde været til stede og hørt alt og glædet sig med mig. – Da han var gået, kom Hanna Rogers, en af mine naboersker, ind og forlangte, jeg skulle hjælpe hende med at vaske. Jeg sagde, at jeg ikke kunne for øjeblikket, for jeg havde endnu ikke sat kartoflerne over ilden eller gjort fadene eller tallerkenerne rene. Da begyndte hun at skænde på mig for

min ladhed og urenlighed. Straks blev jeg noget ærgerlig, men jeg sagde dog intet ondt ord til hende. Jeg fortalte kun ganske roligt, at den ny præst havde besøgt mig, men at jeg skulle gøre mig færdig, så snart jeg kunne og så komme og hjælpe hende. Det gjorde hende blød, og det var mig, som om mit hjerte varmedes imod hende, og vi blev da snart gode venner igen. Og sådan går det, miss Grey; et mildt svar afvæbner vreden, men onde ord vækker nag og det ikke alene hos den, man taler med, men i ens eget hjerte."

"Meget sandt, Nancy, når vi blot altid kunne tænke på det."

"Ja, blot vi kunne!"

"Har mr. Weston besøgt Dem senere?"

"Ja, mange gange, og siden mine øjne er blevet så dårlige, har han siddet hos mig i halve timer og læst for mig, men De ved jo, han har andre folk at se til og andre ting at passe, Gud velsigne ham! – Og hvad var det ikke for en prædiken, han holdt den følgende søndag! Teksten var den: "Kommer hid alle I, som lider møje og er betyngede! Jeg vil give Eder hvile" – og så de to vers, som følger bagefter. De var der ikke, frøken, De var hos Deres familie – men det gjorde mig så lykkelig! Og nu finder jeg fornøjelse i at gøre små arbejder for mine naboer, således som et stakkels, halvblindt væsen kan gøre det, og de modtager dem af mig med venlighed, netop som han sagde forud. Ser De, frøken, nu strikker jeg på et par strømper – de er til Thomas Jackson. Det er en besynderlig gammel mand, og under høstarbejdet har vi ofte ligget i strid og somme tider endog været meget vrede på hinanden! Jeg tænkte derfor, at jeg ikke kunne gøre bedre end strikke ham et par varme strømper, og

siden jeg begyndte på dem, holder jeg meget mere af den gamle mand. Det er gået akkurat, som mr. Weston sagde."

"Det glæder mig, Nancy, at se Dem så lykkelig og så fornuftig ... Men nu må jeg gå; der bliver vist spurgt efter mig hjemme," sagde jeg, tog afsked med hende og fjernede mig med det løfte at komme igen, så snart jeg fik tid, og med en næsten lige så lykkelig følelse som den, der opfyldte hende.

En anden gang gik jeg til en fattig arbejder, der lå i tæringens sidste stadium, for at læse for ham i Bibelen. De unge damer havde besøgt ham og ladet sig, Gud ved hvorfor, bevæge til at læse for ham, men det var dem for besværligt, og de bad derfor mig om at gøre det i deres sted. Jeg gik beredvilligt derhen og hørte også her mr. Westons ros såvel af den syge selv som af hans kone. Den første sagde mig, at han øste stor trøst og nytte af den ny kapellans besøg, der var en ganske anden mand end mr. Hatfield, og som ofte kom til ham. Mr. Hatfield havde også besøgt ham nu og da i den senere tid, men altid forlangt, at døren skulle stå åben for at lade frisk luft komme ind uden at tage i betænkning, hvor skadeligt dette måtte være for den syge, og efter at han havde slået sin bønnebog op og i største hast læst et pat bønner for den syge, var han straks løbet sin vej igen undtagen et par gange, da han blev for at gøre den bekymrede kone hårde bebrejdelser eller komme med letsindige, for ikke at sige hjerteløse bemærkninger, der snarere forøgede end formindskede det lidende pars sorg.

"Derimod," fortsatte manden, "beder mr. Weston med mig på en ganske anden måde, og taler så venligt til mig som nogen og læser ofte for mig og sidder hos mig ligesom en broder."

"Ja, det er sandt!" udbrød konen. "Og for henved tre uger siden så han, hvordan den stakkels Jim sitrede af kulde, og hvilken ussel varme der var og spurgte, om vort kulforråd ikke næsten var opbrugt. Jeg svarede jo, og at vi ikke vidste, hvor vi skulle få mere fra – men jeg tænkte langt fra på, at han ville hjælpe os. Men næste dag sendte han os en hel sæk fuld af kul, og siden har vi haft en god ild i kaminen, som er et stort gode i denne strenge vintertid. Men det er hans måde, miss Grey; kommer han ind i en fattig mands hus for at besøge syge, lægger han først mærke til, hvad de særlig behøver, og når han tror, at de ikke let kan anskaffe det selv, siger han intet, men skaffer det uden videre til veje. Det ville ikke enhver gøre, der har så lidt som han, for De må vide, han har intet andet at leve af, end hvad han får af pastoren, og det er såre lidt, siger man."

Jeg mindedes nu med en slags triumf, at den elskværdige frøken Murray havde kaldt ham et gement subjekt, fordi han gik med sølvur, og hans kjole ikke var ganske så ny og glinsende som mr. Hatfields.

Da jeg kom tilbage til Horton Lodge, følte jeg mig meget lykkelig og takkede Gud, fordi jeg nu dog havde noget, jeg kunne tænke på – noget, der kunne bringe afveksling i mit livs ensformighed – for jeg havde fra måned til måned, fra år til år, med undtagelse af de korte mellemrum, jeg var hjemme, ikke set en eneste skabning, jeg kunne åbne mit hjerte for eller tale til med håb om sympati eller blot med håb om at blive forstået, ikke en eneste, det skulle da være den stakkels Nancy Brown, jeg kunne nyde et eneste øjebliks virkelig selskabeligt samvær med, eller hvis underholdning egnede sig til at gøre mig bedre,

forstandigere eller lykkeligere end før, eller som kunne høste synderlig nytte af min – det havde jeg i det mindste ikke set.

Mit eneste selskab havde været uelskværdige børn og uvidende, letsindige piger, hvis trættende og martrende dårskaber ofte havde indgivet mig længsel efter uafbrudt ensomhed som en inderlig ønsket og højt skattet trøst.

Men at være indskrænket til et sådant selskab var såvel i sine umiddelbare virkninger som i de deraf fremspringende følger et stort onde. Udefra fik jeg ingen ny ideer eller bevægende tanker, og de, der opstod i mit indre, blev som oftest kvalt eller dømt til at hensygne og visne, fordi de ikke kunne trænge frem til lyset.

Det er kendt, at omgangen udøver en stor indflydelse på menneskenes ånd og sæder. De, hvis handlinger stadig står os for øje, hvis ord bestandig lyder i vore øren, bringer os naturligvis – selv mod vor vilje – lidt efter lidt umærkeligt til at handle og tale ligesom de. Jeg vil ikke tillade mig at bestemme, hvor vidt denne uimodståelige magt strækker sig, men hvis et civiliseret menneske blev dømt til at tilbringe ti-tolv år mellem vilde uden at besidde magt til at forbedre dem, tvivler jeg ikke om, at han jo mod slutningen af denne tid ville have antaget den samme vildhed. Og da jeg ikke kunne gøre mine unge elever bedre, frygtede jeg meget for, at de skulle forværre mig, lidt efter lidt neddrage mine følelser, vaner og evner i niveau med deres uden dog at meddele mig deres lette hjerte og muntre livlighed. Det forekom mig allerede, som om min forstand svækkedes, mit hjerte forstenedes, min sjæl trak sig sammen, og jeg sitrede af angst for, at min moralske iagttagelsesevne kunne dræbes, min sans for ret og uret

forstyrres, og alle mine bedre evner tilintetgøres under et sådant livs forgiftende indflydelse. Jordens grove dunster samlede sig om mig og tilhyllede min himmel, og deraf kom det, at mr. Weston endelig gik op for mig som en morgenstjerne på min horisont for at betage mig frygten for total formørkelse, og jeg glædede mig ved endelig at have en genstand for betragtningen, der stod over og ikke under mig.

Det glædede mig at se, at verden ikke blot bestod af Bloomfield'er, Murray'er, Ashby'er, Hatfield'er osv., og at den menneskelige fortræffelighed ikke blot var fantasi. Hører vi noget godt og intet ondt om et menneske, er det let og behageligt at forestille sig endnu mere – kort sagt, det er unyttigt at analysere alle mine tanker, men søndagen var nu for mig blevet en ejendommelig glædesdag – jeg havde vænnet mig så temmelig til vognens bagsæde, for jeg hørte og så ham gerne, om jeg end vidste, at han, hvad det ydre angik, ikke var smuk eller endog blot, hvad man kalder behagelig, men grim var han i alt fald heller ikke.

Af figur var han lidt – meget lidt over middelstørrelse, fuldkommen symmetrisk bygget, havde et bredt bryst og robuste former; hans ansigt ville andre have anset for at være for firkantet til at kunne kaldes smukt, men i mine øjne forrådte det karakterfasthed; hans mørkebrune hår var ikke så omhyggeligt kruset som mr. Hatfields, men lå glat over den brede, hvide pande; øjenbrynene var måske for buskede, men under deres mørke skygge strålede et ejendommeligt, kraftigt, brunt øje, som vel var noget dybtliggende, men stort, påfaldende klart og udtryksfuldt. Også ved munden lå karakter, noget, der forkyndte en dybt tænkende, fremadstræbende

mand, og når han smilede – men det vil jeg ikke tale om, for på den tid, dette foregik, havde jeg endnu ikke set hans smil, og hans almindelige udseende gav mig ingen idé om et oprømt sind eller om et individ, således som landsbybeboerne beskrev ham. Jeg havde allerede tidligt dannet mig min anskuelse om ham og var, trods miss Murrays indvendinger, fuldkommen overbevist om, at han var en mand med en udmærket forstand, fast tro og glødende fromhed, men streng karakter, og dertil fandt jeg, at der til hans øvrige gode egenskaber også kom sand menneskekærlighed og mild, fordomsfri venlighed. Denne opdagelse glædede mig så meget mere, som jeg ikke havde ventet den.

12. Regnen

Det næste besøg, jeg aflagde Nancy Brown, fandt sted i den anden uge af marts måned, for selv om jeg havde mange minutter til overs om dagen, kunne jeg dog kun sjældent betragte en time som udelukkende min egen, hvor alt var overladt til Mathildes og hendes søsters luner, og hvor der aldrig var tale om orden eller regelmæssighed. Jeg måtte komme øjeblikkelig, når der blev kaldt, for ikke alene mine elever og deres moder, men selv pigen ville have betragtet det som en stor forbrydelse, når hun var kommet hæsblæsende op og havde råbt:

"De skal straks komme ned i skolestuen, frøken – de unge damer *venter*!"

O, skrækkelige omstændighed! – at vente på sin guvernante!

Men denne gang var jeg så temmelig vis på at have et par timer for mig selv, for Mathilde gjorde sig i stand til at ride ud, og Rosalie klædte sig på til middag hos lady Ashby. Jeg benyttede altså lejligheden til at gå over til enkens hytte, hvor jeg fandt hende noget bekymret over sin kat, der ikke havde ladet sig se hele dagen. Jeg trøstede hende med alle de anekdoter, jeg kendte om kattes lyst til at strejfe omkring.

"Jeg er bange for skovløberne," sagde hun, "det er det eneste, jeg tænker på. Var de unge herrer hjemme, ville jeg have troet, de havde hidset hundene på det stakkels dyr og pint det som så mange andre fattige folks katte. Men det behøver jeg ikke at frygte for nu."

Nancys øjne havde bedret sig, men var dog endnu ingenlunde fuldstændig helbredte. Hun havde forsøgt at sy en søndagsskjorte til sin søn, men sagde mig, at hun kun sjældent kunne arbejde på den, så at det gik langsomt med den, skønt den, stakkels knøs trængte så hårdt til den. Jeg tilbød da at hjælpe hende, for jeg havde endnu tid nok til overs og behøvede ikke at gå hjem, førend det blev mørkt. Hun modtog tilbuddet med tak.

"Og De vil også være mig et kært selskab, frøken," sagde hun, "jeg føler mig en smule ensom uden min kat."

Men da jeg var færdig med læsningen og det halve af en søm, hvorved jeg benyttede Nancys store fingerbøl, som jeg havde tilpasset til min finger ved hjælp af lidt papir, trådte mr. Weston ind i stuen med den savnede kat på armen. Jeg så nu, at han kunne smile, og det såre behageligt.

"Jeg har vist Eder en tjeneste, Nancy," begyndte han, men fik nu først øje på mig og hilste med et let buk. (Jeg ville have været usynlig for mr. Hatfield og overhovedet for enhver anden herre i denne egn.) "Jeg har reddet Eders kat," fortsatte han, "af skovløbernes hænder eller rettere fra deres geværer."

"Det lønne Gud Dem for!" udbrød den taknemmelige gamle, grædende af glæde, da hun modtog sin yndling af hans arme.

"Pas på den," fortsatte han, "og lad den ikke komme kaninkolonien for nær, for vildtvogteren sværger på, at han vil skyde den, hvis han ser den igen. Han ville have gjort det i dag, hvis jeg ikke i tide havde afholdt ham fra det. Jeg tror, det regner, miss Grey," tilføjede han roligere, da han bemærkede, at jeg havde lagt mit arbejde bort og gjorde mine fik at gå, "lad

Dem ikke forstyrre af mig – jeg opholder mig ikke i to minutter."

"De bliver her begge, til regnen er forbi," sagde Nancy, idet hun ragede op i ilden og satte en anden stol ved siden af. "Her er plads for alle."

"Jeg takker, Nancy, jeg kan se bedre her," svarede jeg, idet jeg tog mit arbejde hen til vinduet, hvor hun havde den godhed at lade mig sidde uforstyrret, mens hun tog en børste for at børste kattehårene af Westons kjole, slog regnen af hans hat og gav katten dens aftensmad, mens hun lod munden løbe hele tiden. Snart takkede hun sin gejstlige ven for, hvad han havde gjort, snart undrede hun sig over, at katten kunne finde kaninhøjen og snart beklagede hun sig over de sandsynlige følger af denne opdagelse. Han hørte på hende med et roligt, godmodigt smil og satte sig endelig for at stille hende tilfreds, men gentog, at han ikke kunne blive ret længe.

"Jeg har et andet sted at besøge," sagde han, "og jeg ser" – han så hen til bogen på bordet – "at jeg ikke er ene om at læse for Eder."

"Nej, sir, miss Grey har været så god at læse et kapitel for mig, og nu hjælper hun mig med at sy en skjorte til Bill, men jeg er bange for, at hun fryser derhenne. Vil De ikke komme hen til ilden, frøken?"

"Nej, tak, Nancy, jeg kan godt holde varmen her, og jeg skal desuden gå, når regnen ophører."

"O, frøken, De sagde, De kunne blive, til det blev mørkt!" udbrød den snakkesyge gamle.

Mr. Weston tog sin hat.

"Nej, sir, jeg beder Dem, gå ikke, så længe det regner så stærkt."

"Men jeg er bange far, at det er mig, der afholder Deres gæst fra at komme hen til ilden."

"Nej, ingenlunde, mr. Weston," sagde jeg, i håb om, at der ikke kunne være noget ondt i en sådan usandhed.

"Nej, vist ikke," tilføjede Nancy, "vi har plads nok."

"Miss Grey," sagde han halvt i spøg, som om han holdt det for nødvendigt at lede samtalen hen på noget andet, lige meget om han havde noget andet at sige eller ej, "jeg ønsker, De vil udsone mig med herren, når De taler med ham. Han var til stede, da jeg frelste Nancys kat og syntes ikke at være rigtig tilfreds med det. Jeg sagde til ham, at jeg troede, han før kunne tåle at miste alle sine kaniner end hun sin kat – en dristig påstand, som han besvarede med nogle just ikke høflige talemåder, og jeg er bange for, at jeg replicerede noget heftigt."

"Du gode Gud, jeg håber dog, De ikke er kommet i uenighed med herren for min kats skyld. Han kan ikke lide, at man svarer ham."

"Det gør aldeles intet, Nancy. Jeg bryder mig virkelig ikke om det. Jeg har intet egentlig uhøfligt sagt, og mr. Murray må vel være vant til at bruge stærke ord, når han bliver lidt heftig?"

"Ja, sir, det er desværre sandt."

"Men nu må jeg virkelig gå; jeg har et hus at besøge, som ligger en hel mil herfra, og I ønsker vel ikke, Nancy, at jeg skal gå hjem igen i mørke? For resten er regnen næsten allerede forbi – altså farvel, Nancy – farvel, miss Grey!"

"Farvel, mr. Weston – men forlad Dem ikke på mig, hvis De vil slutte fred med mr. Murray, for jeg taler ikke med ham hele

året igennem."

"Ikke? Nå, så er der intet at gøre ved det," svarede han med klagende resignation, men tilføjede derpå med et ejendommeligt, halvt smil: "Det kan også være lige meget, mr. Murray har vel større årsag til at undskylde sig end jeg," og dermed forlod han huset.

Jeg blev ved at sy, så længe jeg kunne se og tog derpå afsked med Nancy, idet jeg afbrød de alt for overdrevne udtryk af hendes taknemmelighed med den forsikring, at jeg ikke havde gjort mere for hende, end hun ville have gjort for mig, hvis hun havde været i mit sted og jeg i hendes, og jeg ilede nu tilbage til Horton Lodge, hvor jeg ved min indtrædelse i skolestuen fandt tebordet overskyllet og Mathilde i det mest rasende lune.

"Miss Grey, hvor i alverden har De været henne? Jeg har allerede drukket te for en halv time siden og har selv måttet lave den og drikke den ganske alene. Det var ikke af vejen, om De kom tidligere hjem."

"Jeg har besøgt Nancy Brown; jeg troede ikke, De ville komme så snart tilbage."

"Jeg gad vide, hvor jeg skulle ride hen i den regn – det fordømte vejr kunne ærgre livet af en. Det brød løs, netop da jeg var i den skønneste galop! Og så komme hjem og ikke finde et menneske, der kunne lave teen! De ved jo, jeg kan ikke selv lave den, så den smager mig!"

"Jeg tænkte ikke på regnen," svarede jeg, (og det var virkelig heller ikke faldet mig ind, at den kunne drive hende hjem.)

"Nej, naturligvis. De var selv under tag og havde ingen tid til at tænke på andre mennesker."

Jeg bar hendes ukvindelige bebrejdelser med ligegyldighed, ja, selv med frejdighed, for jeg følte, at jeg havde gavnet Nancy Brown mere end skadet Mathilde, og måske bidrog også nogle andre tanker til at vedligeholde mit gode humør, give den kolde, bitre kop te velsmag og forlene det uordentlige bord, ja, selv Mathildes alt andet end elskværdige ansigt med en vis ynde. Hun begav sig dog snart til stalden og overlod mig til den rolige nydelse af mit ensomme måltid.

13. Nøgleblomsterne

Miss Murray gik nu hver søndag to gange i kirke, for hun sværmede i den grad for beundring, at hun ikke kunne tåle at lade en eneste lejlighed gå forbi til at høste den og var, hvor hun end viste sig, så vis på den, at der, hvad enten Harry Melton og mr. Green var til stede eller ikke, dog altid måtte være nogen, der ikke var ufølsom for hendes yndigheder.

Tillod vejret det, gik hun i almindelighed til fods hjem med sin søster – Mathilde, fordi det var hende forhadt at være indespærret i vognen, hun, fordi det var hende ubehageligt at sidde alene i den, og fordi hun morede sig bedre i det selskab, der oplivede den første mil af vejen lige til mr. Greens parkport, hvor privatvejen til Horton Lodge tog sin begyndelse, hvorimod landevejen lige ud førte til sir Hugh Meltons endnu mere fjerntliggende ejendom.

Der var altid udsigt til at blive ledsaget så langt enten af Harry Melton med eller uden miss Melton eller af mr. Green og hans søster og de gæster, der tilfældigvis var i besøg hos dem.

Om jeg skulle gå med de unge damer eller køre med deres forældre beroede udelukkende på disses vilje. Behagede det dem at tage mig med, så gik jeg. Ville de gå alene, af grunde, som de selv bedst kendte, så tog jeg plads i vognen.

Det var mig kærere at gå, men en vis modvilje imod at trænge mig på nogen, der ikke ønskede det, holdt mig ved disse og lignende lejligheder tilbage, og jeg spurgte aldrig om grunden til deres forskellige luner. Dette var unægtelig også det bedste;

for guvernanten sømmer det sig at være føjelig, men eleverne at tilfredsstille deres egen vilje.

Når jeg imidlertid gik til fods, var den første halvdel af vejen fra kirken mig gerne en stor plage. Da aldrig nogen af de omtalte herrer eller damer tog notits af mig, var det ubehageligt at gå ved siden af dem, som om jeg lyttede efter, hvad de talte om eller ønskede at blive holdt for en af dem. Faldt deres blik under konversationen tilfældigvis på mig, var det, som om de stirrede ud i det tomme rum, som om de enten ikke så mig eller ønskede, at det skulle se således ud.

Men lige så ubehageligt var det også at gå bagved, som om jeg selv erkendte min lavere stilling, for jeg holdt mig, sandt at sige, noget nær for lige så god som den bedste blandt dem og ønskede at lade dem vide, at jeg gjorde det og ingenlunde betragtede mig som et slet og ret tyende, der kendte sin stilling for godt til at gå ved siden af sådanne fine damer og herrer, selv om mine unge elever også tog mig med og nedlod sig til at tale med mig, så længe intet bedre selskab var til stede.

Jeg skammer mig næsten ved at tilstå det – men jeg gjorde mig ikke lidt umage for, når jeg gik ved siden af dem, at lade, som om jeg hverken agtede på eller brød mig om deres nærværelse, og som om jeg var ganske fordybet i mine egne tanker eller i beskuelsen af de mig omgivende genstande. Og når jeg blev tilbage, så var det en fugl eller et insekt, et træ eller en blomst, der havde tildraget sig min opmærksomhed, og efter at have betragtet disse genstande tilstrækkeligt fortsatte jeg min vej i al magelighed, indtil mine elever havde taget afsked med deres selskab og slog ind på den ensomme privatvej.

Jeg mindes endnu en af disse lejligheder. Det var en herlig eftermiddag i slutningen af marts. Mr. Green og hans søster havde sendt deres vogn tom tilbage for at nyde det klare solskin og den rene luft på hjemvejen sammen med deres gæster, kaptajn Dit og løjtnant Dat (to militære stråjunkere) samt frøknerne Murray, som naturligvis sluttede sig til dem.

Dette selskab var højst behageligt for Rosalie, men da det faldt betydelig mindre i min smag, blev jeg snart sejlet agterud og begyndte at botanisere i de grønne, knoppende hække og søge insekter, indtil mit selskab var kommet et langt stykke i forvejen, og jeg kunne høre lærkens sang.

Nu begyndte min menneskefjendtlige ånd at forsvinde under indflydelsen af den rene, milde luft og det varme solskin, men i dens sted opstod vemodige tanker om mine barneår og længsel efter svundne glæder eller efter en skøn fremtid.

Mens mit blik vandrede over de stejle, med græs og grønne planter dækkede jordvolde og de hække, der omkransede dem, længtes jeg efter en kendt blomst, der kunne minde mig om skovdalene eller de grønne bjergskråninger derhjemme – på den brune hede var der naturligvis ikke at tænke, en sådan opdagelse ville sikkert have lokket tårerne frem i mine øjne, men at græde var nu en af mine største nydelser.

Endelig opdagede jeg, højt oppe mellem de sammenslyngede nødder af et egetræ, tre nøgleblomster, der kiggede frem af deres skjul. Tårerne begyndte at rinde ved synet af dem, men blomsterne voksede så højt over mig, at jeg forgæves anstrengte mig for at plukke et par. Jeg kunne ikke nå dem, undtagen jeg klatrede op på jordvolden, hvor egetræet stod, og derfra blev jeg afskrækket ved lyden af skridt, som jeg i samme øjeblik hørte

bag ved mig. Jeg ville netop vende mig om, da jeg hørte de alvorlige, dybe toner af en bekendt stemme:

"Tillad mig at plukke dem til Dem, miss Grey!"

Blomsterne var øjeblikkelig plukkede og lå i min hånd. Det var naturligvis mr. Weston – hvem ville vel ellers have bekymret sig om *mig*!

Jeg takkede ham – varmt eller koldt, jeg ved det ikke, men så meget er vist, at jeg ikke udtrykte det halve af den taknemmelighed, jeg følte. Det var måske tåbeligt overhovedet at føle taknemmelighed, men det forekom mig i dette øjeblik, som om dette var et påfaldende bevis på hans godmodighed, en kærligheds gerning, som jeg ikke kunne gengælde, men sikkert aldrig glemme. Så lidt var jeg vant til at modtage sådanne høfligheder, så lidt var jeg forberedt på at se dem blive mig vist af noget menneske i halvtreds miles omkreds.

Men dette hindrede mig ikke fra at føle mig noget ubehagelig stemt i hans nærværelse, og jeg fulgte mine elever med langt hurtigere skridt end før, skønt jeg, hvis mr. Weston havde forstået vinket og ladet mig gå uden at sige et ord mere, måske ville have fortrudt det inden en halv time, men det gjorde han ikke. Den gang, jeg kaldte hurtig, var for ham den sædvanlige måde at gå på.

"Deres unge damer har nok forladt Dem," sagde han.

"Ja, de befinder sig i behageligere selskab."

"Så anstreng Dem ikke for at indhente dem."

Jeg gik langsommere, men fortrød det allerede i næste øjeblik. Min ledsager talte ikke, og der blev mig intet andet til overs end at tie, for jeg vidste ikke, hvad jeg skulle tale om og

frygtede for, at det gik ham ligeså. Endelig brød han pausen og spurgte mig, om jeg holdt af blomster.

"Ja, overordentlig," svarede jeg, "især de vilde."

"Jeg elsker også de vilde blomster," sagde han, "de andre har intet værd for mig, da der ingen særegne erindringer knytter sig til dem, måske med undtagelse af en eller to. Hvilke er Deres yndlingsblomster?"

"Nøgleblomster, klokkeblomster og hedeplanter."

"Ikke violer?"

"Nej, for til dem knytter sig, som De siger ingen særegne erindringer for mig. På højene og i dalene omkring min hjemstavn findes ingen vellugtende violer."

"Det må være en stor trøst for Dem at eje et hjem," bemærkede min ledsager efter en kort pause, "hvor fjernt det end er, og hvor sjældent De end kan besøge det, er det dog altid noget, De kan se hen til."

"Det er det i den grad, at jeg tror, jeg ikke kunne leve uden det," svarede jeg med en begejstring, som jeg øjeblikkelig fortrød, da jeg tænkte, det måtte klinge højst barnligt.

"Jo, det kunne De dog," sagde han med eftertænksomt smil. "De bånd, der knytter os til livet, er sejere, end De eller nogen kan forestille sig, som ikke har følt, hvor stærkt de kan strammes uden at briste. De kan være ulykkelig uden hjem, men selv *De* kan leve og ikke være så ulykkelig, som De antager. Det menneskelige hjerte er ligesom en gummiflaske; lidt får den til at udvide sig, og dog får meget den ikke til at revne. Det besidder, ligesom vort legemes lemmer, en i det boende livskraft, som styrker det imod udvortes vold. Ethvert slag, der ryster det, hærder det imod et efterfølgende, lige som uafbrudt

arbejde gør håndens hud tykkere og styrker dens muskler i stedet for at slide dem op, således at det hårdeste dagsarbejde, som ville krumme en damehånd, intet mærkbart indtryk efterlader på en hærdet sømands. Jeg taler til dels af egen erfaring. Der var en tid, da jeg tænkte ligesom De – i det mindste var jeg fuldkommen overbevist om, at hjemmet og kærligheden til det var det eneste, der gjorde livet udholdeligt, at tilværelsen uden dette ville være en byrde, som næppe kunne bæres, men nu har jeg intet hjem, med mindre De vil beære mine to lejede værelser i Horton med et så dyrebart navn, og det er endnu ikke et år siden, jeg mistede den sidste og dyrebareste af mine ungdomsvenner – og dog lever jeg ikke alene, men det fattes mig heller ikke på håb og trøst selv for dette liv, skønt jeg må tilstå, at jeg sjældent kan træde ind i en fattig hytte en aften og se beboerne samlet om deres varme, lyse arne, uden at der opstår en følelse næsten af misundelse over deres huslige lykke."

"De ved ikke, hvilken lykke der endnu er Dem forbeholdt," sagde jeg, "De har endnu næppe begyndt Deres livsbane."

"Den bedste lykke er allerede min," svarede han, "det er kraften og viljen til at være nyttig."

Vi nærmede os nu et led i hækken; det stod i forbindelse med en sti, som førte til et bondehus, hvor mr. Weston formodentlig agtede at gøre sig "nyttig", for her tog han afsked med mig og skred med sine sædvanlige faste, elastiske skridt hen ad stien, mens jeg blev alene tilbage og på min ensomme hjemvej tænkte over hans ord.

Jeg havde allerede tidligere hørt, at han havde mistet sin moder få måneder før sin ankomst til Horton; hun havde altså

været den sidste og dyrebareste af hans ungdomsvenner, og nu var han *hjemløs*.

Jeg ynkede ham af hjertet, jeg græd næsten af medfølelse, og dette forklarede mig den tankefulde skygge, der så ofte slørede hans pande og hos den gode miss Murray og hendes lige havde bragt ham i ry for at besidde en vranten og stædig karakter.

Men – tænkte jeg – han er ikke så ulykkelig, som jeg ville være med de samme savn; han fører et virksomt liv, og foran ham ligger en vid mark til nyttige anstrengelser. Han kan *erhverve* sig venner – når han vil, kan han også skaffe sig et hjem; han vil det uden tvivl også en gang, og Gud give, at de, der deler dette hjem med ham, må være hans valg værdige og gøre ham lykkelig og forskønne hans arne, som han fortjener det! Og hvor kosteligt ville det ikke også være – Men lige meget, hvad jeg tænkte.

Jeg påbegyndte denne fortælling i den hensigt intet at skjule, for at den, der læser den, kan finde en medskabnings hjerte liggende åbnet for sig; men vi har undertiden tanker, som alle Himlens engle kan se – men ikke vore medmennesker – selv ikke de bedste og klogeste af dem.

Familien Green havde nu begivet sig hjem, og mine elever var slået ind på privatvejen; jeg skyndte mig efter dem. Jeg fandt begge pigerne i ivrig samtale om de to unge officerers fortrin; men da Rosalie så mig, afbrød hun sig selv midt i en sætning og udbrød med ondskabsfuld glæde:

"Oho, miss Grey, kommer De dog endelig? Det er intet under, at De er blevet så længe borte, og at De altid træder så djærvt i skranken for mr. Weston, når jeg rakker ham ned – ej, ej, jeg ser nu godt, hvordan det forholder sig!"

"Tal dog ikke så tåbeligt, miss Murray," svarede jeg med et forsøg på at le. "De ved, at sligt nonsens intet indtryk gør på mig."

Men hun vedblev at sladre i samme retning, og hendes søster stod hende bi med så mange improviserede ideer af samme slags, at jeg til sidst tabte tålmodigheden og holdt det for nødvendigt at sige noget til min retfærdiggørelse.

"Hvad det dog er for noget passiar!" udbrød jeg. "Om nu mr. Westons vej lå nogle skridt i samme retning som min, og han tillod sig at veksle nogle ord med mig i forbigående, ligger der dog intet mærkeligt i det; jeg forsikrer Dem, jeg har aldrig talt mere end en eneste gang med ham før."

"Hvor? Hvor? Og når?" råbte de hastigt.

"I Nancys hytte."

"Ah, så dér har De truffet ham?" sagde Rosalie med en triumferende latter. "Nu ved jeg, Mathilde, hvorfor hun så gerne besøger Nancy Brown – det er blot for at kokettere med mr. Weston."

"Det lønner virkelig ikke umagen at sige Dem imod! Jeg har set ham der en eneste gang, siger jeg Dem, og hvorledes skulle jeg have vidst, at han ville komme?"

Hvor ærgerlig jeg end var over deres tåbelige lystighed og drilagtige beskyldninger, varede min uro dog ikke længe. Da de havde lét sig trætte, begyndte de atter at tale om kaptajnen og løjtnanten, og mens de stredes om dem begge og gjorde deres bemærkninger, fortog min harme sig snart. Jeg glemte årsagen til den og fæstede tankerne på en behageligere genstand.

Således gik vi op igennem parken og trådte ind i huset, og da jeg begav mig til mit værelse, havde jeg kun en tanke – mit

hjerte var fyldt til randen af et eneste inderligt ønske. Næppe var jeg kommet ind og havde drejet nøglen om, før jeg faldt på knæ og opsendte en andægtig, men ikke lidenskabelig bøn til Himlen.

"Din vilje ske!" bestræbte jeg mig for at sige, men – "dog, Fader, for dig er intet umuligt, og måske er det din vilje," fulgte straks efter. "For dette ønske, denne bøn, ville de fleste mænd så vel som kvinder foragte mig – men Fader, *du* vil *ikke* foragte mig!" sagde jeg og følte, at det var sandt. Det forekom mig, som om jeg bad lige så inderligt for en andens vel som for mit eget – ja, at dette var hovedgenstanden for mine ønsker.

Jeg bedrog måske mig selv, men denne idé gav mig fortrøstning til at bede og håb om, at jeg ikke havde bedt forgæves.

Hvad nøgleblomsterne angik, beholdt jeg to af dem i et glas i mit værelse, indtil de var fuldkommen visnet og blev kastet bort af pigen, da hun gjorde rent. Den tredje gemte jeg mellem bladene i min bibel – jeg har den endnu og vil beholde den til min dødsdag.

14. Pastoren

Den følgende dag var lige så smuk som den foregående. Efter at Mathilde var galoperet igennem et par unyttige lektier og havde trommet en times tid på klaveret, yderst forbitret på mig og sin moder, forbi denne ikke ville bevilge hende en feriedag, begav hun sig til sine yndlingssteder – staldene og hundehusene Miss Murray var gået ud at spadsere med den nyeste roman i hånden, og jeg satte mig ned i skolestuen for at fuldende et maleri i vandfarve, som jeg havde lovet hende, og som hun forlangte færdigt inden aften.

Ved mine fødder lå en lille brun rottehund. Den tilhørte Mathilde, men hun hadede dyret og havde til hensigt at sælge det, idet hun påstod, det var forvænt. Det var virkelig en udmærket hund i sit fag, men hun sagde, den duede ikke og havde ikke en gang så megen forstand, at den kunne kende sin herskerinde. Hun havde nemlig købt den som ganske lille og i begyndelsen forlangt, at ingen anden end hun måtte røre ved den, men lidt efter lidt var hun blevet træt af den hjælpeløse hvalp, der gjorde hende så meget besvær, og opfyldte derfor gerne min bøn om, at jeg måtte tage mig af den. Ved at pleje den lille skabning omhyggeligt, til den blev udvokset, havde jeg naturligvis vundet dens forkærlighed – en løn, som jeg skattede højt, og som rigeligt ville have opvejet al den møje, jeg havde haft, hvis den stakkels "Snap"s taknemmelighed ikke mangen gang havde udsat den for onde ord, spark og prygl af dens ejerinde, og hvis den som en følge deraf ikke havde stået i fare

for at blive solgt eller givet bort til en rå, hårdhjertet herre. Men hvad kunne jeg gøre? Jeg kunne ikke behandle hunden grusomt og dermed gøre mig forhadt af den, og hun ville ikke sikre sig dens venskab ved en god behandling.

Mens jeg sad der og arbejdede på min tegning, trådte mrs. Murray ilsomt ind i stuen.

"Miss Grey," sagde hun, "min Gud, hvor kan De sysle med Deres tegninger på en dag som denne?" (Hun troede, jeg gjorde det for min egen fornøjelse.) "Det undrer mig, at De ikke tager Deres hat på og går ud med de unge damer."

"Jeg tror, miss Murray læser, frue, og miss Mathilde morer sig med sine hunde."

"Hvis De forsøgte at underholde miss Mathilde noget mere, tror jeg ikke, hun ville *nødes* til at søge så megen adspredelse, som hun gør i hundes, hestes og staldkarles selskab, og hvis De var noget mere munter og omgængelig, ville miss Murray ikke spadsere ud så ofte med sin bog i hånden. Dog, jeg vil ikke fornærme Dem," tilføjede hun, da hun formodentlig så, at mit ansigt flammede, og mine hænder rystede af harme, "jeg beder Dem, gør Dem umage for at vænne Dem af med den ømfindtlighed, ellers kan man ikke tale et ord med Dem. Og sig mig, om De ved, hvorfor Rosalie er gået ud, og hvorfor hun holder så meget af ensomhed."

"Hun siger, hun vil være alene, når hun har en ny bog at læse."

"Men hvorfor kan hun ikke læse i parken eller haven? Hvorfor går hun altid ud i markerne og mellem hækkene, og hvoraf kommer det, at mr. Hatfield altid opsøger hende der? Sidste uge sagde hun, at han var redet i skridtgang ved siden af hende lige fra landevejen hertil, og nu er jeg overbevist om, at det var

ham, som jeg fra mit toiletværelse så løbe så hurtigt forbi parkporten ud på engene, hvor hun spadserer så ofte. Hav den godhed at gå ud og se, om han er der og mind hende mildt om, at det ikke sømmer sig for en ung dame af hendes stand og udsigter at strejfe omkring på denne måde og udsætte sig for enhvers opmærksomhed, der finder på at tiltale hende som en anden fattig, forsømt pige, som ingen park har at gå og spadsere i og ingen venner til at tage sig af hende. Og sig hende, at hendes fader ville blive meget fortørnet, hvis han vidste, at mr. Hatfield behandler hende på den fortrolige måde, som jeg er bange for, han gør. Og – o, hvis De – hvis *nogen* guvernante blot viste halvdelen af en moders årvågenhed, halvdelen af en moders ængstelige omhu, så ville jeg blive forskånet for denne uro, og De ville straks indse, hvor nødvendigt det er at holde øje med hende og gøre hende Deres selskab behageligt … nå, gå kun, gå – vi har ingen tid at spilde," tilføjede hun, da hun så, at jeg havde lagt mine tegnematerialier bort og i døren ventede på slutningen af hendes tale.

Jeg fandt, som hun havde formodet, miss Murray på hendes yndlingsplads uden for parken og desværre ikke alene, for mr. Hatfields høje skikkelse slentrede langsomt ved siden af hende.

Nu vidste jeg virkelig ikke, hvad jeg skulle gøre. Det var min pligt at afbryde denne tête-à-tête, men hvorledes skulle det ske?

Mr. Hatfield kunne ikke fordrives af en så ubetydelig person som mig, og at stille mig på miss Murrays anden side og påtvinge hende mit ukærkomne selskab uden at tage notits af hendes ledsager var en uhøflighed, jeg ikke kunne gøre mig skyldig i. Men lige så lidt havde jeg mod til at råbe til hende i en afstand, at hendes nærværelse ønskedes et andet sted. Jeg slog

derfor ind på middelvejen, nemlig at gå dem begge i møde med langsomme, men faste skridt, skride dem forbi, hvis mit komme ikke forjog elskeren og i forbigående sige til miss Murray, at hendes moder havde spurgt efter hende.

Hun så virkelig henrivende ud, således som hun der vandrede langsomt under de store kastanjetræer, som strakte deres lange grene ud over markhegnet.

I den ene hånd holdt hun sin lukkede bog og i den anden en smuk myrtekvist, der tjente hende til legetøj – hendes lyse lokker trængte yppigt frem under hatten og blev sat i let bevægelse af vinden. Hendes kinder blussede af tilfredsstillet forfængelighed, og hendes smilende blå øjne fæstede sig snart med et skælmsk udtryk på hendes tilbeder, snart på myrtekvisten. "Snap" løb foran mig og afbrød hende midt i et spøgende svar, idet den tog fat med tænderne i hendes kjole og rev stærkt i den, indtil mr. Hatfield gav den et så voldsomt slag i hovedet med sin stok, at den, til stor moro for Hans Velærværdighed, løb hylende tilbage til mig.

Men da han så mig så nær, troede han formodentlig, at det var på tide at fjerne sig, og idet jeg bukkede mig for at kærtegne hunden med iøjnefaldende medlidenhed for at vise ham, hvor meget jeg misbilligede hans strenghed, hørte jeg ham sige:

"Hvornår vil jeg se Dem igen, miss Murray?"

"Formodentlig i kirken," svarede hun, "hvis De ikke forinden skulle komme denne vej i Deres forretningsanliggender netop i samme øjeblik, hvor jeg tilfældigvis spadserer her forbi."

"Jeg ville stadig kunne indrette det således, at jeg fik forretninger ad denne kant, hvis jeg nøje vidste, hvornår og hvor jeg kunne møde Dem."

"Men det kan jeg virkelig ikke bestemme, selv om jeg ville, for jeg er så lunefuld, at jeg i dag umuligt kan sige, hvad jeg vil gøre i morgen."

"Så giv mig denne til trøst i mellemtiden," sagde han halvt spøgende og halvt i alvor, idet han strakte hånden ud efter myrtekvisten.

"Nej, det vil jeg ikke."

"Jeg beder Dem, gør det, ellers bliver jeg det ulykkeligste menneske på jorden. De kan ikke være så grusom at nægte mig en så let tilstået og dog så højt skattet gunst," tilføjede han så lidenskabeligt, som om hans liv beroede på det.

Nu befandt jeg mig kun få skridt fra dem og ventede utålmodigt på, at han skulle gå.

"Nå, så tag den da, og så farvel," sagde Rosalie.

Han modtog gaven med strålende øjne, mumlede noget, hun rødmede og slog med nakken over, men med et smil, der beviste, at hendes harme kun var fremhyklet – og fjernede sig så med en høflig hilsen.

"Har De nogen sinde set sådan en mand, miss Grey?" spurgte hun og vendte sig mod mig. "Jeg er så *glad* over, at De kom! Jeg var færdig at tro, at jeg aldrig ville blive ham kvit, og jeg var så gruelig bange for, at fader skulle se ham!"

"Har han været længe hos Dem?"

"Nej, ikke længe, men han er yderst impertinent, og han lusker altid her omkring og påstår, at det er hans forretninger eller gejstlige kaldspligter, der fordrer hans nærværelse på denne kant, men det er mig, han løber efter, for han farer lige løs på mig, hvor som helst han ser mig."

"Deres moder mener, at De ikke burde gå længere end i parken eller haven uden at være ledsaget af en diskret duenna som mig, for at de pågældende kan holde sig i tilbørlig afstand. Hun så mr. Hatfield ile forbi parkporten og sendte mig øjeblikkelig ud med befaling til at opsøge Dem, advare Dem og –"

"O, mama er så kedelig! Som om jeg ikke kunne tage vare på mig selv! Hun har flere gange drillet mig med mr. Hatfield, og jeg har svaret hende, at hun kan stole på mig – at jeg aldrig glemmer min rang og min stand, selv for den mest underholdende mands skyld, der findes i England. Jeg ville ønske, han ville knæle for mig i morgen og bønfalde mig om at blive hans kone, blot for at jeg kunne vise mama, hvor meget hun tager fejl, når hun tror, at jeg nogen sinde – Gud, hvor det ærgrer mig, at nogen kan anse mig for tåbelig nok til at *forelske* mig – det stemmer jo slet ikke med en dames værdighed! – Kærlighed! Jeg afskyr det ord! – Og anvendt på et medlem af vor familie anser jeg det for en virkelig skam! Det er muligt, at jeg kunne fatte en vis forkærlighed for en mand, men ingenlunde for en som den fattige mr. Hatfield, der ikke har syv hundrede pund i indtægt om året. Jeg taler gerne med ham, fordi han er vittig og underholdende – jeg ville ønske, sir Thomas Ashby blot var det halvt så meget – desuden må jeg dog have *nogen*, jeg kan kokettere med. Når vi tager ud, lader mama mig ikke kokettere med andre end sir Thomas, hvis han er til stede, og er han det ikke, må jeg forholde mig alvorlig og tilbageholdende mod alle andre, for at ingen skal gå hen og hviske ham i øret, at jeg er forlovet med en anden, eller, hvad der er endnu sandsynligere, for at hans afskyelige, gamle

moder ikke skal få den idé, at jeg ikke vil blive en passende kone for hendes fortræffelige hr. søn, som om denne søn ikke var det største æsel i kristenheden, og som om en tålelig god kone ikke var en hel verden for god til ham."

"Forholder det sig virkelig således, miss Murray? Og ved Deres mama det og ønsker dog, at De skal ægte ham?"

"Naturligvis. Hun ved mere til hans disfavør end jeg, men hun skjuler det for mig for ikke at fratage mig modet, da hun ikke ved, hvor lidt jeg bryder mig om slige ting. Det kommer virkelig ikke så meget an på det; hvis han først bliver gift, bliver han nok ordentlig, som mama siger, og *alverden* ved jo, at en omvendt vellystning bliver den bedste ægtemand. Jeg ville blot ønske, at han ikke var så grim, det er det hele, jeg tænker om den sag, men her i egnen er intet valg, og mama vil jo ikke have, vi må tage til London."

"Men jeg skulle tro, at mr. Hatfield ville være langt bedre –"

"Det ville han også, hvis han ejede Ashby Park, det er der ingen tvivl om, men jeg *må* have Ashby Park, hvem der så også deler den med mig."

"Men mr. Hatfield tror, De har ham kær, og De tænker ikke, hvor bittert han vil føle sig skuffet, når han finder, at han har taget fejl."

"Nej, det vil være en passende straf for den ugenerthed, hvormed han *vover* at tro, jeg kan elske ham. Intet ville more mig mere end at rive ham sløret fra øjnene."

"Jo før De gør det, desto bedre."

"Nej – jeg siger Dem jo, jeg lader mig gerne underholde af ham. For resten tror han virkelig ikke, at jeg elsker ham. Det tager jeg mig vel i agt for. De ved ikke, hvor klogt jeg går til

værks; han tror måske, han kan *bevæge* mig til at elske ham, og det er derfor, jeg vil straffe ham, som han fortjener det."

"Giv De ham blot ikke for megen grund til denne tro, mere vil jeg ikke sige," svarede jeg.

Men alle mine formaninger var forgæves.

Den eneste følge af dem var den, at hun blev varsommere med at betro mig sine ønsker og tanker. Hun talte ikke med mig om præsten mere, men jeg kunne se, at hendes tanker, om end ikke hendes hjerte, bestandig beskæftigede sig med ham, og at hun ønskede at få en sammenkomst med ham endnu en gang, for skønt jeg en tid lang, ifølge moderens ønske, ledsagede hende på hendes spadsereture, fortsatte hun dog stadig at opsøge de hække og marker, der lå nærmest ved landevejen, og hvad enten hun talte med mig eller læste i den bog, hun holdt i hånden, blev hun dog stadig stående for at se sig om eller spejde ned ad vejen, som om hun ventede nogen, og travede en rytter forbi, kunne jeg af hendes ubarmhjertige dadel over den stakkels mand, hvem det nu end var, tydeligt nok se, at hun hadede ham, fordi han *ikke* var mr. Hatfield.

Hun må dog vist, tænkte jeg, ikke være så ligegyldig imod ham, som hun selv tror, eller vil at andre skal tro, og hendes moders bekymring er ikke så aldeles ugrundet, som hun påstår!

Tre dage forløb, uden at han havde vist sig. Da vi om eftermiddagen på den fjerde dag spadserede hen over engen ved parkhegnet og læste hver i sin bog – for jeg sørgede altid for at have noget, jeg kunne beskæftige mig med, når hun ikke forlangte, jeg skulle tale med hende – afbrød hun pludselig min læsning med det udråb:

"O, miss Grey, vil De ikke være så god at besøge Mark Wood og bringe hans kone en halv krone fra mig? Jeg skulle allerede have givet eller sendt hende pengene for fjorten dage siden, men jeg har ganske glemt det. Der!" sagde hun hastigt og kastede sin pung hen til mig. "Gør Dem ingen ulejlighed med at søge pengene ud, men tag pungen med Dem og giv af den, hvad De vil! Jeg ville nok gå med, men jeg må først have denne bog læst færdig – senere, når jeg et færdig, træffer jeg sammen med Dem, skynd Dem – dog, vent! Ville det ikke være bedst, om De læste lidt for ham? Løb hjem og tag en god bog med – det er lige meget, hvilken De vælger!"

Jeg gjorde, hvad der blev forlangt af mig, men da hendes hastige væsen og det pludselige i opfordringen vakte min mistanke, så jeg mig endnu en gang tilbage, inden jeg forlod engen og fik øje på mr. Hatfield, som var i begreb med at betræde den. Ved at lade mig gå hjem først og hente en bog havde hun forhindret mig fra at møde ham.

Nå, der sker da ingen større skade, tænkte jeg. Den stakkels Mark vil glæde sig over den halve krone og måske også over den gode bog, og hvis præsten stjæler Rosalies hjerte, vil det blot tjene til at nedstemme hendes hovmod lidt. Og ægter de hinanden, redder det hende fra en endnu værre skæbne; hun vil blive ham en lige så god kone, som han vil blive hende en god mand!

Mark Wood var den svindsottige husmand, jeg tidligere har omtalt. Han nærmede sig nu sin opløsning med stærke skridt. Miss Murray fik virkelig for sin gavmildheds skyld hans velsignelse, inden han døde, for om den halve krone end ikke

kunne gavne ham synderlig nu, glædede han sig over den for sin kones skyld, der snart skulle stå alene i verden.

Efter at jeg havde siddet hos ham nogle minutter og til hans trøst og opbyggelse læst både for ham og hans nedbøjede kone, forlod jeg dem, men var endnu ikke kommet et halvtreds skridt derfra, da jeg fik øje på mr. Weston, der efter retningen af hans gang at dømme agtede sig til samme hus.

Han hilste på sin sædvanlige, utvungne måde, blev stående for at erkyndige sig om den syges og hans families tilstand, tog med en slags ubevidst, broderlig ligegyldighed for ceremoniellets fordringer bogen, jeg havde læst af, ud af min hånd, bladede i den, gjorde nogle korte, men forstandige bemærkninger og gav mig den igen. Derpå talte han lidt om en stakkels patient, han nylig havde besøgt, sagde nogle ord om Nancy Brown og om min lille ven, rottehunden, der sprang omkring ved hans fødder og fjernede sig endelig med nogle bemærkninger om vejret.

Jeg har undladt at gengive hans ord, fordi jeg ikke tror, de kan interessere læseren i den samme grad som mig, og ikke fordi jeg har glemt dem. Nej, jeg husker dem tydeligt, for i løbet af den dag og mange senere dage tænkte jeg ofte over dem og mindedes hvert tonefald i hans dybe, klare stemme, hvert blik af hans skarpe, brune øje og hvert glimt af hans behagelige, men kun alt for flygtige smil.

Mens jeg gik hen ad vejen, lykkelig i mit indre og glad over alt, hvad der omgav mig, kom miss Murray ilende mig i møde. Hendes elastiske skridt, hendes flammende kinder og strålende smil beviste, at også hun var lykkelig på sin vis.

Hun løb lige hen til mig, stak sin arm under min og begyndte, uden at vente til hun fik vejret:

"Nå, miss Grey. De må føle Dem smigret af den ære, jeg viser Dem, for jeg kommer for at meddele Dem min nyhed, førend jeg har sagt et ord om det til noget menneske på jorden."

"Hvad er det da?"

"O, hvilken nyhed! For det første må De vide, at mr. Hatfield mødte mig, netop som De var gået. Jeg var så bange for, at mama skulle se ham! Men De indser, jeg kunne ikke kalde Dem tilbage, og – o, Himmel, jeg kan ikke fortælle Dem alt nu, for jeg ser, Mathilde er inde i parken, og hende må jeg straks åbenbare min hemmelighed. Hatfield var usædvanlig dristig – galant og kælen over al beskrivelse – i det mindste gjorde han sig umage for at være det, men det lykkedes ham ikke godt, fordi det ikke passer til hans karakter. Jeg skal en anden gang fortælle Dem alt, hvad han sagde."

"Men hvad sagde *De*? – Det interesserer mig mere."

"Det skal jeg også fortælle Dem en anden gang. Jeg var tilfældigvis netop i et meget godt lune, men tog mig dog vel i agt for at kompromittere mig, skønt jeg viste mig oprømt og nådig nok. Men det indbildske menneske fortolkede min elskværdighed på sin egen måde og stolede så fast på min overbærenhed, at han virkelig – skulle De vel tro det? – rent ud friede til mig!"

"Og De?"

"Jeg rettede mig stolt i vejret, udtrykte med den største koldblodighed min forbavselse over det og håbede, at han intet havde set i min opførsel, der kunne retfærdiggøre hans forventninger. De skulle blot have set, hvor lang hans blev i

ansigtet. Han blev ganske hvid. Jeg forsikrede ham, at jeg satte megen pris på ham, men ikke kunne indlade mig på hans tilbud, og at mine forældre, selv om jeg gjorde det, aldrig ville give deres samtykke til det!"

"Men hvis de *gav* deres samtykke," sagde han, "ville Deres da blive mig nægtet?"

"Ganske vist, mr. Hatfield," svarede jeg med en rolig bestemthed, der gjorde ende på alle hans forhåbninger. De skulle blot have set, hvor forfærdelig nedslået, hvor ydmyget han blev, da han så sine forventninger skuffet – jeg følte virkelig selv næsten medlidenhed med ham.

Han gjorde imidlertid et nyt fortvivlet forsøg.

Efter en temmelig lang pause, hvor han kæmpede med sig selv for at genvinde sin rolighed og jeg for at bevare min alvor – for jeg havde den største lyst til at le højt – sagde han med et tvungent smil:

"Men sig mig oprigtigt, miss Murray, om De også ville sige nej, hvis jeg besad sir Hugh Meltons rigdomme eller havde hans ældste søns udsigter? Svar mig på Deres samvittighed og ære."

"Ja," sagde jeg, "det ville ikke gøre den mindste forskel i mine øjne."

Det var en stor løgn, men han pukkede endnu tilsyneladende så meget på sine indtagende egenskaber, at jeg ikke ville lade så meget som sten på sten tilbage af hans prætensioner. Han så mig lige i ansigtet, men jeg bevarede min alvor så godt, at han ikke kunne forestille sig andet, end at jeg talte sandhed.

"Så er vel alt ude?" sagde han med et blik, som om han ville briste på stedet af ærgrelse og fortvivlelse. Men han var ikke blot bedrøvet, han var også vred. Han led usigeligt, og jeg, den

ubarmhjertige årsag til det, var så uigennemtrængelig for hans blikkes og ords artilleri, at han vel måtte føle sig forbitret.

"Det havde jeg virkelig ikke ventet, miss Murray," begyndte han igen. "Jeg kunne sige noget om Deres tidligere opførsel og de forhåbninger, De har ladet mig nære, men jeg afholder mig fra det under den betingelse –"

"Ingen betingelser, mr. Hatfield," afbrød jeg ham, virkelig opbragt over hans frækhed.

"Så lad mig bede om det som en gunst," sagde han med sænket stemme og i en mere beskeden tone, "lad Dem bevæge til ikke at omtale dette for noget menneske. Vil De tie, behøver ingen af os at frygte for ubehageligheder – jeg mener, ikke for andre end dem, der er uundgåelige. Jeg vil bestræbe mig for at beholde mine følelser for mig selv, hvis jeg ikke kan kvæle dem; jeg vil søge at tilgive årsagen til mine lidelser, hvis jeg ikke kan glemme den. Jeg vil ikke antage, at De ved, miss Murray, hvor dybt De har krænket mig – jeg ønsker ikke, De skal vide det, men hvis De, foruden det onde, De allerede har tilføjet mig – tilgiv, men det har De, hvad enten det nu er sket med eller imod Deres vilje – hvis De skulle forværre det ved at offentliggøre eller overhovedet omtale dette ulykkelige anliggende, så vil De finde, at også jeg kan tale, og har De end forsmået min kærlighed, så vil De dog næppe forsmå min –"

Han holdt inde og bed sig i sine blodløse læber og så så frygtelig rasende ud, at jeg ordentlig blev bange. Min stolthed holdt mig dog oprejst, og jeg svarede med ringeagt:

"Jeg ved ikke, hvilken bevæggrund De tilskriver mig, når De mener, jeg kunne tale til nogen om denne sag, mr. Hatfield, men var jeg tilbøjelig til at gøre det, så ville De ikke afskrække

mig ved trusler, og det sømmer sig næppe for en gentleman at forsøge det."

"Tilgiv mig, miss Murray," svarede han, "jeg har elsket Dem så inderligt. Jeg tilbeder Dem endnu så meget, at jeg ikke gerne ville fornærme Dem, men lige så vist som det er, at jeg aldrig har elsket nogen kvinde og aldrig vil *kunne* elske nogen således som Dem, lige så vist er det, at jeg heller aldrig er blevet således behandlet af et kvindeligt væsen før. Jeg har tvært imod fundet, at Deres køn var det mildeste, bedste og frommeste af alt, hvad Gud har skabt." (Tænk blot, det kunne den indbildske nar sige til mig!) "Og den ny og hårde lære, De har givet mig i dag og det bitre ved at blive skuffet af det eneste menneske, mit livs lykke beror på, må undskylde, at jeg tilsyneladende et bitter. Er min nærværelse Dem ubehagelig, miss Murray," fortsatte han, for jeg så mig omkring for at vise, hvor lidt jeg brød mig om ham, hvorfor han formodentlig tænkte, at jeg var træt af ham, "er min nærværelse Dem ubehagelig, miss Murray, så behøver De blot at tilstå mig den villighed, jeg taler om, og jeg skal straks forlade Dem. Der gives mange damer – nogle endog her i sognet – som med glæde ville modtage, hvad De træder så foragteligt under fode, og som naturligvis ville hade en person, hvis uovertræffelige skønhed har bevæget mit hjerte til frafald fra dem og gjort mig blind for deres yndigheder, og en eneste hentydning af mig til sandheden ville være tilstrækkelig til at bringe Dem i et så ufordelagtigt rygte, at det alvorligt ville skade deres udsigter hos en anden, som De eller Deres mama måske ønsker at fange i Deres garn."

"Hvad mener De, sir?"

"Jeg mener, at denne historie fra begyndelse til ende forekommer mig som et eksempel på himmelråbende koketteri, for at betegne det med et mildt ord, kort sagt, som et tilfælde, De just ikke ville holde af at lade verden blive kendt med – og mindst med de tilsætninger og overdrivelser, som Deres rivalinder kun alt for gerne ville pynte det med, hvis jeg gav dem nøglen til det. Men jeg lover Dem ved min ære som gentleman, at ikke et ord, ikke en stavelse, som kan volde Dem skade, skal komme over mine læber, hvis De blot –"

"Jeg vil ikke tale om det," afbrød jeg. "De kan forlade Dem på min tavshed, hvis det kan være Dem nogen trøst."

"De lover det?"

"Ja," svarede jeg, for nu længtes jeg efter at blive ham kvit.

"Så lev vel!" sagde han i en klagende, ynkelig tone og med et blik, hvori stoltheden forgæves kæmpede med fortvivlelsen. Han vendte sig bort og fjernede sig, uden tvivl for at skynde sig hjem og lukke sig inde i sit studereværelse og græde – hvis han ikke brister i gråd, inden han når så langt."

"Men De har allerede brudt Deres løfte," sagde jeg, forfærdet over dette forræderi.

"O, kun til Dem. Jeg ved, at De ikke vil tale om det!"

"Det vil jeg vel ikke, men De siger, at De vil fortælle det til Deres søster, og hun vil øjeblikkelig betro det til Deres brødre, når de kommer hjem og til miss Brown, hvis De ikke selv siger det til hende, og Brown vil gøre det kendt i hele egnen eller dog sørge for, at det bliver kendt."

"Nej, det vil hun ikke – vi vil slet ikke sige det til hende, med mindre hun lover os den dybeste tavshed."

"Men hvorledes kan De vente, at hun skal holde sit løfte bedre end hendes herskerinde?"

"Nå, så skal hun sket ikke erfare det," sagde miss Murray stødt. "Men mama vil jeg naturligvis betro det hele, og det er netop det, det volder mig så megen glæde. Jeg vil nu kunne overbevise hende om, hvor ubegrundede hendes beskyldninger var."

"Det var altså *det*! Jeg undrede mig over, hvad det var, der gjorde Dem få oprømt."

"Ja, og dertil kommer, at mr. Hatfield blev så kostelig ydmyget – og endnu et ... De må dog også indrømme mig min del af den kvindelige forfængelighed; jeg gør ingen fordring på at mangle dette vort køns væsentligste attribut, og hvis De havde set den uhyre iver, den stakkels Hatfield fremkom med sit frieri med og hans smerte, som al den stolthed, han kunne opbyde, ikke formåede at skjule, så ville De have indrømmet, at jeg virkelig havde grund til at være tilfreds."

"Jeg skulle netop tro, at jo større hans smerte par, desto mindre grund måtte De have."

"Nonsens!" råbte den unge dame ærgerlig. "Enten kan De ikke eller vil ikke forstå mig. Havde jeg ikke så megen tillid til Deres uegennyttighed, ville jeg tro, De var misundelig på mig. Men *den* grund til min glæde må De dog kunne begribe – og den er lige så gyldig som nogen anden – at jeg er henrykt over min klogskab, min selvbeherskelse, min hjerteløshed, om De vil. Jeg blev ikke overrasket eller forvirret i mindste måde; jeg bar mig ikke kejtet ad; jeg handlede og talte, netop som jeg burde og var fuldkommen herre over mig selv under hele optrinnet. Og han er virkelig en smuk mand. Jane og Susanne Green kaldte ham

fortryllende – det er formodentlig to af de damer, der gerne ville have ham, som han siger – i alt fald er han en klog, vittig og behagelig selskabsmand, ikke hvad man kalder talentfuld, men dog underholdende og en mand, som man ikke behøvede at skamme sig ved eller så snart blive træt af. Jeg kunne, oprigtig talt, godt lide ham, i den senere tid endog bedre end Harry Melton. Han forgudede mig på en påfaldende måde, og dog besad jeg, skønt han traf mig der ganske alene og uforberedt, klogskab, stolthed og kraft nok til at afvise ham på en kold, ringeagtende måde – ja, jeg har god grund til at være stolt af det."

"Er De lige så stolt af, at De sagde ham, at det ingen forskel ville gøre i Deres øjne, om han også besad sir Hugh Meltons rigdom, skønt dette dog ikke er tilfældet, eller efter at De lovede intet at fortælle om hans ulykke, uden at De, som det synes, ville holde dette løfte?"

"Naturligvis! Hvad kunne jeg vel gøre andet? De ville dog ikke, at jeg … men jeg ser, De ikke er i godt humør, miss Grey. – Der kommer Mathilde; jeg gad dog vide, hvad hun og mama vil sige til det!"

Hun forlod mig, stødt over min mangel på sympati og tænkte uden tvivl, at jeg misundte hende. Det gjorde jeg ikke – i det mindste tror jeg fuldt og fast, at jeg ikke gjorde det. Det gjorde mig ondt for hende; jeg var forbavset og forfærdet over hendes hjerteløse forfængelighed; jeg undrede mig over, at så megen skønhed kunne blive mennesker til del, der gjorde en så slet brug af den, og nægtes andre, der ville gøre den mere frugtbringende. Men Gud ved det bedst! var resultatet af mine betragtninger. Der findes sandsynligvis også mænd, der er lige

så forfængelige, egennyttige og hjerteløse som hun, og måske sådanne kvinder med nytte kan anvendes til at straffe dem!

15. Spadsereturen

"O, Himmel, jeg ville ønske, Hatfield ikke havde haft så stærkt hastværk!" sagde Rosalie næste dags eftermiddag, idet hun gabende lagde sit broderiarbejde fra sig og så ligegyldigt hen mod vinduet. "Nu fristes man ikke til at gå ud mere og har intet at more sig med. Dagene bliver så lange og kedsommelige, når de ikke opmuntres af selskaber, og så vidt jeg ved, skal ingen finde sted hverken i denne eller næste uge."

"Hvor det er skade, at du var så grusom imod ham!" svarede Mathilde, til hvem denne jeremiade var stilet. "Han kommer aldrig mere igen, og jeg tror, at du godt kunne lide ham. Jeg havde håbet, at du ville have kåret ham til din elsker og overladt den søde Harry til mig."

"Hm! Min elsker må være en sand Adonis, Mathilde, og beundret af alle, hvis jeg skal lade mig nøje med ham alene. Jeg tilstår, at det gør mig ondt at miste Hatfield, men den første tåbelige mand eller rettere de første, der kan udfylde hans plads, vil blive så meget mere velkomne. I morgen er det søndag – jeg gad dog vide, hvorledes han ser ud, og om han vil være i stand til at holde gudstjeneste. Efter al sandsynlighed vil han foregive en forkølelse og lade mr. Weston tage sin plads."

"Nej!" udbrød Mathilde noget foragteligt. "Hvor dum han også er – så vidt går hans enfoldighed dog ikke."

Hendes søster følte sig lidt fornærmet, men udfaldet viste, at Mathilde havde ret. Den forsmåede elsker forrettede sine embedspligter som sædvanlig. Vel påstod Rosalie, at han så

meget bleg og nedslået ud, og det er muligt, at han *var* lidt blegere end ellers, men forskellen var næppe synlig, hvis der overhovedet var nogen. Hvad hans nedslåethed angik, hørte jeg rigtignok ikke hans latter lyde fra sakristiet som ellers og lige så lidt hans stemme i højrøstede, muntre samtaler, derimod hævede den sig mod degnen i en slags skændende tone, der fik hele menigheden til at gøre store øjne, og på sin vej fra og til prædikestolen udviklede han mere højtidelig pomp og mindre af den uærbødige, selvtilfredse nonchalance, han i almindelighed kom fejende med, og som syntes at sige: "Jeg ved, at I alle ærer og tilbeder mig, men er der en af jer, der ikke gør det, vil jeg blæse ham et stykke."

Men den mest påfaldende forandring var den, at han ikke en eneste gang lod sit blik vandre hen til mr. Murrays stol og ikke forlod kirken, før vi var borte.

Mr. Hatfield havde uden tvivl fået et slemt knæk, men hans stolthed drev ham til at opbyde al sin styrke for at skjule dets virkninger.

Han havde set sig skuffet i sit sikre håb om ikke blot at vinde en skøn og i hans øjne henrivende kone, men også en sådan, hvis stand og formue kunne give langt ringere yndigheder tiltrækningskraft. Han var uden tvivl dybt krænket over sin kurv og yderst fornærmet over den opførsel, miss Murray havde fulgt den hele tid.

Det ville ikke have ydet ham ringe trøst, hvis han havde vidst, hvor ærgerlig hun var over tilsyneladende at finde ham så ubevæget, at han under gudstjenesten kunne afholde sig fra at kaste et eneste blik hen på hende, skønt det, som hun påstod, beviste, at han uafladeligt tænkte på hende, da hans øjne ellers

ville være faldet på hende, om end blot ved en hændelse. Men hvis de virkelig havde fæstet sig på hende, ville hun sikkert have påstået, at det skete, fordi de ikke havde formået at modstå hendes tiltrækningskraft. Endvidere ville det have glædet ham, hvis han havde set, hvor utilfreds hun var, og hvor hun kedede sig hele ugen igennem – i det mindste den største del af den – fordi kilden til hendes åndsspænding var udtørret, og hvor ofte hun beklagede, at hun havde ekspederet ham så tidligt, ret som et barn, der straks fortærer sine kager og siden sidder og suger på fingrene og forgæves angrer sin grådighed.

Endelig blev jeg en smuk morgenstund opfordret til at ledsage hende på en spadseretur til landsbyen. Hendes påskud var at ville købe nogle sorter fint uldgarn i en butik, der især blev understøttet af omegnens damer, men jeg håber, at jeg ikke må blive betragtet som ukærlig, når jeg antager, at hun tænkte sig muligheden af at møde enten præsten selv eller en anden beundrer undervejs, for på hele vejen anstillede hun gisninger om, hvad Hatfield vel ville gøre eller sige, hvis vi traf ham osv. Da vi kom forbi mr. Greens parkport, ønskede hun gerne at vide, om den opløbne, dumme flynder var hjemme; da lady Meltons vogn for forbi, var hun begærlig efter at erfare, hvad Harry monstro tog sig for på så skøn en dag og begyndte derpå at rive hans ældre broder ned, fordi han havde været så tåbelig at gifte sig og leve i London.

"De ville vist gerne selv bo i byen," sagde jeg.

"Ja, fordi her er så kedeligt, men han gør det endnu kedeligere ved sin fraværelse, og hvis han ikke var gift, kunne jeg få ham i stedet for den grimme sir Thomas."

Kort efter bemærkede hun sporet af en hestehov på den noget smudsige vej; hun ville gerne vide, om det havde været en ridehest og kom endelig til dette resultat, da sporene var for små til at hidrøre fra en stor, plump karethest. Hvem mon rytteren havde været? Ville vi møde ham på tilbagevejen? For hun var overbevist om, at han måtte være passeret endnu samme morgen. Da vi kom ind i landsbyen og kun så nogle af dens fattige beboere på gaderne, undrede det hende, at de dumme mennesker ikke blev hjemme i deres huse; hun forlangte virkelig ikke at se deres hæslige ansigter og deres smudsige klæder; det var ikke derfor, hun var kommet til Horton.

Med alt dette tilstår jeg, at jeg *også* gerne gad have vidst, om vi ville møde eller se en anden person, og, da vi kom forbi hans bolig, om han stod ved vinduet.

Da vi trådte ind i butikken, opfordrede miss Murray mig til at blive stående i døren, mens hun gjorde sine indkøb, og sige til hende, når nogen kom forbi. Men jeg så desværre kun bønder, indtil Jane og Susanne Green – tilsyneladende på hjemvejen fra en spadseretur endelig kom gående ned ad gaden.

"De dumme gæs!" mumlede hun, da hun trådte ud efter at have afsluttet sin handel, "hvorfor kunne de ikke tage deres klodrian med? Selv han ville have været bedre end slet ingen!"

Hun hilste dem dog begge med et venligt smil og med forsikringer, der i det mindste var lige så stærke som deres, om sin glæde over dette interessante møde. Begge de fremmede tog hende midt imellem sig, og alle tre gik sladrende og leende videre, som unge damer plejer at gøre, når de kommer sammen, selv om de kun står i tålelig god forståelse med

hinanden. Jeg følte mig overflødig, overlod dem til deres munterhed og blev, som sædvanlig ved sådanne lejligheder, noget tilbage. Jeg ønskede ikke at gå ved siden af miss Green eller miss Susanne som en døvstum, der hverken kunne tale eller tiltales.

Men denne gang blev jeg ikke længe alene. I begyndelsen forekom det mig besynderligt, at mr. Weston, netop som jeg tænkte på ham, nærmede sig og tiltalte mig, men da jeg senere overvejede sagen nøjere, fandt jeg intet videre sælsomt i det, hvis man ikke vil anse det for underligt, at han talte til mig, for på en sådan morgen og i denne nærhed af hans bolig var det ganske naturligt, at han opholdt sig i den fri luft, og hvad min tænken på ham angår, havde denne, med undtagelse af nogle korte mellemrum, næsten uafbrudt varet ved, siden vi gik hjemmefra, så at der heller ikke i dette lå noget påfaldende.

"De er atter alene, miss Grey," sagde han.

"Ja."

"Hvad er disse damer for personer?"

"Jeg ved det virkelig ikke."

"Det er mærkeligt, da De dog lever i deres nærhed, og De så ofte ser dem."

"Nå, jeg tror, det er to muntre, godmodige piger, men De må vist kende dem bedre end jeg, for jeg har aldrig vekslet et ord med dem."

"Virkelig? Da forekommer de mig just ikke meget tilbageholdende."

"Det er de vist heller ikke mod mennesker af deres egen klasse, men de tror, at de bevæger sig i en ganske anden sfære end jeg."

Det svarede han intet til, men fortsatte efter en kort pause:

"Det er formodentlig sådanne omstændigheder, miss Grey, der får Dem til at tro, at De ikke kan leve uden et hjem."

"Ikke just det, men jeg er selv for selskabelig til at kunne leve tilfreds uden venner, og da de eneste venner, jeg har eller sandsynligvis vil få, er i mit hjem, ønskede jeg ikke, når de var borte – jeg vil ikke sige, at jeg ikke *kunne* – men jeg ønskede ikke at leve i en så øde verden."

"Men hvorfor siger De de eneste venner, som De efter al sandsynlighed vil få? Er De så uselskabeligt anlagt, at De ingen venner kan erhverve Dem?"

"Nej, men endnu har jeg ingen erhvervet mig, og i min nuværende stilling er der ingen udsigter til at gøre det eller blot til at stifte et almindeligt bekendtskab. Skylden må vel til dels ligge hos mig selv – dog ikke ganske, håber jeg."

"Skylden ligger dels hos samfundet, dels, skulle jeg tro, hos Deres umiddelbare omgivelser og dels også hos Dem selv, for mange damer i Deres stilling ville gøre sig bemærket. Men Deres elever kunne dog i en vis grad være Deres omgangsveninder; de kan ikke være meget yngre end De selv."

"O, ja, sommetider holder de mig også med selskab, men veninder kan jeg ikke kalde dem, lige så lidt som de ville tænke på at give mig dette navn. De har andre venner, som falder mere i deres smag."

"Måske De er for klog for dem. Hvorledes fordriver De tiden, når De er alene? Læser De meget?"

"At læse er min yndlingsbeskæftigelse, når jeg har tid og har bøger at læse i."

Fra bøger i almindelighed gik han over til specielle bøger og gled hurtigt fra en genstand til en anden, således at vi på mindre end en halv time havde drøftet forskellige genstande for smag og underholdning, uden at han dog selv gjorde mange bemærkninger; det var tydeligt, at han ikke så meget ville meddele mig sine egne tanker og tilbøjeligheder som udforske mine. Han besad hverken takt eller snuhed nok til at nå dette øjemed ved på en fin måde at lokke for mine anskuelser eller ideer, idet han fremstillede sine egne virkelige eller tilsyneladende, eller ved umærkeligt at henlede samtalen på de genstande, han ønskede at berøre, men en sådan mild ligefremhed og oprigtighed kunne ikke fornærme mig.

Og hvorfor, spurgte jeg mig selv, interesserer han sig overhovedet for mine moralske og åndelige evner? Hvad vedkommer det ham, hvorledes jeg tænker eller føler?

Svaret gav mit hjerte mig med stormende, ustandselige slag.

Jane og Susanne Green nåede nu deres hjem. Da de stod ved parkporten og forsøgte at overtale miss Murray til at gå med ind, ønskede jeg, at mr. Weston ville gå for ikke at blive set i mit selskab, når de vendte sig om, men til al ulykke krævede hans ærinde, som bestod i at aflægge endnu et besøg hos den stakkels Mark Wood, at han måtte gå et betydeligt stykke længere med os ad den samme vej.

Da han så, at Rosalie havde taget afsked med sine veninder, og at jeg var i begreb med at slutte mig til hende, ville han dog forlade mig og gik foran med raskere skridt, men da han kom forbi hende og høfligt tog sin hat af, besvarede hun til min overraskelse denne hilsen med sit sødeste smil i stedet for med et stift, unådigt buk, satte sig i bevægelse i samme retning og

begyndte at tiltale ham med al tænkelig munterhed og fortrolighed, hvorpå vi alle tre gik videre sammen.

Efter en kort pause rettede mr. Weston en bemærkning til mig, der havde hentydning til noget, vi tidligere havde talt om, men inden jeg kunne svare på dette, optog miss Murray tråden. Han replicerede, og fra nu af, lige til vi skiltes, lagde hun udelukkende beslag på ham.

Det kunne jeg måske takke min egen dumhed og mangel på takt og selvtillid for, men jeg følte, at jeg blev forurettet, jeg bævede af bekymring, lyttede misundeligt til hendes behagelige, raske ordstrøm og bemærkede ængstelig, hvorledes hun fra tid til anden så ham ind i ansigtet med et strålende smil, for hun gik en lille smule foran – efter min overbevisning så vel for at blive set som hørt.

Var hendes konversation end let og frivol, var den dog underholdende, og det manglede hende aldrig på stof eller på passende ord til at udtrykke sig. Nu viste hendes væsen intet spor af den knibskhed eller letsindighed, hun havde lagt for dagen i mr. Hatfields selskab, men kun en mild, spøgefuld livlighed, der, som jeg antog, måtte være særdeles tiltrækkende for en mand af mr. Westons karakter og temperament.

Da han var borte, begyndte hun at le og mumlede ved sig selv:

"Jeg troede nok, jeg kunne gøre det."

"Hvilket?" spurgte jeg.

"Fiksere denne mand."

"Hvad i alverden mener De med det?"

"Jeg mener, at han nu vil gå hjem og drømme om mig. Jeg har skudt ham gennem hjertet."

"Hvordan ved De det?"

"Af en mængde ubedragelige beviser og især af det blik, han kastede til mig, da jeg gik. Det var et blik fuldt af ærbødig, øm tilbedelse. Ha, ha! Han er dog ikke så ganske dum af sig, som jeg troede i begyndelsen."

Jeg svarede ikke; min strube var som sammensnøret, og jeg vovede ikke at tale.

O, det afværge Gud for hans egen skyld, ikke for min! råbte jeg i mit indre.

Miss Murray gjorde endnu flere bemærkninger, da vi gik gennem parken, og skønt det var mig meget imod at lade hende ane mine følelser, kunne jeg kun besvare dem med enstavelsesord.

Jeg vidste ikke, om hun ville plage mig eller blot more sig selv og brød mig heller ikke meget om det, men jeg tænkte på den fattige mand og hans eneste lam og på den rige med hans utallige hjorde og frygtede – jeg ved ikke selv hvad – for mr. Weston, selv uden hensyn til mine egne knuste forhåbninger.

Hvor glad var jeg ikke, da jeg trådte ind i huset og atter så mig alene i mit kammer! Min første indskydelse var at synke ned på stolen ved siden af sengen, lægge mit hoved på puden og søge lettelse i en voldsom tårestrøm. Mit indre længtes bydende efter det, men jeg måtte desværre tvinge og undertrykke mine følelser endnu længe. Klokken lød, den afskyelige klokke, der kaldte mig til middagsbordet i skolestuen, og jeg måtte gå ned med et roligt ansigt og et smil og le og svare på alt og – om muligt – også spise, som om alt var i orden, og jeg nylig var vendt tilbage fra en behagelig spadseretur.

16. Substituttet

Næste søndag var en af de mørkeste aprildage, en dag med tætte, grå skyer og vedholdende regn. Af familien Murray var ingen tilbøjelig til at køre til kirke om eftermiddagen undtagen Rosalie; hun ville derhen som sædvanlig, rekvirerede vognen frem, og jeg tog ikke ugerne med, for i kirken kunne jeg uden frygt for spot og dadel se på en skikkelse og et ansigt, der var mig kærere end Guds skønneste skabninger – jeg kunne, uden at blive forstyrret, lytte til en stemme, der var mere henrivende i mine øren end den kosteligste musik – jeg kunne sætte mig i forbindelse med den sjæl, jeg fandt en så dyb interesse i og indsuge dens reneste tanker og frommeste ord uden at se min lykke formindsket af andet end måske min samvittigheds hemmelige bebrejdelser, idet den kun alt for ofte hviskede til mig, at jeg bedrog mig selv og bespottede Gud ved at byde ham et hjertes kultus, der hang med større hengivenhed ved skabningen end ved skaberen.

Sådanne tanker voldte mig undertiden sorg nok, men som oftest kunne jeg berolige mig, når jeg tænkte:

Det er ikke manden selv, du elsker, men hans dyder. Hvad der er rent, hvad der er skønt, hvad der er retskaffent og har ære for Gud, hold fast på det! Vi gør vel i at tilbede Gud i hans værker, og jeg kender intet, der udstråler så mange af hans egenskaber af, så meget af hans ånd som af denne hans tro tjener. At kende det uden at skatte det ville i mine øjne være stump følelsesløshed!

Næsten umiddelbart efter gudstjenestens ophør forlod miss Murray kirken. Vi måtte blive stående ved døren, for det regnede, og vognen var endnu ikke kommet. Jeg var forundret over hendes hastværk, da hverken den unge Melton eller Green havde været i kirken, men fandt snart, at hun derved havde villet sikre sig en samtale med mr. Weston, når denne kom ud. Han kom også straks efter og ville efter at have hilst på os være gået videre, hvis hun ikke havde holdt ham tilbage først ved at gøre bemærkninger om det ubehagelige vejr og dernæst ved at bede ham have den godhed næste morgen at besøge den gamle kones datterdatter, der beboede portnerboligen, da pigen lå syg af feber og ønskede at se ham. Han lovede det.

"Og hvad tid omtrent vil De komme, mr. Weston?" spurgte hun. "Den gamle kone ønsker at vide, hvornår hun tør vente Dem – De ved, at slige folk helst ser, at deres lille stue er i orden, når dannede mennesker kommer og besøger dem."

Dette var et sælsomt eksempel på omtanke hos den ellers så letsindige miss Murray.

Mr. Weston berammede en morgentime, hvor han ville komme, hvis det passede. Vognen holdt nu færdig, og tjeneren ventede med opslået paraply for at ledsage miss Murray over kirkegården. Jeg var netop i begreb med at følge hende, men mr. Weston havde også en paraply og tilbød at ledsage mig ud under denne, for vandet øste ned.

"Nej, jeg takker Dem; regnen generer mig ikke," svarede jeg.

Det har altid skortet mig på sund menneskeforstand, når jeg er blevet overrasket.

"Men De *ynder* den dog vel ikke? Paraplyen vil i alt fald ikke skade Dem," sagde han med et smil, der viste, at han ikke var

fornærmet over min tilbagevisning af hans bistand, hvilket en mindre god og skarpsindig mand uden al tvivl ville være blevet.

Jeg kunne ikke nægte sandheden af hans påstand og gik derfor med ham ned til vognen. Han bød mig endda hånden, da jeg steg ind. Det var en overflødig høflighed, men jeg modtog den for ikke at støde ham. Ved afskeden tilkastede han mig et blik, et eneste lille smil – det varede kun et sekund, men jeg troede at læse en betydning i det, som oppustede en klarere forhåbningsflamme i mit hjerte, end der nogen sinde havde brændt i det før.

"Jeg ville have sendt tjeneren tilbage efter Dem, miss Grey, hvis De havde ventet et øjeblik. De havde ikke haft nødig at benytte mr. Westons paraply," bemærkede Rosalie med en elskværdig sky på sin pande.

"Jeg ville være kommet uden paraply, men mr. Weston tilbød mig sin, og jeg kunne ikke afslå den uden at fornærme ham," svarede jeg med et smil, for min indre lykke fik mig til at more mig over, hvad der under andre omstændigheder ville have såret mig.

Vognen satte sig i bevægelse. Miss Murray bøjede sig fremad og så ud ad vinduet, da vi kom forbi mr. Weston. Han gik hjem ad stien og så sig ikke om efter os.

"Dumme nar!" udbrød hun, idet hun kastede sig tilbage på sædet. "Du ved ikke, hvad du gik glip af ved ikke at se i denne retning!"

"Hvad gik han da glip af?"

"En hilsen af mig, som ville have løftet ham op i den syvende himmel."

Jeg svarede ikke; jeg så, at hun var i dårligt humør og fandt en hemmelig tilfredsstillelse – ikke i, at hun ærgrede sig, men i, at hun troede at have grund til det. Jeg tænkte derfor, at mine forhåbninger ikke var blotte fostre af mine ønsker og min fantasi.

"Jeg vil antage mr. Weston i mr. Hatfields sted," sagde min ledsagerinde efter en kort pause, idet hun atter antog lidt af sin sædvanlige munterhed. "Ballet i Ashby Park finder, som De ved, sted på tirsdag, og mama anser det for højst sandsynligt, at sir Thomas da vil fremkomme med sin erklæring – sligt sker ofte i balsalens ensomhed, hvor herrerne er lettest at fange og damerne mest henrivende – men skal jeg giftes så snart, vil jeg også benytte mellemtiden på det bedste. Jeg er bestemt på, at Hatfield ikke skal være den eneste, der har lagt sit hjerte for mine fødder og bønfaldet mig om at modtage den værdiløse gave."

"Hvis De mener, at mr. Weston skal blive et af Deres ofre," sagde jeg med forstilt ligegyldighed, "så vil De selv blive nødt til at komme ham så langt i møde, at De vil finde det vanskeligt at trække Dem tilbage, når han opfordrer Dem til at opfylde de af Dem vakte forhåbninger."

"Jeg antager ikke, han vil opfordre mig til at *ægte* ham – og ønsker det heller slet ikke – det ville være *lidt* for ugenert, men det er min hensigt at lade ham føle min magt – følt den har han unægtelig allerede, men han skal også *anerkende* den, og hvilke forhåbninger han end kan nære, må han dog beholde dem for sig selv og blot more sig med resultaterne af dem."

O, gid en god ånd må hviske ham disse ord i øret, ønskede jeg i tankerne. Jeg var for oprørt til at vove at svare højt på hendes

bemærkninger, og den dag sagde jeg intet videre om mr. Weston, lige så lidt som der blev talt om ham i min nærværelse.

Næste morgen, kort efter frokosten, kom miss Murray ind i skolestuen, hvor Mathilde var beskæftiget med sine studier eller rettere med sine lektier, for studier fortjente det ikke at kaldes, og sagde:

"Mathilde, henad klokken elleve må du følge med mig på en spadseretur."

"Jeg kan ikke, Rosalie! Jeg skal først bestille mit ny bidsel og hestedækkenet og tale med rottejægeren om hans hunde. Miss Grey kan gå med dig."

"Nej, jeg behøver netop *dig*!" sagde Rosalie og kaldte søsteren hen til vinduet og hviskede hende en forklaring i øret, der bevægede hende til at love at gå med.

Jeg mindedes, at klokken elleve var den tid, hvor mr. Weston havde lovet at indtræffe sig i portnerboligen, og nu var det mig let at gennemskue den hele manøvre.

Ganske rigtigt! Ved middagsbordet blev jeg opbygget med en lang beskrivelse af, hvordan de undervejs havde indhentet mr. Weston – de havde gjort en lang spadseretur sammen – de havde virkelig fundet en ret behagelig selskabsmand i ham – han måtte sikkert have været og *var* også øjensynlig henrykt over dem og deres utrolige nedladenhed osv. osv.

17. tilståelser

Da jeg en gang er begyndt at skrifte, vil jeg også tilstå, at jeg på denne tid begyndte at skænke min klædedragt større opmærksomhed end nogen sinde før, hvilket unægtelig ikke vil sige meget, da jeg hidtil havde været noget skødesløs i den henseende. Men nu var det heller intet usædvanligt, at jeg tilbragte fulde ti minutter med at betragte mig i spejlet, om jeg end aldrig kunne øse synderlig trøst af dette studium. Jeg opdagede ingen skønhed i mine markerede træk, min blege, hule kind og mit almindelige mørkebrune hår. På min pande kunne der måske læses forstand, udtryk i mine mørke, grå øjne, men hvad var det? – En lav, græsk pande og store, sorte, smægtende øjne ville have været langt at foretrække.

Det er tåbeligt at ønske sig skønhed. Forstandige mennesker længes hverken efter det selv eller bekymrer sig om det hos andre. Når kun ånden er dyrket og hjertet sindet som det bør, bryder man sig aldrig om det ydre.

Således talte mine barndomslærere, og således talte vi til børnene i den nærværende generation. Alt dette er uden tvivl meget forstandigt og passende, men bliver sådanne påstande understøttet af erfaringen?

Af naturen er vi tilbøjelige til at elske det, der gør os glade, og hvad glædeligere gives der end et skønt ansigt, i det mindste når vi intet ondt ved om besidderen?

Den lille pige elsker sine fugle – hvorfor? Fordi de lever og føler, fordi de er hjælpeløse og uskadelige. En frø lever ligeledes

og er lige så hjælpeløs og uskadelig. Men om pigen end ikke vil tilføje frøen noget ondt, kan hun dog ikke elske den således som fuglen med dens yndige skabning, dens bløde fjer og funklende, talende øjne. Er en kvinde skøn og elskværdig, bliver hun prist af de fleste for disse egenskaber, men især for den sidste; er hun derimod ubehagelig af person og karakter, fører man i almindelighed anke over hendes grimhed som hendes største forbrydelse, fordi den er de sædvanlige iagttagere mest imod, og er hun hæslig, men god og desuden en person af et frygtsomt væsen og fører et indesluttet liv, så vil, med undtagelse af dem, der står i umiddelbar forbindelse med hende, ingen erfare noget om hendes godhed. Andre er derimod tilbøjelige til at danne sig ugunstige meninger om hendes ånd og karakter, om også blot for at undskylde sig i deres egne øjne for deres antipati mod et af naturen så stedmoderligt begavet væsen. Ofte forholder det sig omvendt med dem, hvis engleskikkelse huser et lastefuldt hjerte eller udbreder et falsk, bedragerisk trylleskær over mangler og svagheder, som ikke ville være blevet tålt hos en anden.

Lad dem, der ejer skønhed, takke Gud for det og anvende den godt som ethvert andet talent. Lad dem, der ikke ejer den, trøste sig og leve uden den, så godt de kan.

I alle tilfælde er den, om den også gerne bliver overvurderet, en Guds gave, der ikke tør foragtes. Dette vil mange erfare, som føler, at de ville kunne elske, og hvis hjerte siger dem, at de fortjener genkærlighed, men som nu af mangel på denne bliver udelukket fra at give og modtage den lykke, som de næsten synes at være skabt til at føle og yde. Lige så godt kunne den beskedne St. Hans-orm forsmå den lysende egenskab, uden

hvilken den omflagrende torbist vel tusinde gange ville flyve den forbi uden nogen sinde at sætte sig ned hos den.

Dette var nogle af de tanker, som jeg dvælede ved i denne tid. Jeg kunne forfølge mine følelser endnu længere, dukke endnu langt dybere og afsløre tanker, komme med spørgsmål som læseren ikke ville vide at besvare og forsøge bevisførelser, som ville skræmme hans fordomme eller måske vække hans latter, fordi han ikke ville fatte dem, men det renoncerer jeg på.

Lad os altså vende tilbage til miss Murray.

Om tirsdagen ledsagede hun sin moder til ballet, naturligvis i en strålende dragt og fuld af henrykkelse over sine udsigter og yndigheder. Da Ashby Park lå næsten ti mil fra Horton Lodge, måtte de bryde temmelig tidligt op, og jeg tænkte på at tilbringe aftenen hos Nancy Brown, som jeg ikke havde set i lang tid, men min gode elev sørgede for, at jeg hverken kunne komme der eller noget andet sted, idet hun gav mig et musiknummer til afskrivning, der beskæftigede mig til sengetid.

Da hun havde forladt sit værelse næste morgen klokken elleve, kom hun for at fortælle mig sine nyheder.

Sir Thomas havde virkelig friet til hende på ballet, en begivenhed, det gjorde hendes moders skarpsindighed eller måske rettere færdighed i at intrigere stor ære – jeg er nemlig tilbøjelig til at tro, at hun først havde smedet sine planer og derpå forudsagt deres heldige udfald.

Tilbuddet var naturligvis blevet modtaget, og brudgommen skulle samme dag indtræffe hos mr. Murray for at bringe sagen i orden.

Rosalie frydede sig ved tanken om at blive frue i Ashby Park; hun var henrykt ved tanken om brylluppet med dets glans og opsigt, hvedebrødsdagene i udlandet og de nydelser og festligheder, hun ventede at finde i London og andre steder.

For øjeblikket syntes hun også at have en hel del til overs for sir Thomas selv, da hun havde set ham for nylig, danset med ham og var blevet smigret af ham; dog syntes hun at bæve tilbage for en så nært forestående forbindelse. Hun ønskede, at brylluppet kunne opsættes i nogle måneder, og jeg ønskede det ligeledes.

Det forekom mig forfærdeligt at påskynde den ulykkespående forbindelse uden at give den stakkels pige tid til at tænke over det uigenkaldelige skridt, hun stod i begreb med at gøre.

Jeg gjorde ingen prætentioner på en moders årvågne, ængstelige omtanke, men var forundret og oprørt over mrs. Murrays hjerteløshed eller ligegyldighed for sit barns sande bedste og bestræbte mig forgæves for ved upåagtede advarsler og formaninger at forebygge det onde.

Miss Murray lo blot ad, hvad jeg sagde, og jeg fandt snart, at hendes tilbøjelighed for en så snarlig forbindelse først og fremmest havde sin grund i det ønske at anrette så mange ødelæggelser, som hun kunne blandt de unge mænd, hun kom sammen med, inden hun blev sat ude af stand til at stifte mere ondt af den natur.

Af den grund havde hun, inden hun betroede mig sin forlovelse, taget det løfte af mig, at jeg ikke ville tale et ord om sagen til noget menneske, og da jeg mærkede dette og så, at

hun nu drev sine kunster med større iver end nogen sinde før, følte jeg ingen videre medlidenhed med hende.

Ske, hvad der vil, tænkte jeg, hun fortjener det. Sir Thomas kan ikke være for slet til hende, og jo før hun bliver sat ud af stand til at bedrage og krænke andre, desto bedre er det!

Brylluppet var fastsat til den 1. juni. Mellem denne dag og ballet lå kun lidt over seks uger, men med Rosalies sjældne talentet og ivrige anstrengelser lod der sig gøre meget i denne periode, især da sir Thomas tilbragte den største del af tiden i London, som han, som det hed, var rejst til for at bringe sine anliggender i orden hos sin advokat og træffe andre forberedelser til den forestående formæling.

Han gjorde sig umage for at erstatte manglen af sin nærværelse ved en temmelig uafbrudt ild af kærlighedsbreve, men disse vakte ikke naboernes opmærksomhed eller åbnede deres øjne, som personlige besøg ville have gjort. Den gamle lady Ashbys stolte tilbageholdenhed tillod hende ikke at udbrede nyheden, og hendes svagelige helbred hindrede hende i at besøge sin svigerdatter, så at sagen i det hele blev holdt langt hemmeligere end sådanne historier plejer at blive.

Rosalie viste mig nu og da breve fra sin forlovede for at overbevise mig om, at han ville blive en god og kærlig ægtefælle.

Også en andens breve viste hun mig, den ulyksalige mr. Greens, som ikke havde mod til at tale sin sag personlig, men fornyet afslag, ikke ville tilfredsstille, og som atter og atter måtte skrive.

Han ville ikke have gjort det, hvis han havde set de grimasser, hans skønne gudinde gjorde over hans stadige appel til hendes følelser, og hvis hendes foragtelige latter og de hånlige

benævnelser var kommet ham for øre, hun belønnede hans udholdenhed med.

"Hvorfor siger De ham ikke straks, at De er forlovet?" spurgte jeg.

"O, det behøver han ikke at vide," svarede hun, "vidste han det, ville også hans søstre og alverden erfare det, og så var det forbi med min – hm! For resten ville han, hvis jeg sagde ham det, tro, at min forlovelse var den eneste hindring, og at jeg ville tage ham, hvis jeg var fri; og det kunne jeg ikke tåle, at nogen mand troede, han mindst af alle. I øvrigt bryder jeg mig ikke om hans breve," tilføjede hun foragteligt, "han kan skrive så meget han vil og se ud som en kalv, hver gang han møder mig; han morer mig blot."

Imidlertid var den unge Melton begyndt at blive en flittig gæst i huset; endnu oftere red han forbi, og efter Mathildes bebrejdelser og forbandelser at dømme viste hendes søster ham større opmærksomhed, end høfligheden bød – med andre ord, hun koketterede så levende med ham, som hun turde og kunne i sine forældres nærværelse.

Hun gjorde nogle forsøg på endnu en gang at bringe mr. Hatfield for sine fødder, men da hun fandt dem frugtesløse, gengældte hun hans stolte ligegyldighed med en endnu stoltere foragt og talte om ham med lige så meget hån og afsky som tidligere om hans kapellan.

Med alt det tabte hun intet øjeblik mr. Weston af syne. Hun benyttede enhver lejlighed til at træffe ham, prøvede alle sine kunster for at fængsle ham og forfulgte ham med en udholdenhed, som om hun virkelig elskede ham og ingen anden, og som om hendes livslykke var afhængig af hans

genkærlighed. En sådan opførsel gik ganske over mine begreber. Havde jeg set den beskrevet i en roman, ville jeg have holdt den for unaturlig; havde andre beskrevet mig den, havde jeg troet, det var en vildfarelse eller overdrivelse, men da jeg så det med egne øjne og selv måtte lide under det, kunne jeg kun antage, at yderlig forfængelighed havde, ligesom en rus, forhærdet hendes hjerte, underkuet hendes evner og fordærvet hendes følelser, og at hundene ikke var de eneste skabninger, der, selv om de er fuldt proppet til halsen, dog holder poterne over, hvad de ikke kan sluge og misunder hinanden den mindste bid.

Hun blev nu overordentlig gavmild mod de fattige bønder, hendes bekendtskab blandt dem tog betydeligt til, hendes besøg i deres ringe boliger blev hyppigere og længere end nogen sinde før. Derved kom hun i ry for at være en nedladende og yderst velgørende ung dame, og hendes ros nåede sikkert også mr. Weston, som hun på denne måde dagligt havde udsigt til at møde i en eller anden hytte på sin vej, og ofte erfarede hun også, hvor han ville begive sig hen på den og den tid, om han ville døbe et barn eller besøge gamle, syge og døende folk og lagde sine planer efter det på den snildeste måde.

På disse udflugter blev hun undertiden ledsaget af sin søster, som hun ved mig ukendte midler havde overtalt eller formået til at gå ind på sine planer; stundom gik hun også alene og tog nu aldrig mig med, så at den glæde blev mig nægtet at se mr. Weston eller høre hans stemme, ikke en gang i samtale med andre.

Selv i kirken kunne jeg ikke få ham at se, da det havde behaget miss Murray under et påskud at lægge beslag på

krogen i familiens kirkestol, som hidtil havde været min plads, og hvis jeg ikke ville begå den forbrydelse at sætte mig mellem mr. og mrs. Murray, måtte jeg sidde med ryggen mod prædikestolen, hvilket jeg også gjorde.

Nu kunne jeg heller ikke mere gå til fods hjem med mine elever; de sagde, deres mama mente, det ikke så godt ud, at to medlemmer af huset kørte og tre gik, og da de unge i smukt vejr langt foretrak at gå, måtte jeg føle mig æret ved, at jeg turde ledsage forældrene.

"Desuden," sagde de, "kan De heller ikke gå så hurtigt som vi; De ved, at De altid bliver tilbage."

Jeg vidste, at dette var falske udflugter, men modsagde aldrig sådanne påstande, da jeg ret godt vidste, fra hvilke bevæggrunde de stammede.

Og om eftermiddagen gik jeg i disse seks mindeværdige uger aldrig i kirke mere; når jeg havde forkølet mig eller led af en let upasselighed, benyttede de sig af det til at lade mig blive hjemme; ofte sagde de til mig, at de selv ikke agtede at gå, men lod da, som om de havde fået andre tanker og bortfjernede sig uden at sige mig det, således at jeg først opdagede det, når det var for sent.

Ved deres hjemkomst efter et af disse kirkebesøg underholdt de mig med fortællingen om en samtale, de havde haft med mr. Weston.

"Og han spurgte, om De var syg," sagde Mathilde, "men vi svarede, at De var fuldkommen rask og ville blot ikke gå med –, så han tror sikkert, De et blevet ugudelig."

Alle tilfældige møder på hverdage blev ligeledes omhyggeligt forhindrede, da miss Murray, for ikke at lade mig besøge den

stakkels Nancy Brown eller andre personer, gav mig tilstrækkelig beskæftigelse i alle mine ledige timer. Jeg måtte enten fuldende en tegning eller afskrive et musiknummer eller forrette et eller andet arbejde, der var langvarigt nok til at hindre mig fra at spadsere længere end lige i de nærmeste omgivelser, lige meget hvorledes hun eller hendes søster var beskæftiget.

En morgen efter at de havde opsøgt mr. Weston og spærret vejen for ham, kom de hjem i den muntreste stemning for at skildre mig deres samtale med ham.

"Og han spurgte igen efter Dem," sagde Mathilde, trods søsterens stumme, men bydende opfordring til, at hun skulle holde sin mund, "han var forundret over, at De ikke gik ud mere og troede, at Deres helbred måtte være svagt, da De så sjældent kom ud i fri luft."

"Det sagde han ikke, Mathilde; hvor kan du dog tale således?"

"O, Rosalie, hvor du lyver! Du ved, at han sagde det, og du svarede – hvad Fanden! slip mig, Rosalie! Hvad kniber du mig sådan for? Og Rosalie svarede, miss Grey, at De befandt Dem meget godt, men altid var så fordybet i Deres bøger, at intet andet interesserede Dem."

Hvilke tanker må han ikke have om mig! tænkte jeg.

"Spørger den gamle Nancy nogen sinde efter mig?" spurgte jeg.

"Ja, og vi siger, at De læser og tegner så ivrigt, at De ikke har tanker for andet."

"Men det er jo ikke tilfældet. Havde De sagt hende, at jeg havde så meget at bestille, at jeg ikke *kunne* komme, ville De være kommet sandheden nærmere."

"Det antager jeg ikke," svarede miss Murray og fo'r pludselig op. "Nu har De da tid nok, siden De er sluppet for at undervise mig."

Det nyttede ikke at strides med sådanne forvænte, tankeløse væsener, og derfor tav jeg. Nu var jeg vant til at tie, når man tiltalte mig på en ubehagelig måde og vise et roligt, smilende ansigt, mens mit hjerte var bittert. Kun de, der har oplevet det samme, kan forestille sig de følelser, jeg nærede, mens jeg med forstilt sindsro sad og lyttede til skildringen af deres møder og samtaler med mr. Weston, som de syntes at finde så megen fornøjelse i at beskrive mig, og hørte dem påstå ting om ham, som jeg ifølge mit kendskab til mandens karakter måtte anse for overdrivelser og forvanskninger af sandheden, om ikke ligefrem for løgne, ting, der var nedværdigende for ham, men smigrende for dem, navnlig for miss Murray, ting, som jeg brændte af lyst til at modsige eller udtrykke min tvivl om, uden at jeg vovede det af frygt for at lægge min deltagelse for dagen med min vantro.

Jeg hørte også andre ting, der, som jeg følte eller frygtede, kun var alt for begrundede, men måtte dog skjule min bekymring for ham og min harme mod dem under et ligegyldigt ydre – og så samtidig andre, blotte hentydninger til noget sagt eller gjort, som jeg længtes efter at høre mere om, uden at jeg turde stille noget spørgsmål.

Således forløb tiden, og jeg kunne ikke en gang trøste mig med den tanke: Hun vil snart være gift, og da har jeg måske håb!

Kort efter hendes giftermål indtraf ferien, og når jeg atter kom tilbage fra mit hjem, var mr. Weston sandsynligvis borte,

for jeg hørte, at han ikke kunne forliges med pastoren – naturligvis den sidstes skyld – og var i begreb med at søge andet steds hen.

Nej, foruden min fortrøstning til Gud havde jeg ingen anden trøst end den tanke, at jeg, skønt han ikke vidste det, var hans kærlighed værdigere end Rosalie Murray, hvor indtagende og henrivende hun end var; for jeg forstod at skatte hans fortræffelighed, hvilket hun ikke kunne. Jeg ville vie mit liv til at fremme hans lykke, hvorimod hun ville tilintetgøre den blot for at tilfredsstille sin forfængelighed en stakket tid.

O, når han blot var vidende om den forskel! udbrød jeg tit. Dog nej, jeg ønskede ikke, han skulle se mit hjerte, men kendte han hendes åndsfattigdom, hendes uværdige, hjerteløse frivolitet, han ville da *sikkert* og jeg *næsten* blive lykkelig, selv om jeg så ikke fik ham at se mere!

Jeg frygter for, at læseren allerede nu har mere end nok af den dårskab og svaghed, jeg så åbenlyst har lagt for dagen. Den gang betroede jeg ingen den og ville ikke have gjort det, selv om min moder og søster havde været hos mig.

Jeg var en hårdnakket, forsætlig hyklerske – i det mindste i denne henseende. Mine bønner, mine ængstelser og klager var kun mig og Himlen bekendt.

Når vi pines af smerte eller af heftige følelser, som vi må beholde for os selv, som vi ingen deltagelse kan søge for eller få af nogen levende skabning, og som vi dog ikke ganske kan eller vil tilintetgøre, søger vi ofte lettelse i poesien og finder den også ofte, det være nu i andres tanker, der synes at passe til vor forfatning eller i vore egne forsøg på at udtrykke disse tanker

og følelser, mindre velklingende måske, men mere passende og derved formindske byrden på det beklemte hjerte.

Allerede tidligere, i Wellwood House så vel som her, havde jeg et par gange, da jeg led af hjemve og sorg, søgt lindring i denne hemmelige trøstekilde og ilede nu begærligere til den end nogen sinde før, fordi jeg syntes at trænge mere til den. Jeg gemmer disse erindringstegn om gamle lidelser og erfaringer som mindestene, man rejser på vandringen gennem livets dal for at betegne visse begivenheder.

I denne nødens tid fik jeg to yderligere årsager til bedrøvelse. Den ene kan synes at være en bagatel, men den kostede mig dog mange tårer.

"Snap", min lille muntre, godmodige ledsager, hvor som helst jeg gik, den eneste skabning, der elskede mig, blev mig berøvet og overgivet til en rottejæger, der var kendt for den brutale måde, han behandlede sine hunde på.

Den anden årsag var væsentligere. De breve, jeg fik hjemmefra, meldte mig, at min faders helbred havde forværret sig. Der blev ingen frygt udtrykt, men jeg var blevet ængstelig og beklemt og kunne ikke forjage den tanke, at her forestod en frygtelig ulykke os. Det var mig, som jeg så de sorte skyer trække sammen om bjergene i min hjemstavn og hørte stormens vrede brusen, der snart skulle bryde ud og ødelægge vor fædrene arne.

18. Glæde og sorg

Endelig oprandt den 1. juni, og Rosalie blev forvandlet til lady Ashby. Hun så vidunderlig skøn ud i sin brudedragt.

Da hun vendte tilbage fra kirken efter højtideligheden, kom hun – heftigt bevæget og leende, halvt af glæde, halvt fortvivlet, som det forekom mig – farende ind i skolestuen.

"Nu, miss Grey, er jeg lady Ashby!" råbte hun. "Det er sket! Min skæbne er beseglet! Nu kan jeg ikke træde tilbage mere. Jeg kommer for at modtage Deres lykønskning og tage afsked med Dem – og så går det til Paris – Rom – Napoli – Schweiz – London! O, himmel, hvor meget vil jeg ikke få at se og høre, inden jeg kommer tilbage! Men glem mig ikke – jeg skal heller ikke glemme Dem, om jeg også har været en slem pige. Nå, hvorfor gratulerer De mig ikke?"

"Jeg kan ikke gratulere Dem," svarede jeg, "førend jeg ved, at denne forandring virkelig er en forbedring, men jeg håber det oprigtigt og ønsker Dem al lykke og Guds bedste velsignelse."

"Nu, lev da vel! Vognen venter – de kalder på mig."

Hun gav mig et hastigt kys og ilede bort, men vendte pludselig tilbage, omfavnede mig med større inderlighed, end jeg havde tiltroet hende og fjernede sig med våde øjne.

Den stakkels pige! Jeg holdt virkelig af hende og tilgav hende af hjertet alt det onde, hun havde tilføjet mig og andre. Jeg er overbevist om, at hun ikke kendte halvdelen af det, og jeg bad Gud om ligeledes at tilgive hende.

De øvrige timer af denne festlige sorgens dag beholdt jeg til min fri rådighed. Da jeg var kommet for meget ud af min hverdagsrytme til at kunne foretage en stadig beskæftigelse, gik jeg i flere timer omkring med min bog i hånden, men jeg tænkte mere, end jeg læste, for jeg havde meget at grunde på; og om aftenen benyttede jeg min frihed til at gense min gamle veninde Nancy, undskylde min lange fraværelse, der måtte forekomme hende så uvenlig, ved at fortælle hende, hvor meget jeg havde haft at bestille, læse eller arbejde for hende, alt som hun selv foretrak det ene eller det andet, meddele hende dagens vigtige nyhed og til gengæld indhente efterretning om mr. Westons forestående afrejse.

Men det vidste hun intet om, og jeg håbede med hende, at det var et ugrundet rygte.

Hun glædede sig hjerteligt ved at se mig, men til alt held havde hendes øjne bedret sig så meget, at hun næsten slet ikke behøvede min bistand mere. Hun hørte med deltagelse på efterretningen om giftermålet, men mens jeg underholdt hende med beskrivelser over festligheden, bryllupsselskabets glans og brudens skønhed, sukkede hun ofte, rystede på hovedet og ønskede, at det måtte have gode følger. Hun syntes, ligesom jeg, snarere at antage formælingen for en anledning til bedrøvelse end til glæde. Jeg blev siddende længe hos hende og talte både om det og om meget andet – men *der kom ingen*.

Tør jeg tilstå, at jeg ofte så til døren og nærede det ønske, at den måtte åbne sig og en vis person træde ind, således som det allerede en gang havde været tilfældet? Og at jeg, da jeg gik hjem, ofte blev stående for at se mig tilbage og gik langsommere, end jeg behøvede? For aftenen var vel skøn, men

ikke varm … Og at jeg endelig følte en vis tomhed som af skuffet forventning, da jeg kom hjem uden at have truffet eller endog blot set andre mennesker end nogle daglejere, der vendte hjem fra deres arbejde.

Men søndagen nænnede sig. Da kunne jeg få ham at *se*, for nu, siden miss Murray tog bort, havde jeg fået min gamle plads i kirken igen, jeg *ville* se ham og efter hans udseende, hans stemme og væsen bedømme, om hendes ægteskab havde bedrøvet ham meget.

Til alt held kunne jeg ikke opdage den fjerneste forskel. Han så i et og alt ud som for to måneder siden. Hans tone, blik og væsen var uforandret, hans prædiken udmærkede sig ved den samme skarpsindige, usminkede sanddruhed, hans stil ved den samme klarhed, alt, hvad han sagde eller gjorde, ved den samme oprigtige simpelhed, der føltes af ethvert hjerte, om den end ikke sås eller hørtes af ethvert øje eller øre.

Jeg gik til fods hjem med miss Mathilde, men han *sluttede sig ikke til os.* Mathilde vidste nu ikke mere, hvad hun skulle underholde sig med, eller hvor hun skulle få selskab fra. Hendes brødre var i skolen, hendes søster gift og rejst bort, hun selv for ung til at blive indført i selskabslivet, som hun, efter Rosalies eksempel, allerede begyndte at finde nogen smag i – i det mindste smag i en vis slags mænds selskab. Det var en kedelig tid på året; der blev hverken redet eller jaget, for om hun end ikke kunne tage del i den sidste fornøjelse, var det dog noget at se mr. Murray og vildtvogterne bryde op med hundene og ved deres hjemkomst høre dem tale om de forskellige fugle, de havde skudt. Nu blev tilmed den trøst nægtet hende, hun ville have fundet i kuskenes, rideknægtenes, hestenes, myndernes

og hønsehundenes selskab, for hendes moder, som trods provinslivets mangler havde fået sin ældste datter så fordelagtigt anbragt, var nu begyndt at vende sin alvorlige opmærksomhed til den yngste, og da hun virkelig var bestyrtet over hendes rå manerer og holdt det for at være på høje tid at indføre en reform, havde hun endelig fundet sig bevæget til strengt at forbyde hende stalden, hundehusene og remisen. Hun fandt naturligvis ingen ubetinget lydighed; hvor overbærende hun end hidtil havde været, besad hun dog, når man først fik hende opbragt, intet så mildt sindelag, som hun fordrede hos guvernanten. Hendes vilje turde ikke overtrædes ustraffet, og efter flere eksplosioner, som jeg skammede mig ved at overvære, og under hvilke faderens autoritet ofte blev opfordret til med eder og trusler at understøtte moderen, for selv han kunne indse, at Mathilde vel kunne være blevet en flink dreng, men ikke ganske var, hvad man ventede at finde hos en ung dame, indså Mathilde endelig, at det var bedst at holde sig borte fra de forbudte regioner, når hun ikke fra tid til anden kunne stjæle sig ind i dem, ubemærket af moderen.

Man må ikke tro, at jeg slap fra sådanne begivenheder uden en mængde reprimander og sidehug, som ikke mistede deres brod ved, at de ikke blev udtalt åbenlyst, men snarere sårede så meget dybere, netop fordi de af denne grund gjorde et selvforsvar umuligt. Ofte bad man mig om at underholde miss Mathilde med andre ting og minde hende om moderens formaninger og forbud; jeg gjorde det, så godt jeg kunne, men hun ville ikke lade sig underholde mod sin vilje; det var umuligt at gøre det imod hendes smag, og om jeg også gik lidt videre

end til blot at minde hende, var de milde forestillinger, jeg kunne tillade mig, dog aldeles uden virkning.

"Min kære miss Grey, det er dog højst *besynderligt*; De kan vel ikke gøre for det, når det ikke ligger i hendes natur, men det *undrer* mig, at De ikke kan vinde pigens fortrolighed og i det mindste gøre hende Deres selskab lige så behageligt som Josephs eller Roberts."

"De kan tale bedst om de ting, hun finder den største interesse i," svarede jeg.

"Næ, men det er dog en sælsom tilståelse af en guvernante! Jeg gad vide, hvem der skal danne en ung dames smag, når guvernanten ikke gør det. Jeg har kendt guvernanter, der i den grad havde gjort sig til et med deres unge damers omdømme med hensyn til elegante og anstand, ånd og steder, at de ville have *rødmet* over at høre et ufordelagtigt ord om dem; det var næsten værre at dadle deres elever end dem selv. Og det anser jeg for min part for ganske naturligt."

"Virkelig, frue?"

"Ja. Den unge dames kundskaber og anstand er vigtigere for guvernanten, så vel som for verden, end hendes egne. Skal det gå hende godt i hendes kald, må hun røgte det med hele sin energi, rette alle sine ideer, hele sin ærgerrighed på opnåelsen af dette formål. Vil vi dømme om en guvernantes fortrin, ser vi naturligvis hen på de elever, hun har opdraget og retter vor dom derefter. Den *forstandige* guvernante ved dette; hun ved, at mens hun forbliver i skyggen, ligger hendes elevers fortrin eller mangler åbenlyst for alles øjne, og at hun ikke kan gøre sig håb om held, når hun ikke under deres uddannelse taber sig selv af sigte. De ser, miss Grey, at det går med det som med ethvert

andet håndværk eller kald. De, der vil fremad, må vie sig til deres håndtering med liv og sjæl, og når de begynder at sløves, bliver de snart fordunklet af klogere rivaler. Jeg ved ikke, hvad der et værst, enten at en person fordærver sin elev ved forsømmelse eller ved sit eget eksempel. De må undskylde, at jeg lader disse små vink falde, De ved, det er kun til Deres eget bedste; mange damer ville tale langt hårdere eller vel endog slet ikke gøre sig den ulejlighed at tale, men i al stilhed se sig om efter en anden guvernante. Det ville naturligvis være det mest bekvemme, men jeg kender fordelene ved en plads som denne for en person i Deres stilling og ønsker ikke at skille mig ved Dem, da jeg er overbevist om, at De vil komme ret godt ud af det, når De blot lægger Dem mine ord på hjerte og forsøger at anstrenge Dem *lidt* mere. Da er jeg overbevist om, at De *snart* vil erhverve Dem den rigtige, endnu manglende takt, der fordres for at få den behørige indflydelse på Deres elevers gemytter."

Jeg var i begreb med at give fruen en idé om det fejlagtige i hendes forventninger, men hun sejlede ud af døren, da hun havde endt sin tale. Når hun havde sagt, hvad hun ønskede, lå det ikke i hendes plan at afvente svar; det var min sag at høre, men ikke at tale.

Jeg har dog allerede bemærket, at Mathilde endelig nogenlunde bøjede sig for moderens myndighed – skade, at den ikke var blevet anvendt før – og da det næsten fattedes hende på enhver kilde til adspredelse, blev der hende intet andet til overs end at foretage lange spadsereture med sin guvernante samt at besøge hytterne og mejerierne på faderens gods for at slå tiden ihjel i passiar med de gamle mænd og koner, der boede i dem.

På en af disse ture traf vi tilfældigvis mr. Weston. Det var det, jeg med længsel havde imødeset, men nu ønskede jeg for et øjeblik, at enten han eller jeg måtte holde sig i afstand. Mit hjerte bankede så heftigt, at jeg var bange for at røbe et eller andet ydre tegn på bevægelse, men jeg tror næppe, han kastede et blik på mig, og jeg var snart rolig igen. Da han havde hilst på os begge med nogle få ord, spurgte han Mathilde, om hun i den senere tid havde hørt noget fra sin søster.

"Ja," svarede hun, "hun har skrevet fra Paris og befandt sig vel og var overordentlig *lykkelig*."

Hun udtalte det sidste ord med eftertryk og et fiffigt blik. Han syntes ikke at tage notits af det, men sagde lige så eftertrykkeligt og med stor alvorlighed:

"Jeg håber, det må blive af varighed."

"Anser De det for sandsynligt?" tillod jeg mig at spørge, for Mathilde var løbet efter sin mynde, der havde jaget en hareunge op.

"Det kan jeg ikke vide," svarede han. "Sir Thomas kan være en bedre mand, end jeg måske tror, men efter alt, hvad jeg har set og hørt, er det skade, at et så ungt og muntert og ... og *interessant* væsen – for at udtrykke meget med et ord – hvis største, om ikke eneste fejl letsindighed synes at være, tilvisse ingen ringe fejl, da den medfører besiddelsen af næsten enhver anden og udsætter for en stor mængde fristelser, men det er skade, at hun har kastet sig bort til en sådan mand. Hendes moder ønskede det sandsynligvis?"

"Ja, og hun med, tror jeg, for hun lo bestandig over mine forsøg på at afholde hende fra dette skridt."

"De forsøgte det? Så vil De i det mindste have den tilfredsstillelse at vide, at det ikke er Deres skyld, hvis sagen får slemme følger. Hvad mrs. Murray angår, ved jeg ikke, hvorledes hun kan retfærdiggøre sin opførsel – var jeg kendt med hende, ville jeg spørge hende om det."

"Det synes at være unaturligt, men mange mennesker holder rang og rigdom for de højeste goder og tror at have gjort deres pligt, når de har sikret deres børn dem."

"Meget sandt! Men er det ikke besynderligt, at personer af erfaring, som selv er gift, dømmer så urigtigt."

Mathilde kom nu stakåndet løbende tilbage med den unge hares sønderslidte lig i hånden.

"Var det Deres hensigt at ombringe denne hare eller at redde den, miss Murray" spurgte mr. Weston, der, som det lod, ikke vidste, hvorledes han skulle forklare sig hendes muntre mine.

"Jeg lod, som om jeg ville redde den," svarede hun ærligt, for der var endnu langt til jagtsæsonen begyndte, "men jeg så den dog hellere blive ombragt. Men I kan begge bevidne, at det ikke var min skyld, "Prince" var bestemt på at tage den. Han greb den i nakken og bed den øjeblikkelig ihjel. Var det ikke en herlig jagt?"

"En kostelig ... at se en ung dame løbe efter en hareunge."

I den tone, hvori han svarede, lå en rolig spot, som ikke undgik hende. Hun trak på skuldrene, vendte sig fra ham med et betydningsfuldt "Hm!" og spurgte mig, hvorledes jeg syntes om spasen.

Jeg svarede, at jeg ingen morskab så i det, men tilstod, at jeg ikke havde lagt så nøje mærke til, hvorledes den begyndte.

"Så De ikke, hvordan den dublerede? Akkurat som en gammel hare! Og hørte De den ikke skrige?"

"Det glæder mig at kunne sige, at jeg ikke hørte det."

"Den skreg akkurat som et lille barn."

"Den stakkels lille skabning! Hvad vil De egentlig med den?"

"Kom blot med – jeg vil aflevere den i det første det bedste hus, vi kommer forbi – jeg har ingen lyst til at tage den med hjem, for jeg holder ikke af at blive hundset, fordi jeg tillod "Prince" at bide den."

Mr. Weston havde nu begivet sig videre, og vi gik også vor vej, men da vi kom tilbage, efter at have foræret en forpagter haren og til gengæld ladet os traktere med nogle peberkager og lidt ribsvin, traf vi ham atter på hjemvejen, efter at han havde udrettet sit ærinde. I hånden holdt han en buket blå klokkeblomster, som han tilbød mig, idet han smilende bemærkede, at han vel ikke havde set mig i to måneder, men dog ikke glemt, at klokkeblomsterne hørte til mine favoritter.

Han gjorde det, som om han udførte en simpel høflighedshandling, men dog var det en glæde for mig, da jeg fandt, at han havde beholdt mine løst henkastede ord så tro i sin hukommelse og så nøje mærket sig den tid, hvor jeg havde været usynlig.

"Man har fortalt mig," sagde han, "at De er en rigtig bogorm, miss Grey, og bliver så udelukkende optaget af Deres bøger, at alle andre glæder forekommer Dem ubetydelige."

"Ja, det er fuldkommen sandt," udbrød Mathilde.

"Nej, mr. Weston, tro det ikke! Det er en afskyelig bagvaskelse. Disse unge damer fremfører gerne ugrundede

påstande på deres venners bekostning, og man må være varsom i at nære tro til dem."

"Jeg vil håbe, at *denne* påstand i det mindste er ugrundet."

"Hvorfor? Har De så meget imod, at kvinder studerer?" spurgte Mathilde.

"Nej, men jeg ser ikke gerne, at nogen hengiver sig så udelukkende til studier, at alt andet tabes af sigte. Jeg anser et anstrengende og vedholdende studium – det skulle da være under særegne omstændigheder – for tidsspilde, for noget, der skader så vel ånden som legemet."

"Nå, jeg har hverken tid eller lyst til at begå en sådan brøde."

Dermed skiltes vi atter.

Hvad mærkeligt ligger der i denne samtale? Hvorfor har jeg anført den? Fordi den var vigtig nok til at skaffe mig en glad aften, en nat, fuld af behagelige drømme og en morgen, fuld af lykkelige forhåbninger. Læseren vil måske sige, at glæden var letsindig, drømmene tåbelige, forhåbningerne ugrundede, og jeg drister mig ikke til at nægte det.

Men den morgen blev min svage forhåbningsflamme desværre slukket af et brev fra min moder, der talte så alvorligt om min faders tiltagende sygdom, at jeg frygtede for, der kun var lidt eller ingen udsigt til hans helbredelse, og hvor nær forestående ferien end var, rystede jeg dog næsten ved tanken om, at jeg kunne komme for sent til at træffe ham endnu en gang i denne verden.

To dage efter forkyndte en skrivelse fra min søster Mary mig, at lægerne havde opgivet ham, og at hans endeligt syntes at være nær for hånden.

Nu bad jeg øjeblikkelig om tilladelse til at tage hjem før ferien.

Mrs. Murray gjorde store øjne og undrede sig over den usædvanlige energi og dristighed, jeg kom frem med min bøn med, og troede, at der ingen anledning var til at haste, men gav mig endelig tilladelse, dog med den bemærkning, at jeg ikke behøvede at være i et sådant oprør over det, det var dog vist, når alt kom til alt, falsk alarm, og selv om det ikke var det, lå det blot i sagens almindelige natur – vi skulle alle dø, og jeg måtte ikke tro, jeg var det eneste bedrøvede menneske i verden. Endelig hed det, at vognen skulle bringe mig til O.

"Men i stedet for at *græmme* Dem, miss Grey, burde De takke Gud for de *fortrin*, De nyder. Der gives en mængde fattige gejstlige, hvis familier ville blive ruinerede ved deres død, men De, ser De, har indflydelsesrige venner, som er beredte til fremdeles at være Deres velyndere og tage ethvert muligt hensyn til Deres vel."

Jeg takkede hende for hendes "hensyn" og ilede op på mit værelse for straks at træffe anstalter til min afrejse. Da jeg havde sat min hat på, kastet sjalet om mig og lagt nogle uundværlige genstande i min største kuffert, gik jeg ned.

Jeg havde ikke haft nødig at haste så stærkt; for alle de andre havde ikke så stort hastværk, og jeg måtte vente en temmelig lang tid endnu efter vognen.

Endelig kørte den frem, og jeg steg op, men ak! hvilken sørgelig rejse, og hvor forskellig var den ikke fra alle af mine tidligere hjemrejser! Klokken blev halv elleve, inden jeg nåede hjemmet, men min familie var endnu ikke gået til sengs.

Min moder og søster kom mig mørke, tavse og blege i møde i forstuen. Jeg var så forfærdet, at jeg ikke kunne tale, ikke spørge om, hvad jeg længtes så brændende efter, men dog frygtede for at erfare.

"Agnes!" sagde min moder, kæmpende med sig selv for at betvinge en heftig bevægelse.

"O, Agnes!" udbrød Mary og brast i gråd.

"Hvordan er det med ham?" spurgte jeg stønnende.

"Han er død!"

Det var det svar, jeg havde ventet – men derfor forekom slaget mig dog ikke at være mindre forfærdeligt.

19. Brevet

Min faders jordiske levninger var lagt i jorden. Vi sad med forgrædte ansigter og i sorte klæder ved det tarvelige frokostbord og lagde planer for vort fremtidige liv.

Moders kraftige ånd var ikke blevet kuet, selv af denne ulykke; hendes mod var vel bøjet, men ikke brudt. Mary ønskede, jeg skulle rejse tilbage til Horton Lodge og moder flytte til hende og mr. Richardson i præstegården. Hun påstod, at han ikke ønskede det mindre end hun, og at et sådant arrangement ikke kunne andet end være til gavn for alle, da moders selskab og erfaring ville være af uskattérligt værd for hende, og de ville opbyde alt, hvad de formåede for at gøre hende lykkelig. Men hun lod sig hverken overtale af grunde eller bønner. Moder var bestemt på ikke at gøre det, ikke fordi hun drog sin datters gode hensigter og ønsker i fjerneste måde i tvivl, men så længe Gud gav hende helbred og kraft, ville hun anvende disse evner til selv at tjene sit underhold og ikke ligge nogen til byrde, hvad enten det nu føltes som en sådan eller ej. Havde hun kunnet bestride at bo til leje i præstegården, ville hun have valgt denne til ophold frem for ethvert andet sted, men da omstændighederne ikke tillod hende dette, ville hun ikke dvæle under dens tag anderledes end som gæst, når ikke sygdom eller ulykke virkelig krævede hendes bistand, eller alderdom og svagelighed gjorde det umuligt for hende at ernære sig selv.

"Nej, Mary," sagde hun, "når Richardson og du har noget til overs, må I lægge det til side for jeres familie, og Agnes og jeg må indsamle honning for os selv. Gud være lovet, at jeg har haft døtre at opdrage og endnu ikke glemt mine kundskaber – med Guds hjælp – vil jeg kunne råde bod på denne frugtesløse kummer," tilføjede hun, mens tårerne, trods hendes anstrengelse, løb ned ad kinderne, men hun tørrede dem af, bøjede hovedet tilbage med en fast mine og fortsatte: "Jeg vil se, om jeg kan finde et lille, bekvemt beliggende hus i en folkerig, men sund egn, hvor vi vil oprette en opdragelsesanstalt for unge damer, hvis vi kan få nogle, og hvor vi vil antage så mange elever, som vil komme til os, og som vi formår at undervise. Jeres faders slægtninge og gamle venner vil uden tvivl være i stand til at sende os nogle eller stå os bi med anbefalinger. Til mine egne vil jeg ikke henvende mig. Hvad siger du til det, Agnes? Vil du forlade din nuværende stilling og prøve det med mig?"

"Med glæde, mama, og de penge, jeg har sparet, vil være tilstrækkelige til at møblere huset. Jeg vil straks tage dem ud af sparekassen."

"Når vi behøver dem. Men først må vi leje huset og være færdige med de foreløbige indretninger."

Mary tilbød at ville låne os den smule, hun besad, men moder afslog det, idet hun sagde, at vi måtte begynde økonomisk; hun håbede, at det hele eller en del af mit i forening med det, vi ville få ind ved at sælge vort bohave, og den smule, vor gode fader havde lagt til side efter at have afbetalt vor gæld, ville være tilstrækkeligt til at underholde os til jul, og da, håbede hun, ville vore forenede anstrengelser allerede kunne indbringe noget.

Vi kom endelig overens om denne plan og besluttede straks at anstille efterforskninger og træffe forberedelser. Mens moder beskæftigede sig med disse, skulle jeg efter min ferietid vende tilbage til Horton Lodge og underrette beboerne om, at jeg ville opgive min plads, når alt var bragt i orden til at begynde skolen.

Disse anliggender drøftede vi netop meget ivrigt, da der blev bragt moder et brev, ved synet af hvilket blodet steg hende op i ansigtet, der i den sidste tid var blevet blegt af ængstelig vågen og dyb sorg.

"Fra min fader!" mumlede hun, idet hun hastigt rev omslaget op.

Hun havde i mange år intet hørt fra denne slægtning. Jeg var, som man kan tænke sig, nysgerrig efter at erfare, hvad brevet vel kunne indeholde, iagttog hendes ansigt, mens hun læste det og blev noget forbavset, da jeg så, at hun, ligesom i vrede, bed sig i læberne og rynkede panden. Da hun havde læst det igennem, kastede hun det helt uærbødigt på bordet og sagde med et foragteligt smil:

"Jeres bedstefader har været så god at skrive til mig, han siger, at jeg uden tvivl for længst må have angret mit ulyksalige giftermål, og at han, hvis jeg vil tilstå dette og bekende, at jeg gjorde uret i at forsmå hans råd, og at jeg derfor har lidt med rette, endnu vil gøre mig til en dame, hvis det er muligt efter min lange fornedrelse og erindre mine døtre i sit testamente. Bring mig min pult, Agnes, og tag af bordet. Jeg vil straks besvare brevet. Men da jeg derved må berøve jer begge et legat, er det ikke mere end rimeligt, at jeg meddeler jer, hvad jeg agter at skrive.

Jeg vil skrive, at han tager fejl, når han antager, at jeg kan angre mine døtres fødsel, der har været mit livs stolthed og sandsynligvis vil blive min alderdoms trøst, eller de tredive år, jeg har tilbragt ved min bedste og kæreste vens side, at jeg, om vor ulykke også havde været tre gange så stor, dog, med mindre jeg selv havde foranlediget den, netop så meget mere ville have glædet mig over, at jeg havde delt den med jeres fader og ydet ham enhver trøst, der stod i min magt, og at jeg, om hans lidelser i sygdommen også havde været ti gange større, dog ikke kunne angre at have våget over ham og bestræbt mig for at lindre dem, at han, om han også havde ægtet en ringe pige, dog uden tvivl ikke ville være blevet forskånet for ulykker og prøvelser, hvorimod jeg er egoistisk nok til at bilde mig ind, at ingen anden kone ville have været i stand til at hjælpe ham så godt igennem dem som jeg, ikke fordi jeg er bedre end andre, men fordi jeg var skabt for ham og han for mig, og at jeg, kort sagt, lige så lidt er i stand til at beklage mig over de lykkelige timer, dage, år, vi har levet sammen, og som den ene af os ikke havde kunnet nyde uden den anden, som over den forrettighed at have været hans plejerske i hans sygdom og hans trøst i hans modgang.

Er det godt børn? Eller skal jeg skrive, at alt det, der er sket i tredive år, gør os meget ondt, og at mine døtre ønsker, de aldrig var blevet født, men da de nu en gang har haft denne ulykke, vil de være taknemlige for enhver bagatel, deres bedstefader vil være så god at begunstige dem med?"

Vi roste naturligvis begge moders beslutning. Mary ryddede af bordet, og jeg bragte skrivepulten. Brevet blev straks skrevet og afsendt, og fra den dag af hørte vi intet til vor bedstefader

mere, førend vi en rum tid efter så hans død averteret i aviserne og læste, at han havde testamenteret alle sine ejendomme til vore rige, ukendte fætre.

20. Et farvel

I A., det berømte søbadested, lejede vi et hus til vor skole og fik straks løfte om to eller tre elever. Hen imod midten af juli måned vendte jeg tilbage til Horton Lodge og overlod til moder at bringe handelen om huset i orden, sørge for flere elever, sælge vore gamle møbler og købe de ny.

Vi ynker ofte de fattige, fordi de ingen tid har til at begræde deres afdøde pårørende, og fordi nødvendigheden tvinger dem til at arbejde under deres dybeste bedrøvelse. Men er en virksom beskæftigelse ikke det bedste middel mod overdreven sorg – den sikreste modgift mod fortvivlelse? Den kan vel forekomme os som en rå trøst; det kan synes os hårdt at plages med livets sorger, når vi ingen tilbøjelighed føler for dets nydelser, at anspores til arbejde, når hjertet er bristefærdigt, og den pinte sjæl kun fordrer ro for at kunne græde i stilhed. Men er arbejdet ikke bedre end den ro, vi begærer? Og er ikke disse smålige sorger, der stormer ind på os, mindre skadelige end en bestandig rugen over den store ulykke, der trykker os? For resten kan vi ikke have sorger, bekymringer og besvær uden håb – om det også blot et håbet om at opfylde vor glædeløse opgave, udføre en nødvendig plan eller undgå en yderligere plage.

I alt fald var jeg glad over, at moder havde så megen beskæftigelse for enhver evne i hendes virkelystne væsen. Vore venlige naboer beklagede, at hun, som en gang havde stået så højt i rigdom og stand, nu var sunket så dybt, men jeg er overbevist om, at hun ville have lidt tre gange så meget, hvis

hun havde været rig nok til at vælge sit fremtidige ophold i det hus, hvor hun havde oplevet så megen lykke og smerte og ikke ved en hård nødvendighed var blevet hindret fra uafladelig at ruge over sit tab og beklage det.

Jeg vil ikke udbrede mig over de følelser, hvormed jeg forlod – for aldrig at vende tilbage mere – det gamle hus, den velkendte have, den lille landsbykirke, der nu var mig dobbelt dyrebar, fordi min fader, som tredive år havde, lært og bedt inden for dens mure, nu lå slumrende under dens stenfliser, de gamle, nøgne høje, som havde noget elskeligt for mig, de snævre dale imellem dem med deres grønne træer og skummende bække, det sted, hvor jeg vat født, den plet, alle mine barndomsminder knyttede sig til, og som alle mine jordiske tilbøjeligheder havde været koncentreret på hele mit liv igennem.

Jeg vendte vel tilbage til Horton Lodge, hvor jeg blandt mange onder endnu havde en kilde af glæde tilbage, men det var en glæde, der blandede sig med en uendelig smerte, og mit ophold dér var desværre indskrænket til seks uger.

Og selv af denne kostbare tid forløb den ene dag efter den anden, uden at jeg så ham. I hele fjorten dage efter min tilbagekomst kom han mig intet steds for øje undtagen i kirken. Det forekom mig som en ubeskrivelig lang tid, og da jeg ofte gik ud at spadsere med min urolige elev, steg naturligvis bestandig forhåbninger op hos mig, der lige så ofte blev skuffet, og da plejede jeg at sige til mit hjerte: "Her er et overbevisende bevis – når du blot var så fornuftig at indse det eller besad oprigtighed nok til at erkende det – for, at han ikke bryder sig om dig. Tænkte han blot *halvt* så meget på dig som du på ham, ville han for længst have vidst at indrette det således, at han traf

sammen med dig. Du må vide det, når du spørger dine egne følelser til råds; tænk altså, ikke mere på denne dårskab. Du har ingen grund til at håbe; bandlys disse skadelige tanker og tåbelige ønsker fra din sjæl og vend tilbage til din pligt og dit ensformige, kedelige liv, der ligger for dig. Du havde kunnet *vide*, at en sådan lykke ikke var dig beskåret!"

Men endelig så jeg ham dog. Han trådte pludselig hen for mig, da jeg skråede over en mark efter et besøg hos Nancy Brown, mens miss Mathilde tumlede sin uforlignelige hest.

Han måtte have hørt tale om det tunge tab, jeg havde lidt; han sagde ingen deltagende ord, bød mig ingen trøst, men det første, han sagde, var dette:

"Hvorledes går det Deres moder?"

Og det var intet hverdagsspørgsmål; jeg havde aldrig fortalt ham, at jeg havde en moder, han måtte have erfaret det af andre, og derfor lå der en oprigtig venlighed og en dyb, rørende deltagelse i tonen og måden, han tiltalte mig på.

Jeg takkede ham med sømmelig høflighed og svarede, at hun befandt sig så vel som man kunne vente det.

"Hvad vil hun nu?" var hans næste spørgsmål.

Mange ville have anset det for nærgående og givet et undvigende svar, men en sådan tanke faldt mig ikke ind, og jeg meddelte ham i korthed, men fuldstændig, moders planer og udsigter.

"De vil altså snart forlade Horton Lodge?"

"Ja, inden en måned."

Han tav et minut, som fordybet i tanker, og da han atter begyndte at tale, tænkte jeg, han ville beklage mig i anledning af min afrejse, men han sagde blot:

"Jeg er lige ved at tro, De tager gerne herfra?"

"Ja, i mange henseender."

"Altså blot i *mange*! Jeg gad vide, hvorfor ikke i alle."

Jeg ærgrede mig på en vis måde over disse ord, da de bragte mig i forlegenhed – jeg havde kun én grund til at beklage afrejsen, og den var en dyb hemmelighed, som han ingen ret havde til at aflokke mig.

"Nå, hvorfor tror De, Horton Lodge skulle være mig imod?" spurgte jeg.

"De har selv sagt det," var det afgørende svar. "De har i det mindste sagt, at De ikke kunne leve tilfreds uden en ven, og at De ingen havde og ingen udsigter havde til at erhverve Dem en. For resten ved jeg, at stedet må være Dem imod."

"Hvis De husker Dem rigtigt om, sagde jeg, eller ville i det mindste sige, at jeg ikke kunne leve tilfreds uden en ven *i verden*. Jeg var ingenlunde så ufornuftig at forlange, at en altid skulle være mig nær. Jeg tror, jeg ville kunne leve lykkelig i et hus fuldt af fjender, hvis –"

Men nej, denne sætning turde jeg ikke fuldende.

Jeg holdt inde og tilføjede hastigt:

"Og for resten kan man ikke forlade et sted, hvor man har levet i flere år uden en følelse af savn."

"Beklager De, at De må skilles fra miss Murray, nu Deres eneste elev og selskab?"

"Til en vis grad – ja, jeg skiltes heller ikke fra hendes søster uden vemod."

"Det kan jeg tænke mig."

"Nå, miss Mathilde er lige så god som søsteren, i en henseende endnu bedre –"

"I hvilken?"

"Hun er ærlig!"

"Og den anden ikke?"

"Jeg ville ikke gerne kalde hende uærlig, men jeg må tilstå, at hun er noget intrigant."

"Hun er *intrigant*? Jeg så, at hun var letsindig og forfængelig, og nu," tilføjede han efter en pause, "kan jeg godt indse, at hun også har været intrigant, men således at hun antog skinnet af den største enfold og trohjertig oprigtighed. Ja," fortsatte han tankefuld, "det forklarer mig nogle små omstændigheder, som tidligere var mig gådefulde."

Derpå ledte han samtalen hen på almindelige genstande. Han forlod mig ikke, førend vi næsten havde nået parkporten. Han havde virkelig gjort en omvej for at ledsage mig så langt, for han gik nu tilbage og forsvandt ad en sidevej, som vi allerede var kommet forbi noget i forvejen.

Denne omstændighed var mig naturligvis ikke ukær, og hvis jeg var bedrøvet, indfandt denne følelse sig kun hos mig, fordi han dog til sidst var gået, fordi han ikke længere var ved min side, og fordi dette korte tidsrum af glæde og lykke havde fået så hurtig ende. Han havde ikke talt et eneste kærligt ord, ikke tilladt sig et eneste udtryk af ømhed eller hengivenhed, og dog havde jeg været salig. At være ham nær, at høre ham tale, som han talte og at føle, at han holdt mig for værdig til at tale således med mig, for forstandig nok til at fatte denne tale, at han skattede mig behørigt – det var mig nok.

Ja, Edward Weston, jeg kunne virkelig være lykkelig i et hus fuldt af fjender, hvis jeg blot havde en ven, der elskede mig oprigtigt, dybt og trofast. Og hvis du var denne ven, selv om vi

var fjernt fra hinanden og sjældent hørte og endnu sjældnere så hinanden – selv om møje, nød og ærgrelse omgav mig – ville det dog for mig være en for stor lykke til at kunne håbes, selv i drømme.

Og dog, hvem ved, sagde jeg til mig selv, da jeg gik igennem parken, hvem ved, hvad denne ene måned kan bringe! Jeg har levet i henved tre og tyve år og lidt meget og kun nydt få glæder. Er det sandsynligt, at hele mit liv vil blive så skyfuldt? Er det ikke muligt, at Gud hører mine bønner om at sprede disse mørke skygger og endnu sende mig nogle stråler af himlens solskin? Vil han ganske nægte mig de velsignelser, der i så fuldt mål tilfalder andre, som hverken beder om dem eller takker for dem, når de modtager dem? Tør jeg ikke håbe og trøste mig endnu?

Jeg håbede og trøstede mig – en tid lang, men desværre, tiden randt hen, den ene uge fulgte på den anden, og med undtagelse af et blik fra det fjerne og to korte møder, under hvilke der næsten intet blev talt, mens jeg var ude at spadsere med Mathilde, så jeg ham aldrig – undtagen naturligvis i kirken.

Og nu var den sidste søndag kommet, og den sidste gudstjeneste blev holdt. Jeg var ofte på nippet til, under prædikenen – den sidste, jeg skulle høre af ham, den bedste, jeg – det var jeg overbevist om – nogen sinde skulle få at høre – at briste i gråd. Prædikenen var endt; menigheden spredte sig, og jeg måtte følge efter. Det var altså kun alt for sandsynligt, at jeg havde set ham og hørt hans stemme for sidste gang.

På kirkegården stormede begge frøknerne Green ind på miss Mathilde. De havde en mængde spørgsmål at gøre om hendes

søster, og Gud ved, om hvor meget andet. Jeg ønskede blot, det måtte få ende, for at vi kunne skynde os tilbage til Horton Lodge; jeg længtes efter at opsøge et ensomt værelse eller sted i parken for der at hengive mig til mine følelser, sige mit sidste farvel og begræde mine faldne forhåbninger og illusioner – kun denne ene gang og så farvel. I frugtesløse drømme – fra nu af skulle kun den materielle, tørre, prosaiske virkelighed beskæftige min ånd. Men mens jeg fattede denne beslutning, sagde en dæmpet stemme ved min side:

"Rejser De ikke i denne uge, miss Grey?"

"Jo," svarede jeg.

Jeg vendte mig forskrækket om og ville, hvis jeg havde været tilbøjelig til hysteri, sikkert have kompromitteret mig. Gud være lovet, at jeg ikke var det!

"Nu," fortsatte mr. Weston, "vil jeg sige Dem farvel. Det er ikke sandsynligt, at vi ses igen før Deres afrejse."

"Farvel, mr. Weston!" svarede jeg.

O, hvor bittert kæmpede jeg ikke for at se rolig ud! Jeg rakte ham min hånd, og han beholdt den nogle sekunder i sin.

"Det er muligt, at vi træffer hinanden igen," sagde han, "vil det gøre nogen forskel i Deres øjne, om det sker eller ej?"

"Ja, det ville glæde mig meget at se Dem igen."

Mindre *kunne* jeg ikke sige. Han trykkede venligt min hånd og gik. Nu var jeg atter lykkelig – skønt mere tilbøjelig end nogen sinde før til at give mine tårer luft. Var jeg i dette øjeblik blevet tvunget til at tale, ville en heftig hulken have været en uundgåelig følge, men selv nu kunne jeg ikke holde vandet fra mine øjne.

Jeg gik ved siden af miss Murray, vendte ansigtet bort fra hende og lagde ikke mærke til flere bemærkninger, hun rettede til mig, den ene efter den anden, indtil hun endelig skreg mig i øret, at jeg enten måtte være døv eller forrykt, og nu først genvandt jeg min fulde fatning, så pludselig op, som om jeg vågnede af en dvale og spurgte, hvad hun havde sagt.

21. Skolen

Jeg forlod Horton Lodge og begav mig til moders og mit ny hjem i A. Jeg fandt hende rask og vel, fattet, ja, endog frejdig, skønt stille og rolig i sit væsen. Vi havde kun tre pensionærer og seks elever fra byen, men håbede ved omhu og flid at forøge deres antal.

Jeg gav mig i færd med at opfylde mine pligter i min ny stilling med behørig energi; jeg kalder den ny, for der var unægtelig en betydelig forskel mellem at arbejde med min moder i vor egen skole og at arbejde for løn mellem fremmede, hvor jeg blev foragtet og trådt under fode af unge og gamle. Og i de første uger var jeg ingenlunde ulykkelig.

"Det er muligt, at vi mødes igen; vil det gøre nogen forskel i Deres øjne, om det sker eller ej." Disse ord løb endnu stadig i mine øren og boede i mit hjerte; de var min hemmelige trøst.

"Jeg vil se ham igen; han vil komme eller skrive!" Kort sagt, intet løfte var så sangvinsk, at håbet ikke hviskede mig det i øret. Jeg troede ikke på det halve af, hvad det sagde mig, jeg lo ad alt; men jeg var langt mere lettroende, end jeg selv havde anet. Hvorfor slog vel ellers mit hjerte så heftigt, når der blev banket på døren, og pigen, som lukkede op, kom ind for at underrette moder om, at en herre ønskede at tale med hende – og hvorfor var jeg den hele dag igennem i dårligt humør, fordi det viste sig at være en musiklærer, som tilbød vor skole sin tjeneste – og hvad betog mig åndedrættet i flere sekunder, da postbuddet havde bragt os et par breve, og moder sagde: "Her,

Agnes, er et til dig" og kastede det over til mig – og hvad fik alt mit blod til at strømme op i ansigtet, da jeg så, at udskriften var af en mandlig hånd – og hvorfor, o, hvorfor stormede illusionens kolde, tunge følelse ind på mig, da jeg tog omslaget af og så, at det kun var et brev fra Mary, som hendes mand af en eller anden grund havde adresseret for hende!

Var det altså kommet så vidt, at jeg følte mig skuffet ved at få brev fra min egen søster og hvorfor? Fordi det ikke var skrevet af en, der i sammenligning med hende var mig fremmed?

Den kære Mary! Og hun havde skrevet det så godt og tænkt, at det rigtig ville glæde mig at læse det! ... Jeg havde ikke fortjent det.

Og jeg tror virkelig, at jeg i min harme over mig selv ville have lagt det til side, indtil jeg havde tilegnet mig en bedre stemning og gjort mig værdigere til den ære at læse det.

Men moder så på mig og ønskede at vide, hvad nyt det indeholdt. Jeg læste det altså, gav hende det og gik derpå ind i skolestuen for at holde mine lektioner, men midt under disse, når jeg tilfældigvis ikke havde en fejl at rette hist og en pligtforsømmelse at dadle her, tog jeg mig i mit hjerte endnu langt strengere i skole.

"Hvor tåbelig må du ikke være!" sagde mit hoved til mit hjerte eller mit hårdere til mit blødere jeg. "Hvor kunne det selv i drømme falde dig ind, at han ville skrive til dig? Hvad grund har du til et sådant håb eller til det, at han vil besøge dig eller gøre sig ulejlighed for dig eller endog blot tænke mere på dig?"

Hvilken grund! ... Og nu holdt håbet atter hin sidste, korte samtale hen for min sjæl og gentog de ord, som jeg havde indprentet så tro i min hukommelse.

Nå, hvad har den at betyde? Hvem har vel nogen sinde hængt sine forhåbninger på en så svag kvist? Hvad ligger det i disse ord, som en hverdagsbekendt ikke kunne sige til en anden?

Det er naturligvis muligt, at I træffer hinanden igen; det havde han kunnet sige, om du også var rejst til New Zealand, men det beviser ikke, at det var hans *hensigt* at se dig – og hvad det derpå følgende spørgsmål angår, havde enhver kunnet gøre det, og hvorledes besvarede du det? Med et enfoldigt hverdagssvar, et, som du kunne have givet mr. Murray eller i enhver anden, du havde stået i et tålelig høfligt forhold til!

Men, indvendte håbet igen, den tone og det væsen, han talte med!

O, det var nonsens, han taler altid indtrængende, og i det øjeblik stod frøknerne Green og miss Mathilde Murray i nærheden, så han var nødt til at træde lige hen til dig og tale sagte, hvis han ikke ville, at alle mennesker skulle høre, hvad han sagde, hvilket han naturligvis ikke ønskede, skønt det aldeles intet særligt indeholdt!

Men frem for alt den varme og dog blide håndtryk, som syntes at sige: "Stol på mig!" og en mængde andre ting, som næsten var for smigrende til at gentages i tankerne!

En utilgivelig dårskab – for absurd til at fortjene en gendrivelse! Ene og alene fantastiske indbildninger, som du skulle skamme dig over. Hvis du ville betænke dit utiltrækkende ydre, din uelskværdige tilbageholdenhed, din tåbelige undseelse, det bevirker, at du ser kold, enfoldig, ubehjælpsom og måske også sur ud – hvis du fra begyndelsen af havde overvejet alt dette, ville du aldrig have næret så arrogante

tanker, men da du nu en gang *har* været så dum, så gør bod og bedring og lad os ikke høre noget videre om det!

Jeg kan ikke sige, at jeg ydede mit eget bud ubetinget lydighed, men sådanne ræsonnementer blev dog stadig virksommere med tiden, da mr. Weston hverken lod sig se eller høre fra, indtil jeg endelig opgav håbet, for selv mit hjerte tilstod, at det var aldeles ugrundet.

Dog blev jeg ved at tænke på ham; jeg opstillede hans billede i min ånd og mindedes ethvert blik, enhver gebærde, min hukommelse havde opbevaret og rugede over hans fortræffeligheder og ejendommeligheder, kort sagt, over alt, hvad jeg nogen sinde havde hørt og set af ham.

"Agnes, søluften og de forandrede omgivelser virker ikke velgørende på dig – jeg har endnu aldrig set dig så bleg. Formodentlig må du sidde for meget og lade dig påvirke for meget af skolelivets bekymringer. – Du må lære at tage alt roligt, tage mere motion og overlade mig det kedeligste arbejde. Det vil kun tjene til at øve mig i tålmodighed og måske prøve den en smule."

Således talte moder en morgen i påskeferien, da vi sad sammen ved vort arbejde. Jeg forsikrede hende, at min beskæftigelse ingenlunde forekom mig trykkende, at jeg var rask eller at det, jeg fejlede, dog ville gå over, når forårsmånederne var forbi. Når sommeren kom, ville jeg være så stærk og kraftig, som hun kunne ønske sig det, men hendes bemærkning indjog mig dog hemmelig skræk.

Jeg vidste, at mine kræfter tog af, min appetit var blevet ringere, og jeg blev lidt efter lidt ligegyldig og nedslået, og hvis han virkelig ikke brød sig om mig, og jeg aldrig skulle se ham

igen – hvis det var mig forbudt at bidrage til hans lykke, forbudt at nyde kærlighedens glæder, at lyksaliggøre og blive lyksaliggjort – da måtte livet blive en byrde og jeg, når min himmelske fader kaldte mig til sig, glæde mig over at blive det kvit, men det duede ikke at dø og forlade moder, jeg egenkærlige, uværdige datter ... at jeg blot et øjeblik kunne glemme hende!

Var hendes lykke ikke for en stor del betroet mig? Skulle jeg bæve tilbage for det værk, Gud havde overdraget mig, fordi det ikke svarede til min smag? Vidste han ikke bedst, hvad jeg skulle gøre, eller hvor jeg skulle arbejde? Og turde jeg længes efter at forlade hans tjeneste, inden jeg havde opfyldt min opgave eller håbe at indgå til hans hvile uden at have arbejdet for at fortjene ben? "Nej, med hans hjælp vil jeg omgjorde mig og trøstigt opfylde min pligt. Er der ingen lykke bestemt for mig i denne verden, så vil jeg bestræbe mig for at fremme deres, der omgiver mig og vente min belønning hisset."

Således talte jeg til mig selv, og fra den tid af tillod jeg kun sjældent tankerne at dvæle ved Edward Weston. Det var som en lækkerbisken, der opbevaredes til en højtid nu og da, og hvad enten det nu virkelig hidrørte fra sommerens komme eller fra virkningen af disse gode beslutninger eller fra tidens lægedom eller fra alt dette i forening, kort sagt, min sjælsro indfandt sig snart igen, og den legemlige sundhed og kraft begyndte ligeledes at tiltage, langsomt, men sikkert.

I begyndelsen af juni modtog jeg et brev fra lady Ashby, tidligere miss Murray. Hun havde allerede skrevet til mig to eller tre gange fra de forskellige steder, hvor hun havde opholdt sig på sin bryllupsrejse, og det stadig i et muntert lune. Hver

gang jeg modtog et sådant brev, undrede det mig, at hun, omgivet af så mange brogede og muntre scener, dog ikke havde glemt mig. Endelig indtrådte en pause, og hun havde, som det lod, virkelig glemt mig, for der var forløbet mere end syv måneder, siden hun skrev. Mit hjerte brast naturligvis ikke ligefrem af den grund, skønt jeg ofte var nysgerrig efter at vide, hvorledes hun egentlig havde det, og da det sidste brev indløb så uventet, glædede det mig virkelig.

Det var dateret fra Ashby Park, hvor hun endelig havde bosat sig efter forinden at have delt sin tid mellem fastlandet og hovedstaden.

Hun undskyldte sig vidtløftigt, fordi hun havde ladet mig vente så længe, forsikrede, at hun ikke havde glemt mig, og at hun ofte havde haft i sinde at skrive, men stadig var blevet forhindret i det af et eller andet. Hun tilstod, at hun havde ført et udsvævende liv, og at jeg ville kalde det højst ugudeligt og letsindigt, men at hun dog tænkte meget på mig, og at det ville være hende overordentlig kært at se mig.

> "Vi har allerede været her i flere dage," skrev hun, "vi har ikke en eneste ven hos os og vil efter al sandsynlighed kede os grueligt. De ved, at det aldrig har været min idé at leve med en mand som to turtelduer i en rede, selv om han var den elskværdigste skabning, der nogen sinde har båret en frakke. Hav derfor medlidenhed med mig og kom! Jeg tænker, Deres sommerferie begynder i juni, og De kan derfor ikke foregive mangel på tid. De skal og må komme – jeg dør, hvis De ikke gør det. De skal besøge mig som *veninde* og blive længe hos mig. Der er som sagt ingen hos mig andre end sir Thomas og den gamle lady Ashby, men

dem behøver De ikke at bryde Dem om. De vil sjælden besvære os med deres selskab, og De skal få et værelse for Dem selv, når De ønsker at trække Dem tilbage, og bøger at læse i, når mit selskab ikke forekommer Dem underholdende nok.

Jeg ved ikke, om De holder af små børn. I så fald vil De nyde den fornøjelse at se mit – uden tvivl det mest indtagende barn i verden og det så meget mere, som jeg ikke har det besvær at amme det selv. Jeg havde fast besluttet ikke at plage mig med det – til al ulykke er det en pige, og det har sir Thomas aldrig tilgivet mig. Men når De vil komme, lover jeg Dem, at De skal blive hendes guvernante, så snart hun kan tale, og opdrage hende på den rette måde og danne hende til et bedre væsen end hendes mama – og så skal De også få min puddel at se, et herligt lille dyr, som jeg har bragt med mig fra Paris, og to skønne italienske malerier af stor værdi. De vil uden tvivl være i stand til at opdage overordentlige skønheder ved dem, som De da må vise mig, da jeg kun beundrer dem, efter hvad jeg har hørt af andre – og desuden en mængde andre elegante sager, som jeg har købt i Rom og andre steder, og endelig skal De også se mit nye hjem, den pragtfulde lejlighed og de skønne marker, som jeg en gang længtes så meget efter at eje. Ak, hvor langt overgår ikke håbets glæder besiddelsens!

Der har De en smuk sentens! Jeg forsikrer Dem, at jeg ordentlig er blevet en alvorlig gammel matrone. Jeg beder Dem, kom, om det også blot er for at se den vidunderlige forandring. Svar mig med omgående post og fortæl mig,

når Deres ferie begynder og sig, at De vil komme dagen efter og blive hos mig til dagen før dens udløb – af medlidenhed med Deres

hengivne

Rosalie Ashby."

Jeg viste moder denne besynderlige epistel og rådførte mig med hende om, hvad jeg burde gøre. Hun mente, at jeg burde rejse, og jeg rejste – ikke ugerne – for at se lady Ashby og hendes barn og gøre alt, hvad jeg kunne for at stå hende bi med trøst og råd; for jeg tænkte, at hun måtte være ulykkelig, da hun ellers ikke ville have vendt sig til mig, men følte, som man let kan tænke sig, at jeg, ved at modtage indbydelsen havde bragt hende et stort offer, og i flere henseender gjort vold på mine følelser i stedet for at være henrykt over den ærefulde udmærkelse, at en baronesse bad mig besøge sig som *veninde*.

Jeg besluttede dog at strække mit besøg til i det højeste nogle dage, og jeg vil ikke nægte, at jeg fandt nogen trøst i tanken om, at Ashby Park ikke lå så langt fra Horton, og at jeg således ville kunne se eller i det mindste høre noget om mr. Weston.

22. Besøget

Ashby Park var unægtelig et herligt opholdssted. Huset var stateligt udefra, bekvemt og elegant indenfor, parken stor og skøn, særlig ved sine mægtige, gamle træer, sit elegante dåvildt, sin store sø og de gamle skove, som strakte sig bag ved den, for der var ingen af de ujævnheder, det giver et landskab afveksling, og ingen af de høje, der giver det dets egentlige ynde.

Dette var altså det sted, som Rosalie Ashby i den grad havde smægtet efter, at hun måtte kalde det sit, under hvilke betingelser det end blev hende budt, hvilken pris hun end måtte betale for herskerindetitlen, og hvem der end delte æren og lykken af en sådan besiddelse med hende. Nu kan jeg ikke fortænke hende så meget i det, som før jeg så stedet.

Hun modtog mig meget venligt, bød mig, skønt jeg var en fattig gejstligs datter, guvernante og skolelærerinde, dog velkommen i sit hus med uforstilt glæde og – hvad der virkelig undrede mig – gjorde sig umage for at gøre mig besøget behageligt.

Jeg kunne rigtignok se, hun ventede, at den pragt, der omgav hende, skulle gøre et dybt indtryk på mig, og jeg må tilstå, at hendes øjensynlige bestræbelser for at gengive mig min fatning og forebygge, at jeg, overvældet af så megen storhed, skulle blive alt for ængstelig ved tanken om at træde hendes mand og svigermoder i møde eller alt for skamfuld over mit beskedne ydre, ærgrede mig noget. Over mit ydre skammede jeg mig

aldeles ikke, for skønt det var simpelt, havde jeg dog sørget tilstrækkeligt for, at det ikke var skidt eller falmet, og jeg ville have været ganske rolig og ugenert, hvis min nedladende værtinde ikke havde stræbt så ivrigt for at gøre mig det. Hvad den hende omgivende pragt angik, var intet af, hvad der mødte mit blik mig så påfaldende som hendes eget forandrede udseende.

Som en følge af fornemme udsvævelser eller andre onder havde et tidsrum af et år haft den samme virkning, som man kunne have ventet sig af et årti. Hendes formers runding, hendes farves friskhed, hendes bevægelsers livlighed, hendes lunes overstrømmende lystighed – alt var forsvundet.

Jeg ønskede at vide, om hun var ulykkelig, men følte, at det ikke sømmede sig for mig at spørge o om det. Jeg kunne bestræbe mig for at vinde hendes fortrolighed, men hvis hun foretrak at holde ægteskabelige sorger hemmelige, ville jeg ikke pine hende med påtrængende spørgsmål.

I begyndelsen indskrænkede jeg mig derfor til nogle almindelige spørgsmål om hendes helbred og velbefindende og til nogle lovtaler over parkens og den lille piges skønhed, hun, som egentlig burde være en dreng – et lille, fint, syv til otte uger gammelt barn, som moderen ikke syntes at betragte med nogen synderlig grad af interesse eller ømhed, dog med nok så megen, som jeg havde ventet.

Kort efter min ankomst befalede hun sin kammerpige at føre mig til mit værelse og sørge for, at jeg fik alt, hvad jeg behøvede. Det var et lille, fordringsløst, men ret behageligt kabinet. Da jeg kom ned igen efter at have aflagt min rejsedragt og bragt mit toilette i orden med hensyn til min værtindes følelser, førte hun

mig selv til det værelse, jeg skulle bebo, når jeg ville være alene, eller når hun havde fremmede at tale med eller måtte opholde sig hos sin svigermoder eller af andre grunde var forhindret i, som hun sagde, at nyde fornøjelsen af mit selskab. Det var et roligt, net lille værelse, og jeg så mig ikke ugerne forsynet med en sådan havn.

"Jeg skal ved lejlighed også vise Dem biblioteket," sagde hun, "jeg har endnu ikke set mig om derinde. Formodentlig er det fyldt med alskens lærde bøger, som De kan rode rundt mellem, så meget De lyster, men nu skal De have en kop te – for os er det snart tid at gå til bords, men jeg tænkte, at De, som før har været vant til at spise klokken et, måske ville foretrække Deres te på denne tid og Deres middagsmad, når vi indtager vor lunch. Og her i dette værelse kan De drikke Deres te, det vil redde Dem fra at dinere med lady Ashby og sir Thomas, som dog ville være Dem noget ubehageligt, i det mindste ikke behageligt, men ... De ved, hvad jeg mener ... jeg troede, det ikke ville være Dem så kært, især da vi nu og da måske får andre herrer og damer til bords hos os."

"Det vil unægtelig være mig langt kærere, at det sker, som De siger, og hvis De ellers ikke har noget at indvende imod det, ville jeg foretrække at indtage *alle* mine måltider i dette værelse."

"Hvorfor det?"

"Fordi jeg tror, det vil være behageligere både for lady Ashby og sir Thomas."

"Gudbevares!"

"I alt fald vil det være det for *mig*."

Hun gjorde nogle svage indvendinger, men gav snart efter, og jeg kunne se, at forslaget lettede en sten fra hendes hjerte.

"Kom nu med ind i selskabssalen," sagde hun. "Der ringer det allerede til påklædning, men jeg går ikke endnu. Det morer mig ikke at pynte mig, når der ingen er til stede, og jeg har endnu meget at tale med Dem om."

Selskabssalen var virkelig en imponerende stue og yderst elegant møbleret, men jeg lagde mærke til hvorledes hun ved indtrædelsen så på mig, som om hun ville se, hvilket indtryk det gjorde, og jeg besluttede derfor at hykle ligegyldighed, som om jeg aldeles intet mærkværdigt så ved det hele, men det varede kun et øjeblik, og samvittigheden hviskede til mig straks. "hvorfor vil du skuffe hendes forventninger? Nej, bring hellere din stolthed til offer for at skænke hende en lille uskyldig nydelse." Og jeg så mig om og sagde hende ærligt, at det var et dejligt værelse og såre smagfuldt møbleret. Hun sagde ikke meget, men jeg så, at hun glædede sig.

Hun viste mig sin fede, franske puddel, der lå sammenrullet i et hjørne på en silkepude, og de to skønne italienske malerier, til hvis besigtigelse hun dog ingen tid undte mig, idet hun mente, at dem kunne jeg betragte en anden dag; derimod stod hun på, at jeg skulle beundre det lille juvelbesatte ur, hun havde bragt med sig fra Geneve, og derpå førte hun mig omkring i salen for at vise mig en mængde andre kunstgenstande, som hun havde købt i Italien. Blandt dem befandt der sig et elegant lille pendulur og flere buster, små graciøse figurer og vaser, som alle var snildt udhugget i hvidt marmor. Hun talte livligt om dem og lyttede til mine beundrende bemærkninger med et fornøjeligt smil, som dog snart forsvandt og efterfulgtes af et

vemodigt suk, som om hun ville vise, hvor utilstrækkeligt alt sådant tant er for det menneskelige hjerte, og hvor lidt det mægter at tilfredsstille dets umættelige fordringer.

Derpå lagde hun sig på en sofa og vinkede mig at tage plads i en rummelig lænestol, der stod lige over for et åbent vindue – for det var sommer, som læseren vil mindes, en mild, varm aften i den sidste halvdel af juni. Jeg sad et øjeblik tavs og nød den stille, rene luft og den herlige udsigt over den trærige park, hvor dybe skygger vekslede med den tilstundende aftens gule sollys. Men jeg måtte benytte denne pause – jeg havde efterforskninger at anstille, og den vigtigste skulle komme til sidst.

Jeg begyndte altså med spørgsmål om mr. og mrs. Murray og Mathilde og de unge herrer.

Hun svarede, at hendes fader havde gigt, som gjorde ham rasende, og at han ikke ville renoncere på sine fine vine eller på sine solide måltider og var blevet uven med lægen, fordi denne havde vovet at sige, at ingen lægemidler kunne hjælpe ham, så længe han blev ved at leve på denne måde – at hendes moder og de øvrige befandt sig vel – at Mathilde endnu var vild og letsindig, men havde fået en moderne guvernante, forbedret sig betydeligt i sine manerer og snart skulle introduceres i selskabslivet – samt at John og Charles, der nu befandt sig hjemme i ferietiden, efter alt at dømme var smukke, men fripostige og ustyrlige drenge.

"Og hvordan går det de andre naboer?" spurgte jeg, "f.eks. Greens?"'

"O, mr. Greens hjerte er bristet, som De vel ved," svarede hun med et svagt smil, "han har endnu ikke forvundet sin ulykke og

vil sandsynligvis aldrig gøre det. Han er fordømt til at blive gammel pebersvend, og hans søstre anstrenger sig til det yderste for at få mænd."

"Og Meltons?"

"De lever formodentlig som sædvanlig, men jeg kender kun lidt til dem alle sammen ... med undtagelse af Harry," tilføjede hun, idet hun rødmede let og smilede på ny. "Jeg så ham ofte i London, for næppe erfarede han, at vi var der, førend han kom dertil under påstand af, at han ville besøge sin broder og fulgte mig enten som en skygge overalt, hvor jeg gik eller mødte mig som et spejlbillede, hvor jeg så vendte mig. Men De behøver ikke at sætte et så forskrækket ansigt op, miss Grey; jeg var meget forsigtig, det forsikrer jeg Dem, men man kan ikke gøre for, at man bliver beundret, det ved De jo. Den stakkel var ikke min eneste tilbeder, men han var sikkert den mest iøjnefaldende af dem alle og, som jeg tror, også den mest hengivne. Og den afskyelige – hm! – og sir Thomas faldt det ind at føle sig fornærmet over det eller over mine store udgifter, eller Gud ved hvad, kort sagt, han har slæbt mig ud på landet, hvor jeg formodentlig kommer til at spille eneboerske til min dødsdag."

Og hun bed sig i læberne og kastede et hævngerrigt blik på den skønne ejendom, hun en gang med så megen længsel havde ønsket at kalde sin egen.

"Og mr. Hatfield," fortsatte jeg, "hvad er der blevet af ham?"

Hun blev atter munter og svarede:

"Han friede til en gammel jomfru og ægtede hende for ikke længe siden, idet han lod hendes svære pengesække opveje

hendes falmede yndigheder og ventede at finde den lykke i guldet, der blev ham nægtet af kærligheden. Ha, ha, ha!"

"Nu, mr. Weston. Hvad tager han sig for?"

"Det ved jeg virkelig ikke – han har forladt Horton."

"Hvor længe er det siden, og hvor er han taget hen?"

"Jeg ved intet om ham," svarede hun gabende, "undtagen at han flyttede for omtrent en måned siden, hvorhen, har jeg aldrig spurgt om."

Jeg ville gerne have spurgt, om han havde fået præstekald eller atter var blevet kapellan, men holdt det for bedst at lade være.

"Folk gjorde store ophævelser over hans afrejse," fortsatte hun, "til stor misfornøjelse for mr. Hatfield, som ikke kunne lide ham, fordi han havde for stor indflydelse hos bønderne og ikke var føjelig og underdanig nok imod ham og for nogle andre utilgivelige synders skyld, som jeg ingen besked ved om. Men nu må jeg virkelig gå og klæde mig om. Det ringer straks anden gang, og hvis jeg møder ved bordet i denne dragt, vil lady Ashby slet ikke kunne komme sig igen af forbavselse. Det er besynderligt, at man ikke en gang kan være herre i sit eget hus. Ring dog en gang! Jeg vil sige til min kammerpige, at man skal bringe Dem te. Tænk blot, det utålelige fruentimmer ..."

"Hvem? Deres kammerpige?"

"Nej, min svigermoder ... og så min ulyksalige dumhed! I stedet for at lade hende flytte, som hun tilbød at ville gøre, da jeg giftede mig, var jeg tåbelig nok til at bede hende blive her og lede huset for mig, dels fordi jeg håbede, at vi skulle tilbringe den største del af året i London, dels fordi jeg med min ungdom og mangel på erfaring frygtede for at styre et hus fyldt af

tjenestefolk og tilrettelægge diner'er og underholde selskaber, og Gud ved alt andet. Og jeg tænkte, hun skulle støtte mig med sin erfaring og drømte ikke om, at hun ville blive en tyran, en mare, en spion og alt, hvad De kan tænke Dem, hvad afskyeligt er. Jeg ville ønske, hun var død!"

Derpå vendte hun sig for at give sine befalinger til tjeneren, der havde stået så lige som en pæl ved døren i et halvt minut og hørt den sidste del af hendes bemærkninger og naturligvis anstillet sine betragtninger over det, skønt han holdt det for hensigtsmæssigt at bibeholde sit uforanderlige træansigt i selskabssalen.

Da jeg senere bemærkede, at han måtte have hørt hende, svarede hun:

"O, det gør intet til sagen! Jeg bryder mig aldrig om lakajerne. Det er rene automater. Det er dem ligegyldigt, hvad deres herskab siger eller gør. De vover ikke at gentage det, og hvad deres tanker angår – hvis de overhovedet drister sig til at tænke – bekymrer naturligvis intet menneske sig om det. Det ville være en smuk historie, hvis vi skulle sætte lås for vor mund for vore tjenestefolks skyld."

Dermed ilede hun bort for at gøre sit hastige toilette, mens hun overlod til mig at begive mig tilbage til mit værelse, hvor jeg snart fik min kop te. Derpå tænkte jeg over lady Ashbys tidligere og nuværende stilling og over de ubestemte oplysninger, jeg havde fået med hensyn til mr. Weston og de få udsigter, jeg havde til nogensinde at se ham igen i mit rolige, ensformige liv, som fra nu af ikke syntes at ville få mere afveksling end den, der finder sted mellem regn og gråvejr.

Endelig begyndte jeg dog at blive træt af mine tanker og at længes efter biblioteket, min værtinde havde talt om. Gud ved, om jeg skal blive her til sengetid uden at foretage mig noget! tænkte jeg.

Da jeg ikke var rig nok til at eje et ur, kunne jeg ikke vide, hvorledes tiden gik undtagen for så vidt jeg bemærkede, at træerne lidt efter lidt kastede stadig længere skygger fra sig i parken.

Ikke langt fra vinduet stod en høj mur med en massiv port, som uden tvivl stod i forbindelse med staldgården, da en bred kørevej førte til den fra parken. Skyggen af denne mur bredte sig snart over hele jorden, så langt jeg kunne se, og tvang det gyldne solskin til at trække sig tilbage tomme for tomme og endelig søge tilflugt i træernes toppe. Endelig blev også de fordunklet, og jeg beklagede kragerne, hvis reder, der kort i forvejen havde badet sig i purpurlyset, nu blev indhyllet af tusmørket fra den lavere verden. For et øjeblik faldt solens glans på de fugles vinger, der svævede højt oppe over de andre, og gav deres sorte fjer en farve og et skær som af mørkerødt guld, men til sidst forsvandt også dette.

Mørket sænkede sig. Kragerne blev stille – men jeg kedede mig og ønskede, at jeg allerede var hjemme igen.

Endelig blev det ganske mørkt, og jeg tænkte allerede på at ringe og bede om et lys for at kunne begive mig til ro, da min værtinde trådte ind, idet hun fremsatte en mængde undskyldninger, fordi hun havde ladet mig vente så længe. Skylden for det tilskrev hun den "afskyelige gamle kælling", som hun kaldte sin svigermoder.

"Hvis jeg ikke bliver siddende i selskabssalen hos hende, til sir Thomas har drukket sin vin," sagde hun, "ville hun aldrig tilgive mig det, og når jeg da forlader værelset ved hans komme, som jeg har gjort et par gange, så er det igen en dødssynd mod hendes kære Thomas. *Hun* havde aldrig vist *sin* mand en sådan mangel på agtelse, og hvad kærligheden angår – den, mener hun, tænker konerne nu til dags aldrig på. I hendes tid var alt ganske anderledes. Som om det nyttede at blive i salen, når han ikke gør andet end skælde og smælde, hvis han er i slet humør, og komme med det dummeste sludder, når han er godt stemt, eller ligge og snorke på sofaen, når han er for doven til nogen af delene ... hvilket nu, da han intet andet har at bestille end at sidde og pimpe, rigtignok forekommer hyppigt."

"Men kunne De ikke forsøge at beskæftige hans ånd med noget bedre og opfordre ham til at aflægge sådanne vaner? Jeg ved, at De besidder overtalelsesgaver og egenskaber til at underholde en mand, som mange andre damer ville være glad ved at eje."

"Tror De, jeg ville gøre mig den ulejlighed at underholde ham? Nej, det er ikke min idé om en kones pligter. Det er mandens opgave at behage konen; ikke hendes at ofre sig for manden, og hvis han ikke er tilfreds med hende, så fortjener han hende ikke ... det er min oprigtige mening. Og hvad overtalelse angår, så forsikrer jeg Dem, at jeg aldrig vil gøre mig det besvær, jeg har nok at gøre med at fordrage ham, som han er uden at ville tænke eller forsøge på reformer. Men det gør mig meget ondt, at jeg har ladet Dem være alene så længe. Miss Grey – hvad har De fordrevet tiden med?"

"Mest med at iagttage kragerne."

"Himmel, hvor De må have kedet Dem! Jeg må virkelig vise Dem biblioteket, og De skal blot ringe, når De vil have noget og gøre Dem det behageligt. Jeg har mine egne grunde til at ønske, at De skal befinde Dem vel her og more Dem, for jeg vil, De skal blive hos mig og ikke gøre alvor af Deres forfærdelige trussel om at løbe fra mig igen om et par dage."

23. Parken

Næste morgen kom jeg ned lidt før klokken otte. Jeg kunne høre slagene af et fjernt tårnur. Endnu var der ingen udsigt til morgenmad. Jeg ventede over en time, inden den kom, mens jeg længtes efter at få adgang til biblioteket, og efter at jeg havde endt dette ensomme måltid, ventede jeg atter i halvanden time uden at vide, hvad jeg skulle tage mig for.

Endelig kom lady Ashby for at ønske mig god morgen. Hun fortalte, at hun selv netop var blevet færdig med morgenmaden og bad mig foretage en spadseretur med hende i parken. Hun spurgte, hvor længe jeg havde været oppe, udtrykte den dybeste beklagelse, da jeg sagde hende det og lovede endnu en gang at vise mig biblioteket. Jeg mente, hun ville gøre bedst i at ledsage mig derind straks, da hun så ikke behøvede at plage sig længere hverken med at huske på det eller med selvbebrejdelser over sin glemsomhed. Hun samtykkede, men på den betingelse, at jeg ikke måtte tænke på at læse eller overhovedet beskæftige mig med bøgerne, for hun ville vise mig haven og gå en tur med mig i parken, inden det blev for varmt til at man kunne finde nydelse i det … hvilket virkelig allerede næsten var tilfældet.

Jeg indvilgede naturligvis straks, og vi tiltrådte derfor vor spadseretur.

Mens vi vandrede om i parken og talte om, hvad min ledsagerinde havde hørt og set på sine rejser, red en herre forbi os. Da han kom op på siden af os, vendte han sig om og stirrede mig lige i ansigtet. Jeg havde således god lejlighed til at betragte

ham. Han var høj, mager og udtæret, havde fremadbøjede skuldre, et blegt, men noget oppustet ansigt med en ubehagelig rødme omkring øjnene, hæslige træk og overhovedet et udseende af mathed og åndløshed, som just ikke forskønnedes af et lurende udtryk om munden og to glans- og sjælløse øjne.

"Jeg afskyr den mand!" hviskede lady Ashby med bittert eftertryk, og han travede langsomt forbi os.

"Hvem er det?" spurgte jeg, for jeg ville ikke tro, at hun talte således om sin mand.

"Sir Thomas Ashby," svarede hun med mørk ro.

"Og De foragter ham, miss Murray?" spurgte jeg, for jeg var for bestyrtet til i dette øjeblik at erindre hendes navn.

"Ja, jeg gør, miss Grey – jeg både afskyr og foragter ham. Kendte De ham, ville De ikke dadle mig."

"Men De vidste, hvad han var, inden De ægtede ham?"

"Nej, jeg anede det kun, jeg vidste ikke det halve. Jeg ved nok, De advarede mig, og jeg ville ønske, jeg havde lyttet til Dem, men det er for sent nu at ønske det skete usket – og for resten burde mama have vidst det bedre end nogen af os, men hun gjorde aldrig indvendinger, tvært imod. Jeg troede jo også, han tilbad mig og ville lade mig have min vilje. I begyndelsen lod han også, som om det var hans mening, men nu bekymrer han sig ikke det mindste om mig. Dog, det brød jeg mig endda ikke om, han kunne gøre og lade, som han ville, når det kun stod mig frit for at more mig og blive i London eller lade et par gode venner komme hertil, men det tillader han ikke, og jeg må blive her som en fange og slavinde. I det øjeblik han så, at jeg kunne finde nydelse i livet uden ham, og at andre vidste at skønne bedre på mig end han, begyndte den egennyttige skurk at

beskylde mig for koketteri og ødselhed og rive ned på Harry Melton, hvis sko han ikke er værdig at pudse – og så skulle han slæbe mig her ud på landet og tvinge mig til at føre et nonneliv, for at jeg ikke, som han sagde, skulle vanære eller ruinere ham … som om han ikke selv i enhver henseende var ti gange værre med sine paréer og sit spil og sine operadanserinder og lady den og den og med sine vine og sin grog! Jeg ville give alt i verden for atter at være miss Murray! Det er for galt, at ens liv og sundhed skal flyde hen, ufølt og unydt, for en sådan skabnings skyld!" udbrød hun i sin bitre harme og brast i gråd.

Jeg følte naturligvis den dybeste medlidenhed med hende, såvel på grund af hendes falske idé om lykke og blindhed for, hvad der var hendes pligt, som fordi hendes skæbne var blevet knyttet til et så usselt menneske som sir Thomas Ashby.

Jeg sagde, hvad jeg kunne, for at trøste hende og gav hende de råd, hun, efter min anskuelse, mest behøvede, idet jeg foreholdt hende, at hun burde søge at forbedre sin mand ved blide forestillinger, venlighed, eksempel og overtalelse og derpå, når hun havde gjort alt, hvad hun formåede, men endnu stadig fandt ham uforbederlig, trække sig tilbage fra ham, indhylle sig i unærmelighed og bekymre sig så lidt som muligt om ham. Jeg formanede hende at søge trøst i opfyldelsen af sine pligter mod Gud og mennesker, sætte sin lid til Himlen og beskæftige sig så meget som muligt med sin lille datter samt forsikrede hende, at hun ville finde rigelig løn i følelsen af sine fremskridt i kraft og visdom og i sit barms kærlighed.

"Men jeg kan ikke udelukkende beskæftige mig med et barn," indvendte hun, "det kan dø, hvad ingenlunde er usandsynligt."

"Ved god pleje er mangt et svageligt barn opvokset til en kraftig dreng eller pige."

"Men det kunne komme til at ligne sin fader så uudståeligt, at jeg ville hade det."

"Det tror jeg ikke. Det er en lille pige, og hun ligner sin moder."

"Lige meget – det var mig kærere, om jeg havde fået en dreng ... skønt han rigtignok ingen arv ville få, da faderen bortøder alt, hvad han ejer. Hvad glæde kan det også være mig at se en pige vokse op, som vil fordunkle mig og nyde de goder, jeg nu for stedse er udelukket fra? Men selv om jeg kunne være så ædel at finde fornøjelse i det – endnu er det dog kun et barn, og jeg kan ikke koncentrere alle mine forhåbninger på et barn; det er kun en grad bedre, end hvis man ville ofre sig for at pleje en hund, og hvad alt det vise og gode angår, De har forsøgt at indprente mig, så kan det vist være meget rigtigt og klogt, og hvis jeg var tyve år ældre, ville jeg kunne drage nytte af det, men man må nyde livet, så længe man er ung – og når andre ikke vil tillade en det, så må man hade dem."

"Den bedste måde at nyde Deres liv på, er den at handle ret og ingen at hade. Religionens hensigt er ikke at lære os, hvorledes vi skal dø, men hvorledes vi skal leve, og jo tidligere De bliver vis og god, desto mere lykke sikrer De Dem. Og nu, lady Ashby, har jeg et råd endnu at give Dem, det nemlig, at De ikke gør Dem Deres svigermoder til fjende. Begynd ikke med at holde hende tre skridt fra livet eller betragte hende med mistro. Jeg har aldrig set hende, men hørt både godt og ondt om hende, og jeg tror, at hun i sin almindelige opførsel vel er kold og hovmodig, men dog i stand til at fatte en stærk tilbøjelighed for

den, der forstår at nærme sig hende. Hvor blindt hun end hænger ved sin søn, mener jeg dog, at det ikke fattes hende på gode grundsætninger, og at hun kan tage mod fornuft. Når De derfor blot vil være lidt forsonlig og vise et venligt, åbent væsen imod hende, ja, endog betro hende Deres bekymringer – Deres sande bekymringer, som De har ret til at beklage Dem over – så er det min faste tro, at hun med tiden vil blive Deres trofaste veninde og en trøst og støtte for Dem i stedet for den mare, De nu ser i hende."

Men jeg frygter for, at mit råd kun havde ringe indflydelse på den unge dame, og da jeg fandt, at jeg ikke kunne gøre mig mere nyttig, blev mit ophold på Ashby Park mig dobbelt pinligt.

Dog måtte jeg blive der den og den følgende dag, som jeg havde lovet hende, men lod ingen bønner eller opfordringer til at forlænge mit besøg afholde mig fra at rejse derfra den fjerde dags morgen, idet jeg påstod, at moder ville føle sig ensom uden mig, og at hun med utålmodighed ventede min tilbagekomst.

Alligevel var det med tungt hjerte, jeg tog afsked med den stakkels lady Ashby. Det var intet ringe bevis på hendes ulykke, at hun hængte så fast ved den trøst, hun fandt i min nærværelse og så inderligt ønskede et menneskes selskab, hvis tilbøjeligheder og ideer stemte så lidt overens med hendes – et menneske, som hun næsten ganske havde glemt i sine lykkens dage, og hvis nærværelse snarere ville have voldt hende ærgrelse end glæde, hvis hendes hjertes ønsker var blevet endog blot halvt tilfredsstillede.

24. Stranden

Vor skole lå ikke i hjertet af byen. Når man kommer til A. nordvestligt fra, ligger der på begge sider af den brede, hvide landevej en række huse af et pænt udseende, med smalle haver foran, jalousier for vinduerne og stentrapper, der fører op til de smukke, med messinghamre forsynede døre.

I et af de største af disse huse boede moder og jeg samt de unge damer, det behagede vore venner og publikum at betro til vor omhu. Vi befandt os derfor i en betydelig afstand fra havet og var adskilt fra det ved en labyrint af gader og huse, men søen var min glæde, og jeg gik ofte gennem byen for at skaffe mig nydelsen af en spadseretur ved havet. Det henrykkede mig til enhver tid, men især i sit vilde oprør og på en strålende, frisk sommermorgen.

Jeg vågnede tidligt den tredje morgen efter min hjemkomst fra Ashby Park. Solen skinnede gennem vinduesskodderne, og jeg tænkte på, hvor behageligt det ville være at gå gennem byen og spadsere alene langs med stranden, mens den halve verden endnu lå i sengen.

Det varede ikke længe, før jeg havde fattet beslutningen og sat den i værk. Jeg ville naturligvis ikke forstyrre moder, hvorfor jeg listede mig lydløst ned ad trappen og sagte åbnede døren.

Da jeg lukkede den efter mig, slog klokken et kvarter i seks.

Allerede på gaden syntes en følelse af friskhed og kraft at komme over mig, og da jeg kom ud af byen, da min fod berørte stranden, og mit ansigt vendte sig ud over den rummelige

havbugt, kunne intet sprog beskrive indtrykket af himlens og oceanets dybe, klare azur, det strålende morgensolskin på den halvcirkelformede, takkede klippe med de grønne, svulmende høje ovenover og på det glatte, hvide sand og de lave stenblokke derude i havet, der så ud som små, græsbevoksede øer med deres tang- og mosdækning.

Og så luftens herlige renhed og friskhed. Der var netop varme nok til at forhøje brisens værd og netop vind nok til at bringe søen i bevægelse og få bølgerne til at vælte sig skummende og funklende ind mod kysten.

Ellers var der intet, der rørte sig – foruden mig var der intet levende væsen synligt. Mine trin var de første, der berørte det faste, jævne sand, før mig havde ingen betrådt det, siden de dybeste spor fra gårsdagen var blevet udjævnet af floden om natten, og alt var blevet udtørret, undtagen hvor det synkende vand havde efterladt spor af små damme og bække. Forfrisket, henrykt og styrket vandrede jeg af sted, glemte alle mine sorger og følte mig til mode, som om jeg havde vinger på fødderne og kunne gå i det mindste fyrre miles uden at blive træt. En munterhed besjælede mig, som havde været mig aldeles fremmed siden mine tidlige ungdomsdage. Hen imod halv syv begyndte rideknægtene at komme for at røre deres herrers heste – først en, så en anden, indtil der var henved et dusin heste og fem eller seks ryttere. Det behøvede ikke at forurolige mig, da de ikke kom ned til de lave klipper, jeg nu nærmede mig. Da jeg havde nået dem og derpå, med fare for at styrte i en af de klare saltvandspytter, som lå imellem dem, var gået over de våde, glatte søplanter til et lille mosbegroet forbjerg, som søen skvulpede imod, så jeg mig atter tilbage for at se, hvem der

færdedes på stranden foruden mig. Men endnu så jeg intet andet end de samme rideknægte med deres heste og en mand, om hvem et lille sort punkt bevægede sig uregelmæssigt – en hund formodentlig – samt en vandkærre, der kom fra byen for at hente vand til badene.

Et par minutter efter begyndte de fjerne badevogne at sætte sig i bevægelse og aldrende herrer og mørkt klædte damer at komme ned for at tage deres sædvanlige tidlige morgenbad.

Men hvor interessant en sådan scene end kunne være, var det mig dog umuligt at betragte den i længere tid, for solen blændede mine øjne så meget i den retning, at jeg straks måtte vende mig om igen for at glæde mig ved at se og høre havet, som bruste omkring mit forbjerg – dog ikke med synderlig heftighed, for brændingen blev brudt af de i hinanden slyngede søplanter og de usynlige skær i vandet; ellers ville jeg snart være blevet dækket med skum.

Men floden nærmede sig, vandet steg, bugten udvidede sig, havsnævringerne blev bredere; det var på høje tid at søge et sikkert sted.

Jeg gik, hoppede og stolprede altså tilbage til det glatte, hvide sand og besluttede at begive mig hen til en fremspringende del af klipperne og derpå gå hjem.

Straks efter hørte jeg en snøften bag ved mig, og så kom en hund under høje glædesspring lige hen til mine fødder. Det var min "Snap" – den lille, brune, stridhårede rottehund. Da jeg kaldte den ved navn, sprang den lige op i ansigtet på mig og hvinede af glæde.

Næsten lige så henrykt som den, tog jeg den lille skabning i mine arme og kyssede den gentagne gange. Men hvorledes kom

den hertil? Den kunne ikke være faldet ned fra himlen, lige så lidt som den kunne være kommet den lange vej alene; enten måtte dens herre, kammerjægeren, eller en anden have taget den med. Jeg holdt derfor inde med mine overdrevne kærtegn, bestræbte mig ligeledes for at moderere dens, vendte mig om og stod ansigt til ansigt med – mr. Weston!

"Deres hund husker Dem endnu meget godt, miss Grey," sagde han, idet han med varme greb den hånd, jeg bød ham uden rigtig at vide, hvad jeg gjorde. "De står tidligt op."

"Ikke ofte så tidligt som i dag," svarede jeg – når man betænker alle sagens omstændigheder – med beundringsværdig fatning.

"Hvor langt agter De at udstrække Deres spadseretur?"

"Jeg tænkte netop på at gå hjem, jeg antager at klokken er mange."

Han tog sit ur frem – et guldur – og sagde, at klokken først var fem minutter over syv.

"Men De har uden tvivl foretaget en lang tur," tilføjede han, idet han vendte sig mod byen, som jeg ligeledes begyndte at rette mine langsomme skridt imod.

"I hvilken del af byen bor De?" spurgte han. "Jeg har aldrig kunnet opdage det."

Aldrig kunnet opdage det! Havde han da forsøgt det? Jeg sagde ham, hvor vi boede. Han spurgte, hvordan det gik med vore anliggender, og jeg svarede, at vi befandt os vel, at vort elevantal havde formeret sig betydeligt efter juleferien, og at vi ved slutningen af denne ventede en endnu større tilvækst.

"De må være en fortræffelig lærerinde," bemærkede han.

"Nej, men moder er det," svarede jeg, "hun forstår at indrette alt så klogt og er så rørig, så fornuftig og god!"

"Jeg gad dog gerne lære Deres moder at kende – vil De forestille mig for hende, når jeg ser ind til Dem en gang?"

"Gerne."

"Og vil De skænke mig en gammel vens rettighed til at besøge Dem fra tid til anden?"

"Ja, når – jeg tror –"

Dette var et tåbeligt svar, men jeg tænkte på, at jeg ingen ret havde til at indbyde nogen til min moders hus uden hendes vidende, og hvis jeg havde sagt, "Ja, når moder intet har at indvende imod det," så ville det have lydt, som om jeg havde lagt mere i hans spørgsmål end han ville sige. Da jeg altså *troede*, at hun intet ville have derimod, tilføjede jeg: "Jeg tror" – men ville naturligvis have sagt noget forstandigere og høfligere, hvis jeg havde været ret ved min besindelse.

Vi fortsatte vor spadseretur i tavshed i nogen tid, men mr. Weston afbrød til min store lettelse denne tavshed med nogle bemærkninger om morgenens og bugtens skønhed og om de fortrin, A. havde fremfor mange andre badesteder.

"De spørger ikke, hvad der bringer mig til A.," sagde han, "men De kan dog ikke antage, at jeg er rig nok til at rejse hertil for min fornøjelses skyld."

"Jeg har hørt, at De havde forladt Horton."

"De vidste altså ikke, at jeg har fået præstekaldet i F.?"

F. var en henved to mil fra A. liggende landsby.

"Nej," svarede jeg. "Vi lever selv her så ganske isoleret fra verden, at nyheder sjældent trænger til os fra nogen kant, undtagen hvad vi nu og da kan læse i grevskabstidenden. Men

jeg håber, at Deres ny sogn behager Dem, og at jeg tør ønske Dem til lykke i anledning af forandringen."

"Om et par år håber jeg at finde mere behag i mit sogn, når jeg har bevirket visse reformer, som mit hjerte hænger ved, eller i det mindste nærmet mig dette mål nogle skridt, men til lykke kan De ønske mig, for jeg glæder mig overordentlig over at have et sogn for mig selv, hvor ingen forstyrrer mine planer eller tilintetgør frugterne af mine anstrengelser, og desuden har jeg en anstændig bolig i en ret smuk egn og tre hundrede pund om året, kort sagt, jeg kan intet andet beklage mig over end ensomhed og har intet andet at ønske end en livsledsagerinde."

Han så på mig ved de sidste ord, og lynet fra hans mørke øjne syntes til min store ærgrelse at sætte mit ansigt i flammer – og netop i dette øjeblik var det utåleligt at røbe forvirring.

Jeg gjorde derfor et forsøg på at afhjælpe ondet og forebygge enhver personlig anvendelse af bemærkningen ved et hastigt, slet udtrykt svar af det indhold, at han, når han ville vente, til han blev kendt i egnen, ville få lejlighed nok til at supplere denne mangel blandt beboerne af F. og omegnen eller endog blandt indbyggerne i A. – betænkte ikke, hvilken kompliment der lå i denne ytring, førend hans svar gjorde mig opmærksom på det.

"Jeg er ikke så indbildsk at tro det, om De end siger det," svarede han, "men selv om det også var tilfældet, er mine anskuelser om en livsledsagerinde noget ejendommelige, og blandt alle de damer, De der omtaler, ville jeg måske ingen finde, der passede sig for mig."

"Det vil De aldrig, hvis De forlanger noget fuldkomment."

"Det gør jeg ikke – jeg har ingen ret til det, da jeg selv er så langt fra at være fuldkommen."

Her blev samtalen afbrudt ved, at en vandvogn kom rumlende forbi os, for vi var nu kommet til den befærdede del af stranden, og i de følgende otte til ti minutter krydsede vi imellem vogne, heste, æsler og mennesker, så at vi kun fandt ringe plads til at tale sammen, indtil vi endelig vendte ryggen mod søen og betrådte den til byen førende, temmelig bakkede vej.

Her bød min ledsager mig armen, som jeg modtog, om end ikke i den hensigt at bruge den som støtte.

"De kommer vist ikke ofte ned til stranden," sagde han, "for siden min ankomst har jeg ofte spadseret her både morgen og aften, og flere gange har jeg også på min vej gennem byen set mig om efter Deres skole, men jeg tænkte ikke på landevejen, og et par gange anstillede jeg efterforskninger – men uden at få den ønskede oplysning."

Da vi havde besteget bakken, ville jeg trække min arm tilbage, men blev ved et sagte tryk af hans opmærksom på, at det ikke var hans ønske.

Under samtale om forskellige ting trådte vi ind i byen og gik gennem flere gader. Jeg så, at han, trods den lange vej, han havde at gå, gik en omvej for at ledsage mig, og da jeg frygtede for, at han af høflighedsgrunde skulle renoncere på sin bekvemmelighed, bemærkede jeg:

"Jeg er bange for, at jeg tvinger Dem til at gøre en omvej, mr. Weston. Hvis jeg ikke tager fejl, ligger vejen til F. i en ganske anden retning."

"Jeg skal forlade Dem ved enden af næste gade," sagde han.

"Og hvornår vil De aflægge moder et besøg?"

"I morgen, om Gud vil."

Enden af næste gade var næsten også enden af min vej. Dog standsede han der, ønskede mig god morgen og kaldte på "Snap", der syntes at være noget i tvivl, om den skulle følge sin gamle herskerinde eller sin ny herre, men travede derfra, da den sidste kaldte.

"Jeg tilbyder ikke at ville give Dem hunden tilbage, miss Grey," sagde mr. Weston leende, "jeg holder selv meget af den."

"O, jeg behøver den ikke," svarede jeg, "jeg er fuldkommen tilfreds, når den har en god herre."

"De kender det altså for afgjort, at jeg er en *god* herre?"

Mand og hund fjernede sig, og jeg gik hjem, opfyldt af taknemmelighed mod Himlen for en så stor lykke og med den bøn, at mine forhåbninger ikke igen måtte henvejres.

25. Slutning

"Du må ikke gøre så lange spadsereture mere før morgenmaden, Agnes," sagde moder, da hun bemærkede, at jeg drak en ekstra kop kaffe, men uden at spise noget, idet jeg gav varmen og trætheden efter min lange vandring som påskud.

Jeg var unægtelig både træt og ophidset.

"Du går altid fra den ene yderlighed til den anden. Hvis du hver morgen gjorde en *kort* spadseretur og blev ved med det, så ville det bekomme dig vel."

"Nuvel, mama, det skal jeg gøre."

"Men dette er værre end at blive i sengen eller ruge over dine bøger. Du har jo ligefrem feber."

"Jeg skal ikke gøre det mere," sagde jeg.

Jeg brød mit hoved med, hvorledes jeg skulle bringe mr. Weston på bane, for hun måtte underrettes om, at han ville komme næste dag. Jeg ventede dog til frokosten var taget af bordet, og jeg var blevet roligere og mere koldblodig og begyndte da efter at have sat mig ned ved min tegning:

"Jeg mødte en gammel ven ved stranden i dag, mama."

"En gammel ven – hvem kan det være?"

"Egentlig to gamle venner – den ene var en hund ..." – og nu mindede jeg hende om "Snap", hvis historie jeg tidligere havde fortalt hende og omtalte dens pludselige tilsynekomst og mærkelige genkendelse – "og den anden," tilføjede jeg, "var mr. Weston, kapellanen fra Horton."

"Mr. Weston! Ham har jeg aldrig hørt tale om."

"Jo, vist har du. Jeg tror endog, jeg har omtalt ham flere gange, men du husker det ikke. Mr. Hatfield var præsten og mr. Weston kapellanen. Jeg har flere gange beskrevet ham i modsætning til mr. Hatfield og som en dygtigere præst. Men i dag spadserede han nede ved stranden med sin hund, som han formodentlig har købt af kammerjægeren. Han kendte mig lige så godt som dyret, og jeg havde en lille samtale med ham, i løbet af hvilken jeg, da han spurgte til vor skole, lod mig forlede til at ytre noget om dig og dine gode indretninger; og han sagde, han gerne ville lære dig at kende og spurgte, om jeg ville forestille ham for dig, hvis han tog sig den frihed at se herind i morgen. Det svarede jeg bekræftende på. Måtte jeg det?"

"Naturligvis! Hvad slags mand er han?"

"Efter min overbevisning en særdeles respektabel mand, men du vil få ham at se i morgen – han er den ny præst i F., og da han kun har været der i nogle uger, synes han endnu ikke at have stiftet mange bekendtskaber og længes vist efter selskab."

Morgenen kom. I hvilken feber af angst og forventning befandt jeg mig ikke lige til middag, da han kom!

Efter at jeg havde præsenteret ham for moder, bar jeg mit håndarbejde hen til vinduet og tog plads det for at afvente resultatet af samtalen.

De kom meget godt ud af det med hinanden til min såre store tilfredshed, da jeg havde været yderst bekymret med hensyn til de tanker, moder ville fatte om ham. Han blev ikke længe den dag, men da han rejste sig for at tage afsked, sagde hun, at det ville glæde hende at se ham, når det var ham belejligt at komme igen, og da han var borte, frydede det mig at høre hende sige:

"Nå, han synes at være en meget fornuftig mand. Men hvorfor er du blevet siddende der i baggrunden, Agnes?" tilføjede hun. "Og hvorfor talte du så lidt?"

"Fordi du talte så godt, mama, at jeg ikke troede, du behøvede nogen bistand af mig, og for resten var det dig og ikke mig, han besøgte."

Fra nu af besøgte han os ofte – flere gange i løbet af en uge, han rettede for det meste sine bemærkninger til moder, og det var intet under, for hun forstod så godt at underholde ham. Jeg misundte hende næsten den lethed, hvormed hun gik ind på alt og den kraftige forstand, der skinnede gennem alt, hvad hun sagde – men jeg gjorde det dog ikke, for om jeg også nu og da beklagede mine mangler for hans skyld, var det mig dog en stor glæde at sidde der og høre på, hvorledes de to væsener, jeg elskede og ærede frem for alle andre, kunne udveksle deres tanker på en så venskabelig, klog og træffende måde.

Dog var jeg ikke altid tavs, og jeg blev heller ikke tilsidesat. Man tog netop så megen notits af mig, som jeg ønskede, og det manglede ikke på venlige ord og endnu venligere blikke, og de fine opmærksomheder, som er *for* fine til at udtrykkes i ord og derfor ubeskrivelige, men som man føler dybt i hjertet, fik ingen ende.

Ceremoniellet hørte snart op imellem os. Mr. Weston kom som en venlig gæst, der var velkommen til alle tider og aldrig forstyrrede os i udøvelsen af vore huslige arbejder. Han kaldte mig endog Agnes – i begyndelsen udtalte han navnet frygtsomt, men syntes, da han fandt, at det ingenlunde stødte, at foretrække det langt frem for benævnelsen "miss Grey", og det samme må jeg da sige om mig selv.

Hvor kedelige og lange var ikke de dage, hvor han ikke kom – og dog var de ikke ulykkelige, for erindringen om det sidste besøg og håbet om det næste opmuntrede mig. Men når to eller tre dage forløb, uden at jeg så ham, var jeg yderst ængstelig – i en tåbelig, ufornuftig grad, for han havde naturligvis sine forretninger og sine sogneanliggender at passe, – og jeg frygtede for slutningen af ferien, da mine ligeledes begyndte, og jeg oftere ville blive sat ud af stand til at se ham eller også nødt til, når moder var i skolestuen, at være alene med ham, hvilket jeg ingenlunde ønskede, – dvs. hjemme, for at møde ham i det fri og spadsere med ham var slet ikke forekommet mig ubehageligt.

En aften i den sidste ferieuge, kom han uventet, da et stærkt, langvarigt tordenvejr, som havde holdt ved hele eftermiddagen, havde betaget mig ethvert håb om at se ham den dag. Men nu var uvejret forbi, og solen skinnede klart.

"En smuk aften, mrs. Grey," sagde han ved indtrædelsen. "Jeg kunne ønske at foretage en lille spadseretur med Dem, Agnes, til –" han nævnte et punkt ved kysten, hvor en stejl høj dannede en skråning mod søen, mens man nyder en herlig udsigt fra toppen – "regnen har afkølet og klaret luften; udsigten vil være henrivende. Vil De med?"

"Må jeg, mama?"

"Ja, naturligvis."

Jeg gik op på mit værelse og var nede igen få minutter efter; skønt jeg naturligvis havde gjort mig mere umage med mit toilette, end hvis jeg skulle have været ud i byen alene.

Tordenvejret havde haft en højst velgørende indflydelse på atmosfæren, og aftenen var overordentlig smuk. Mr. Weston

gav mig armen – han talte kun lidt, mens vi gik gennem de med mennesker fyldte gader, men gik meget hurtigt og syntes at være alvorlig og adspredt.

Jeg var ganske nysgerrig, men følte samtidig en ubestemt frygt for, at noget ubehageligt kunne tynge hans sind, og formløse gisninger, angående hvad det kunne være, foruroligede mig ikke lidt og gjorde også mig alvorlig og tavs. Disse fantasier forsvandt dog, da vi nåede de rolige forstæder, for så snart vi havde fået den ærværdige gamle kirke og højen med det mørkeblå hav i sigte, så jeg, at min ledsagers mine opklaredes.

"Jeg er bange for, jeg er gået for hurtigt for Dem, Agnes," sagde han, "i min utålmodighed efter at komme ud af byen glemte jeg at tage hensyn til Deres bekvemmelighed, men nu vil vi gå så langsomt, som det behager Dem. Jeg ser på disse lette skyer i vest, at vi vil få en smuk solnedgang, og vi kommer netop tilpas til, selv om vi går langsomt, at iagttage dens effekt på havet."

Da vi var halvvejs oppe på højen, indtrådte der atter tavshed, der, som sædvanlig, blev afbrudt af ham.

"Mit hus er endnu øde, miss Grey," bemærkede han smilende, "og jeg kender nu alle damer i mit sogn og flere her i byen og en mængde andre, dels personligt, dels af omtale, men ingen af dem vil passe til kone for mig – kort sagt, jeg kender kun en eneste i verden, der dur, og det er Dem – og jeg ønsker at vide Deres afgørende beslutning."

"Taler De alvorligt, mr. Weston?"

"Alvorligt! Hvor kan De tro, jeg ville spøge med en sådan sag?"

Han lagde sin hånd på min, der hvilede på hans arm; han må have følt, hvorledes den sitrede, men nu kom det ikke meget i betragtning.

"Jeg vil håbe, at jeg ikke har været for overilet," fortsatte han alvorligt. "De må have vidst, at det ikke var min vane at smigre eller fremkomme med smukt klingende sludder – ja, ikke en gang at udtale den beundring, jeg kunne føle – og et eneste blik eller ord af mig havde mere at betyde end de fleste andre menneskers honningsøde talemåder og glødende forsikringer."

Jeg fremstammede noget om, at jeg ikke ønskede at forlade moder og intet ville gøre uden hendes samtykke.

"Jeg har afgjort alt med mrs. Grey, mens De tog Deres hat på," svarede han. "Hun sagde, at hun intet havde imod det, hvis jeg kunne få Deres samtykke, og jeg bad hende, hvis jeg blev så lykkelig, at flytte til os, for jeg var overbevist om, at dette ville være Dem kærest, men hun vægrede sig og svarede, at hun nu kunne bestride at holde en hjælpelærerinde og ville fortsætte sin skole, indtil hun blev i stand til at købe en livrente, der ville være tilstrækkelig til at bestride hendes leje i et bekvemt hus. Forinden vil hun tilbringe ferierne skiftevis hos os og hos Deres søster og være fuldkommen tilfreds, når hun ved Dem lykkelig. Hermed har jeg altså besejret Deres indvendinger fra den kant ... har De flere?"

"Nej – ikke en eneste."

"De elsker mig altså?" spurgte han med et varmt håndtryk.

"Ja."

Hermed hører jeg op. Min dagbog, som disse blade er uddraget af, går ikke synderlig længere. Jeg kunne endnu blive

ved i hele år, men vil nøjes med at tilføje, at jeg aldrig vil glemme den herlige sommeraften og stadig med henrykkelse mindes den stejle høj og afgrunden, hvor vi stod sammen og så den vidunderlig skønne solnedgang afspejle sig på den umådelige flade for vore fødder, mens vore hjerter var besjælede af taknemmelighed mod Himlen og af lykke og kærlighed og næsten for fyldte til at lade os tale.

Få uger efter blev jeg, da moder havde skaffet sig en hjælpelærerinde, Edward Westons hustru og har aldrig haft grund til at angre det, ligesom jeg er overbevist om, at jeg aldrig vil få det. Vi har haft prøvelser og ved, at vi kan vente flere, men vi bærer dem godt sammen og undlader ikke en gang at forberede os til den sidste skilsmisse, den største af alle sorger for den overlevende, men når vi løfter vort blik mod Himlen, hvor vi begge atter skal træffe sammen, og hvor synd og smerte er ukendt, så lader også det sig bære, og forinden bestræber vi os for at leve til hans ære, der har forskønnet vor vej med så mange velsignelser.

Edward har ved sine ivrige anstrengelser bevirket utrolige reformer i sit sogn og bliver skattet og elsket af beboerne, som han fortjener det – for hvad hans fejl end kan være som menneske (og ingen er aldeles fri for sådanne), udfordrer jeg dog dristigt enhver til at se ned på ham som sjælehyrde, som ægtefælle og som fader.

Vore børn, Edward, Agnes og den lille Mary, lover alt godt. Deres opdragelse er endnu mest betroet mig, og det skal ikke fattes dem på noget af, hvad en moders omhu kan yde.

Vore beskedne indtægter er tilstrækkelige til vore fornødenheder, og som følge af vor øvelse i den sparsomhed, vi

har lært i mindre gunstige tider, idet vi renoncerer på al higen efter at efterligne vore rigere naboer, nyder vi ikke alene selv en behagelig og tilfreds tilværelse, men kan endog årligt lægge noget til side til vore børn og afse lidt til dem, der trænger.

Og nu tror jeg at have sagt nok.

Om "Agnes Grey"

Forfatter: Anne Brontë (1820-1849).
Org.udgave: *Agnes Grey – A Novel. By Acton Bell.* Thomas Cautley Newby Publishers, London 1847 .
Denne udgave baseret på: *Currer Bell: Agnes Grey.* Roman. Føljeton til Randers Dagblad 3. november – 19. december 1902. – Oversætteren er ikke oplyst i forlægget.
(Bladets angivelse af Currer – og ikke Acton – Bell er selvfølgelig forkert. Men Charlotte Brontë – Currer Bell – tog nærmest patent på sine søstres forfatterskab, efter de var døde, og hendes pseudonyme var en bedre reklame end Annes.)
Redigeret af: Vivi N. Jensen.
Forside: Efter Richard Redgrave (1804-1888): The Governess (The Poor Teacher) (1844) – Udsnit.

ISBN 978-87-7979-988-2
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-376-7 (Ølstykke 2014).

www.ebib1800.dk

